

EPIcenter

D E S E T L E T

Glasilo Posoškega razvojnega centra

letnik XI, št. 5-6, 2010

BOVEC, KOBARID, TOLMIN

ISSN 1581-6087

- 10 let EPIcentra
- LAS išče nove projekte za razvoj podeželja
- Gimnazija Tolmin kot odlična odskočna deska
- Ima drevo govorico?
- Ciril Kosmač – dobremu pisatelju je 7 km doline dovolj
- Bogdan Žorž: »Srečal sem se z mladimi, ki so bili 'čudni'«

Že 10 let berem(o) EPIcenter

EPIcenter

Številka vpisa v razvid medijev: 787
ISSN 1581-6087

Izdal in založil:
Posoški razvojni center
Trg svobode 2, 5222 Kobarid

Naslov:
Uredništvo EPIcentra
Padlih borcev 1b, 5220 Tolmin

Telefon:
05/38-41-510 (glavna urednica)
05/38-41-502 (pomočnica urednice)
05/38-41-500 (Posoški razvojni center)

Faks:
05/38-41-504

E-pošta:
epicenter@prc.si

Spletne strani:
www.prc.si/epicenter
(arhiv izdaj od leta 2003 dalje)

Glavna in odgovorna urednica:
Tatjana Šalej Faletič

Pomočnica urednice:
Mateja Kutin

Stalni sodelavci:
Pavel Četrnič, Špela Kranjc, Špela Mrak,
Damjana Teodorovič

Oglasno trženje:
05/38-41-502 (Mateja Kutin)
Cenik oglasov in naročilnico najdete na
spletnih straneh.

Lektoriranje:
Mariša Bizjak, Polonca Kavčič,
Špela Kranjc

Fotografija na naslovnici:
Greta Pavšič

Ilustracija:
Marko Podjavoršek

Oblikovanje in tehnična priprava:
Gaya Bratina-Jereb Cerčno

Tisk:
Atalanta Ema d.o.o.

Naklada:
7.400 izvodov

Vire navajamo po ISO standardu.

Distribucija:
Glasilo se brezplačno distribuira po vseh
gospodinjstvih Zgornjega Posočja.

Glasilo sofinancirajo:
Služba Vlade RS za lokalno samoupravo
in regionalno politiko ter Občina Bovec,
Občina Kobarid in Občina Tolmin

Letnik XI, št. 5-6, 2010

Piše se druga polovica leta 1999. Medtem ko širni svet ob prehodu v novo tisočletje z najrazličnejšimi dokazi krepí napoved bližajočega se konca sveta, sama na to niti v snu ne pomislim. Kako bi le, če pa imam pred sabo goro življenjskih načrtov. Sveže poročena zapuščam rodno Štajersko in se selim v Zgornje Posočje. Večina mojih sorodnikov in prijateljev se sicer veseli z mano, toda sočasno me opozarjajo, da so tam *Bogu za hrbtom* sicer lepi, vendar zelo odročni kraji. Pa ne samo to. Tudi ceste so čisto zanič, težko dobiš stanovanje, da službe niti ne omenjamo ... Za nameček Zgornje Posočje na vsake toliko *zagunca* (prevod za Tolmince: *zacinga*) še kakšen potres. In eden takšnih je te kraje pretresal prav dobro leto nazaj, kar še vedno opažam pri večini tukajšnjih prebivalcev. Ti so zaradi tako imenovanega velikonočnega potresa ter vseh njegovih kasnejših »potomcev« ostali dobesedno brez volje, motivacije in dobre mere pozitivne energije. Celo izraz apatičnost je v tem primeru povsem na mestu. Negativna energija se kopiči s strahom, zaskrbljenostjo, jezo, lažmi, debatami, vezanimi izključno na popotresno situacijo, ipd.

Pa naj še kdo reče, da se službe brez vez ne da dobiti

Novo pečena prebivalka, neobremenjena s tovrstnimi težavami, sicer težko dojemam razsežnosti nakopičene negativnosti v teh čudovitih krajih, vendar skušam hkrati razumeti tukajšnje ljudi in njihovo stisko. Država v tem času sicer z zavihanimi rokavi prizadetim že stoji ob strani in jim skuša pomagati na različne načine. V pripravi je tudi nov zakon o popotresni obnovi in spodbujanju razvoja v Posočju, subvencioniranje javnih del, itd. Vendar vsi ti mlini (ki se sicer kasneje izkažejo za dobrodošle) v tem trenutku po mnenju večine meljejo prepočasi in lačnemu ljudstvu ne zagotavljajo dovolj kruha. Ljudje postajajo vse bolj nestrpni. Na eni izmed okroglih miz takratni državna sekretarka na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve mag. **Zdenka Kovač** in v. d. direktorice Posoškega razvojnega centra (PRC) **Verena Tuta** prisluhneta glasu ljudstva, ki tarna, da o popotresni sanaciji sploh ni obveščen, kaj šele o

možnostih razvoja v dolini. Zato pade odločitev, da se bodo ustrezne informacije o sanaciji in pomoči ljudem ter razvoju sistematično zbirale in objavljale na eni poli oziroma štirih straneh A4 formata. Na predstavitvi javnih del nato kasneje po ključju naletim na Tutovo, ki v tem času že intenzivno razmišlja o možnostih realizacije izdajanja neke vrste info lista. Glede na moje predhodne reference jo zanima, če bi bila pripravljena prevzeti skrb za izdajanje takšnega informatorja. No, pa naj še kdo reče, da se službe brez vez in poznanstev ne da dobiti.

Zgodba se nato zanimivo zaplete

Zaradi mojega nepoznavanja procedure pri odpiranju novih delovnih mest prek javnih del, tudi sama postanem neučakana. Mine nekaj mesecev – vmes se obrne tudi tisočletje in Zemlja se še vedno vrti. Nihče več ne omenja konca sveta. Res pa v tem obdobju nihče več ne omenja niti mojega potencialnega delovnega mesta, zato se odločim, da je tovrstna čakalna doba morda najbolj primerna za širitev družine. In prav tisti petek (to vem še danes, po desetih letih), ko je bila nosečnost tudi uradno potrjena, me s tolminske občine pokliče **Janja Bičič**, ena izmed peščice takratnih operaterjev pri vzpostavitvi PRC-ja, ter me v zvezi z razgovorom za delovno mesto urednice za ponedeljek naroči pri takratni v. d. direktorice PRC-ja. Lahko si samo predstavljate – po eni strani neizmerno veselje, po drugi pa zagata. Najbrž sem si že takrat pridelala kak siv las, saj sem ves konec tedna premlevala, kaj naj storim. Prekriti nosečnost zavoljo službe? Ne, sem preveč vesela, sploh pa bi prej ali slej *pogrunтали* in takrat bi se počutila kot največja goljufiva duša v Zgornjem Posočju. Po drugi strani lahko prav zaradi potomstva ostanem brez dela. Nič – v nedeljo najbližjim napovem, da nosečnosti ne nameravam skrivati in s to isto informacijo v ponedeljek postrežem tudi Vereni Tuta. Ko že potihoma pričakujem tolažilne besede v slogu, da se bo morda pa kdaj drugič našlo kakšno delo zame, me slednja dobesedno šokira z izjavo: »Čestitam! Če za vas to ne bo moteče, potem ne vidim nobenih ovir.« »Zame? Ne, ne.

Kje pa! Zame že ne!« odgovarjam na pol jecljaje od presenečenja, v mislih pa že vriskam in skačem od sreče. To vam pripovedujem predvsem zato, da boste videli, da se čudeži še dogajajo in da ne gre kar obupati.

EPI-center naj bo!

Medtem ko še pred začetkom pomladi že pridno kopičim najrazličnejše informacije in podatke, naletim na novo težavo. Kako poimenovati ta informativni list, ki naj bi povezal oziroma zajel informacije v vseh treh posoških občinah? Pred leti je sicer obstajal tiskani medij imenovan Soča, vendar se mi ime ne zdi preveč inovativno. Moti me tudi to, da se z njim poleg naše smaragdne lepote kitijo tudi različna druga podjetja, ustanove in društva po vsej regiji. Ko že skoraj podležem imenu Soča, me nenadoma prešine: EPI-center naj bo! EPI kot Ekskluzivne-Posoške-Informacije, center pa kot središče dogajanja. S tem imenom se sočasno povežejo vse tri posoške občine, po drugi strani pa označimo območje Slovenije, ki ga bomo z informacijskim listom pokrivali. Če namreč v tem času omeniš epicenter, bo vsakdo najprej pomislil na Posočje – žal, a resnično. Vendar upam, da bomo to v prihodnje premostili. V uvodnik prve številke med drugim zapišem: »EPI-center ne kot središče nečesa strah vzbujajočega, temveč kot središče nečesa pozitivnega, središče dogajanja. Že res, da se od časa do časa nameravamo dotakniti tudi popotresne obnove, saj nenazadnje tudi ta sodi k razvoju v Posočju, vendar bomo največ pozornosti namenili razvoju nasploh. Zanimala nas bo arhitektura, gospodarstvo, podjetništvo, gozdarstvo, kmetijstvo, kultura, šolstvo, šport, turizem, zgodovina itd. Skratka vse, kar se novega dogaja, kar nas bogati, razveseljuje in omogoča kakovostnejše življenje ... EPI-center naj bo naše skupno glasilo o razvoju v Posočju, domačih dogodkih, življenju tukajšnjih prebivalcev nasploh in tudi glasilo, kjer se bodo lahko zapisale zahvale za trud posameznikov, čestitke za njihov uspeh ter vzpodbude za naprej.«

Nepozabni vonj po prvi natisnjeni barvi

Aprila 2000 EPIcenter ugleda naj-

DOLGOLETNI GONILNI SILI EPICENTRA: Mateja Kutin (levo) in Tatjana Šalej Faletič. Foto: Blaž Jereb

prej tiskarno, nato pa vse svoje potencialne bralce. Mimogrede, tisti pomišljaj vmes med EPI in centrom se nam je nekje na poti do desete obletnice izgubil – kje, še sama ne vem več. Predvidena tiskarska pola, se je iz ene razširila na dve, kar predstavlja osem tiskanih strani A 4 formata. Da bi zbrana besedila lepše tekla, sprva skrbita lektorici iz Tolmina Ana Božič in Nevenka Janež. Za obliko pooblastimo mlada in per-

spektivna oblikovalca iz Cerknega Natašo Bratina in Blaža Jereba. Čeprav si sprva sodelovanja z oblikovalci na daljavo ne znam dobro predstavljati, se kasneje to izkaže kot nekaj za ta čas povsem običajnega. Dandanes je pač tako, da lahko sodobna tehnologija očitno z lahkoto premika tudi gore. Potem pa čisto na koncu še tisti nepozabni vonj po sveže natisnjeni barvi, ki se širi iz tiskarne po ulici Tumovega drevoreda v Tolminu.

Lahko bi celo rekli, da je bil prav tiskar **Teodor Čujec** porodničar našemu EPIcentru. Za distribucijo prve številke v nakladi 5.200 izvodov po posoških domovih pooblastimo **Pošto Slovenije**, kasneje pa EPIcenter več zaporednih let delimo kar po različnih javnih mestih.

Leta 2010 EPIcenter še vedno beremo ...

S skupnimi močmi uredništva in bralcev smo danes uspeli doseči več stvari, ki so se pred desetimi leti zdele praktično nemogoče. Uspeli smo obdržati status brezplačnika, ki ga že nekaj let prek poštinih storitev v svoje nabiralnike prejema vsa gospodinjstva v Zgornjem Posočju. Iz povprečno 3.600 natisnjenih izvodov se je naklada danes dvignila na slabih 7.500 izvodov. Poleg tega nam je s skupnim trudom uspelo EPIcenter porediti na povprečno okoli 40 branih strani, povečali pa smo tudi njegov format, uvedli občasne barvne notranje strani oziroma priloge. Poleg tega ga razpošiljamo na skoraj še 200 dodatnih naslovov po vsej Sloveniji in tudi tujini – predvsem izseljenim prebivalcem Posočja. Širši javnosti pa je brezplačnik dosegljiv tudi na spletnih straneh, kjer so na voljo vse arhivske številke od leta 2003 dalje. Skratka, s skupnimi močmi nam je uspelo izdati enega najbolj branih tiskanih medijev v Zgornjem Posočju.

Tatjana Šalej Faletič, glavna in odgovorna urednica EPIcentra

Iz vsebine

ZANIMIVOSTI

- **Pri delu nas motivira načelo razumljivosti.** Prepričani smo, da mora biti besedilo napisano razumljivo, tako da ga bodo lahko brali tisti brez kot tudi tisti z izobrazbo. Ob tem dajemo velik poudarek lepi, pristni slovenski besedi in zato načrtno kljubujemo vsem tujkam, ki si ob današnji globalizaciji skušajo utreti pot tudi v naš medij. Da smo na pravi poti, nam je pred leti vzpodbudno zatrdil tudi priznani slovenski literat **Saša Vuga**, veliki prijatelj lepe slovenske besede. Prav njegova pohvala za čist in sočen jezik, ki smo ga (in upam, da ga še vedno) uporabljali v EPIcentru, nam je vlila dodatne motivacije za naše nadaljnje delo.
- **EPIcenter je kot tiskani medij edini projekt PRC-ja, ki je star toliko kot njegov izdajatelj** in da je hkrati med tukajšnjimi prebivalci eden

najbolj prepoznavnih projektov omenjenega javnega zavoda?

- **Statistika prenosa elektronske oblike EPIcentra, objavljenega na spletni strani PRC-ja (www.prc.si), je pokazala, da je v slabih devetih mesecih (od marca do novembra 2009) po arhivskih številkah poseglo kar 12.323 bralcev?** Čeprav se zdi statistika v primerjavi z drugimi obiski medijskih portalov zanemarljiva, pa v našem primeru, ko gre za lokalno sceno, tega le ne gre povsem zanemariti. Razberemo lahko, da EPIcenter na svoji vrednosti očitno šele pridobiva in da ga bodo zagotovo s pridom izkoristili tudi naši zanamci. Največ zanimanja sta namreč požela prav letnika 2003/2004. Ob tem naj poudarim, da bi bilo število mnogo, mnogo večje, če bi podatke beležili vseh deset let izdajanja.

- **V začetku prihodnjega leta name ravamo naš tiskani medij po dopolnjenih desetih letih rešiti statusa popotresnega glasila.** Pred nami so namreč precej naporna, lahko bi rekli celo pubertetna leta, ki bodo odločilna za nadaljnji obstoj tega medija v dolini Soče. V upanju, da nam v prihodnje ne bodo več pritikal status popotresnega glasila – tega smo namreč po mojem mnenju že davno prerasli – bomo po desetih letih med drugim EPIcentru spremenili ime. S tem bomo morda lažje prišli do novih finančnih virov, za katere smo bili lani prikrajšani, saj so nam očitali prav omenjeni status. Trenutno imamo na voljo tri zanimiva imena; več o tem v prihodnji številki. Takrat bomo k razmišljanju o novem imenu povabili tudi vas drage bralke in bralci. Zato naj to tokrat ostane zgolj kot namig za nabor novih zamisli.

- 4 **PRC-jeva oglasna deska**
- 5 **LAS išče nove projekte za razvoj podeželja:** (Intervju z Greto Pavšič, vodjo LAS za razvoj)
- 7 **Fotoreportaža: 10 let EPIcentra**
- 8 **Iz občinskih uprav**
- 20 **Pred našim pragom:** Gimnazija Tolmin kot odlična odskočna deska
- 21 **Izjemna drevesa v Posočju (4):** Ima drevo govorico?
- 23 **Moč besede:** Ciril Kosmač – dobremu pisatelju je sedem kilometrov doline dovolj
- 25 **PUMopis – kr neki za vse bralce:** »Srečal sem se z mladimi, ki so bili 'čudni'« (intervju s psihoterapevtom Bogdanom Žoržem o okultizmu)
- 27 **Plezalna sekcija TD Podbrdo se predstavi:** Skupna točka je plezanje
- 28 **Uokvirili smo Jurija Kovačiča:** Slika je ... morda pripoved
- 29 **Naj odmeva ...:** Bakalina
- 31 **Pustili so svoj pečat:** Gašperutka
- 34 **EPIjeva knjižna polica**
- 34 **Na krožniku:** Mleta pečenka iz jagnječjega mesa s pečeno muškato bučo in krompirjem
- 38 **Podobe preteklosti:** Viadukt Idrija
- 39 **Opažanja:** Kako uspešno smo očistili Zgornje Posočje?
- 39 **Javni razpisi**
- 38 **Koledar prireditev**

Posoški razvojni center

NOVO:
PONUJAMO MOŽNOST OBJAVE
BARVNIH OGLASOV

Zakaj ne bi **EPIcenter vašega oglasa**
ponesel **v vsa posoška gospodinjstva?**

Vse o oglaševanju v EPIcentru, katerega naklada je 7.400 izvodov, najdete na spletni strani www.prc.si/epicenter, lahko pa se obrnete tudi na Matejo Kutin (05/38-41-502, mateja.kutin@prc.si).

JAVNI RAZPIS ZA NAJBOLJŠE
DIPLOMSKO DELO NA TEMO
POSOČJE

Razpisuje: Klub tolminskih študentov v sodelovanju s Posoškim razvojnim centrom

Kdo se lahko prijavi? Vsi, ki so oziroma bodo diplomirali med 1. septembrom 2009 in 30. septembrom 2010 na temo, ki je povezana s Posočjem (občinami Bovec, Kobarid in Tolmin).

Kje in kdaj lahko oddate prijavo? V pisarno Kluba tolminskih študentov v času uradnih ur med 17. septembrom in 6. oktobrom 2010. V istem obdobju jo lahko tudi priporočeno pošljete po pošti na naslov: Klub tolminskih študentov, Dijaška ulica 12c, 5220 Tolmin – s pripisom »za razpis«, tako da bo na navedeni naslov prispela najkasneje do 6. oktobra 2010.

Kako bo potekal izbor? Člani ocenjevalne komisije bodo na podlagi prebranih povzetkov v ožji izbor uvrstili do pet diplomskih del in avtorje pozvali, da jim jih predložijo v celoti. Diplomatska dela bodo avtorjem vrnili po končanem razpisu.

Nagrade:

- za prvouvrščeno diplomsko delo 400 evrov,
- za drugouvrščeno diplomsko delo 250 evrov,
- za tretjevrščeno diplomsko delo 180 evrov.

Nagrade bodo financirane s sredstvi Programa spodbujanja razvoja v Posočju 2007–2013 (Soča 2013).

Razglasitev rezultatov in podelitev nagrad: konec oktobra 2010

Celoten razpis je bil objavljen v prejšnji številki **EPIcentra** (str. 34), najdete pa ga tudi na spletni strani www.klub-kts.si.

JAVNI RAZPIS ZA ZAPOSLOVANJE IN
SAMOZAPOSLOVANJE ŠE ODPRT (SOČA
2010)

Predmet Javnega razpisa za spodbujanje zaposlovanja in samozaposlovanja kadrov z najmanj srednješolsko izobrazbo na območju občin Bovec, Kobarid in Tolmin v letu 2010 je sofinanciranje upravičenih stroškov dela podjetjem in samostojnim podjetnikom za novozaposlene osebe z najmanj srednješolsko izobrazbo oziroma sofinanciranje prispevkov za socialno varnost za zasebnike.

V letu 2010 bo na razpolago okvirno **14.000 evrov** nepovratnih sredstev od skupno **267.000 evrov**; nadaljevalo se bo namreč tudi sofinanciranje tistih, ki so bili na razpisu uspešni v prejšnjih letih (upravičenci sredstva prejemajo dve leti).

Rok za oddajo vlog je 16. avgust.

Javni razpis in razpisno dokumentacijo najdete na spletni strani Posoškega razvojnega centra (www.prc.si/razpisi).

Dodatne informacije: mag. Almira Pirih, Posoški razvojni center (tel.: 05/38-41-515, e-pošta: almira.pirih@prc.si)

Izbor vlog, ki so prispele na razpis za spodbujanje začetnih investicij, je v zaključni fazi. Uradni rezultati bodo znani predvidoma v začetku junija.

Sredi maja je potekel rok za prijavo na javni razpis za spodbujanje izobraževanja in usposabljanja zaposlenih v podjetjih na območju treh posoških občin. Pričakujemo, da je do roka prispelo 20 vlog. Rezultati bodo znani predvidoma v drugi polovici julija.

EKO BORZA

EKOborza deluje od začetka maja na spletni strani www.prc.si. Na njej poteka prodaja in povpraševanje po ekoloških pridelkih, izdelkih in pripomočkih za ekološko kmetovanje. Spletne strani obnavljamo vsak četrtek. Objavljamo stalno in trenutno ponudbo ter povpraševanje. Oglašujejo lahko izključno ekološke kmetije, ki imajo veljaven certifikat.

Oglase sprejemamo vsak četrtek od 8.00 do 12.00 na tel.: 05/38-41-508 ali na gsm: 031-409-012 (Peter Domevšček).

Delovanje EKOborze sta omogočila Združenje ekoloških kmetov severne Primorske in Posoški razvojni center.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Bogastvo podeželja ob smaragdni poti

LAS išče nove projekte za razvoj podeželja

Lokalna akcijska skupina (LAS) za razvoj v tej številki EPIcentra objavlja Javni poziv za oddajo projektnih predlogov za izvajanje Lokalne razvojne strategije za hribovski del Severne Primorske za leto 2011 (glej stran 40). S tem pozivom želi LAS spodbuditi vse potencialne prijavitelje, da uresničijo svoje projektne ideje. Več o tem smo povprašali vodjo LAS Greto Pavšič.

Kdo vse se lahko prijavi na omenjeni javni poziv?

Na ta javni poziv se lahko prijavijo fizične osebe z dejavnostjo, javni, zasebni in nevladni sektorji. V mislih imam predvsem vse javne institucije/organizacije, mikro, mala in srednja ter velika podjetja, kmetijska gospodarstva z registrirano dopolnilno dejavnostjo in nevladne organizacije. Sem sodijo ustanove, zasebni neprofitni zavodi in društva. Eden izmed glavnih pogojev pa je ta, da morajo imeti prijavitelji in njihovi partnerji sedež ali poslovno enoto registrirano na območju LAS.

Omenili ste, da morajo biti prijavitelji registrirani na območju LAS. Katere občine so zajete v to območje?

V območje LAS je združenih sedem občin, in sicer Bovec, Cerklje, Idrija, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin in Banjško-Trnovska planota, ki je v Mestni občini Nova Gorica.

Katere projektne ideje sploh podpira LAS?

Gre za inovativne ideje, ki prispevajo k reševanju izzivov in priložnosti na podeželju. Že na samem začetku smo si zadali, da bomo podprli tiste zamisli, ki bodo vezane na razvoj in organiziranje trženja lokalno tipičnih pridelkov, izdelkov in storitev. Poleg tega želimo razvijati informacijsko tehnologijo, turistično infrastrukturo, podpreti društva in krepiti lokalno identiteto. LAS pa na sploh želi razvoj v smeri naravi prijaznega kmetovanja in gospodarjenja s prostorom. V mislih imam predvsem EKO kmetijstvo in biodinamiko. Ob tem pa ne smem pozabiti še na obnovljive vire energije, kamor sodi

GRETA PAVŠIČ, vodja Lokalne akcijske skupine LAS za razvoj podeželja. Foto: Tatjana Šalej Faletič

zmanjšanje porabe energije in nenačrtno tudi sonaravna raba lokalnih virov.

Letos bomo še dodatno podprli tiste projektne ideje, ki bodo podkrepile znanje na podeželju, saj so v odročnejših krajih te možnosti bistveno bolj omejene kot v večjih mestnih središčih. Poleg tega želimo, da bi se v prihodnje prijavitelji posluževali tudi projektov, vezanih na varovanje oziroma ohranjanje naravne in kulturne dediščine. V letu 2011 pa nameravamo podpreti še tiste projekte, ki bodo pospešili podjetnost in podjetništvo ter infrastrukturno opremljenost podeželja za povezovanje dejavnosti na vasi. Tu gre predvsem

za večnamenske objekte; lahko govorimo o obnovi oziroma urejanju ustreznih prostorov za opravljanje različnih dejavnosti, s katerimi lahko zagotovimo boljše sodelovanje prebivalcev. Zavedamo se, da sta za kakovostno življenje na podeželju društvena in socialna dejavnost še kako pomembni.

Kako pa je s sredstvi? Koliko jih je na voljo in kolikšen je delež sofinanciranja?

Za celo programsko obdobje LEADER (2007–2013) je za izvajanje projektov in delovanje LAS na voljo okoli 1.730.500 evrov. Za leto 2011 bomo razpisali približno 263.000 evrov. Ta finančna podpora, ki nam jo

prek *Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano* (MKGP) zagotavlja *Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja*, je namenjena izvajanju inovativnih projektov, ki so v skladu z lokalno razvojno strategijo (LRS) in se izvajajo na območju LAS.

Omenili ste, da se morajo projekti skladno navezovati na lokalno razvojno strategijo LAS. Kaj to konkretno pomeni oziroma kje si lahko prijavitelji smernice, opisane v tem dokumentu, sploh ogledajo?

To konkretno pomeni, da se morajo prijavitelji držati programov in njihovih prednostnih nalog, zapisanih v LRS. Gre za tri glavne progra-

Javni poziv za oddajo projektnih predlogov za izvajanje Lokalne razvojne strategije za hribovski del Severne Primorske za leto 2011 in razpisna dokumentacija sta na voljo na spletni strani Posoškega razvojnega centra: www.prc.si/razpisi. Dodatne informacije: **Greta Pavšič**, telefon: 05/38-41-507, e-pošta: greta.pavsic@prc.si.

me. Prvi se navezuje na razvoj in trženje lokalno tipičnih pridelkov, izdelkov in storitev, na krepitev znanja ter uvajanje novih ekoloških in podjetniški trendov. Drugi program narekuje izboljšanje pogojev za bivanje in delo na podeželju, s tretjim programom pa si prizadevamo za krepitev društvenega in socialnega življenja na vasi ter varovanje narave in revitalizacijo kulturne dediščine. Znotraj posameznega programa lahko, kot sem že omenila, prijavitelji najdejo prednostno nalogo, kamor bodo umestili svojo projektno idejo in se nato z njo prijavi v prvo fazo projektnega izbora. Tako programi kot njihove prednostne naloge so zapisane v skupnem dokumentu LRS, ki je objavljen na spletni strani **Posoškega razvojnega centra**.

Očitno je, da se bodo morali prijavitelji soočiti z več fazami. Mar to pomeni, da ena prijava ne bo dovolj?

Res gre za dve fazi. V prvi bomo zbirali vse projektne ideje, ki jih bo kasneje na podlagi kriterijev ocenila komisija. Prijavitelji najboljših projektnih idej bodo nato pozvani k pripravi projektne dokumentacije za drugo fazo. Po dosedanjih izkušnjah lahko rečem, da so imeli prijavitelji največ težav prav pri izpolnjevanju finančne konstrukcije projekta, zato smo se odločili, da bomo v drugi fazi pripra-

vili delavnico, na kateri jim bomo natančneje pojasnili upravičenost in neupravičenost stroškov, vezanih na izvedbo projekta.

Ali se letošnji javni poziv razlikuje od prejšnjih?

Ja, res se nam letos obeta nekaj pomembnih sprememb. K sreči so te za prijavitelje ugodnejše. Vezane so na spremembe nacionalnega programa razvoja podeželja, ki pa bodo uradno potrjene konec maja. Več bo prednosti. Doslej je bil odstotek sofinanciranja predpisan po posameznih sklopih: do 50 odstotkov pri profitnih projektih in do 100 odstotkov pri ne-profitnih projektih. Letos se ta delež dvigne do 85 odstotkov sofinanciranja ne glede na profitnost oziroma neprofitnost projekta. Ena izmed pomembnejših sprememb je tudi hitrejši tok refundiranja nastalih stroškov. Po izkušnjah preteklih let, so morali prijavitelji na refundirana sredstva čakati skoraj pol leta po oddaji zahtevka, tokrat pa naj bi bila sredstva sproščena v bistveno krajšem roku.

S kakšnimi težavami se največkrat srečujejo prijavitelji pri izvedbi projekta?

Prvi problem, ki se navadno pojavi že na samem začetku, je financiranje projekta. Kot je že praksa, je treba tudi pri programu LEADER omeniti, da mora prijavitelj sredstva zagotoviti vnaprej. Prav zaradi lažjega finan-

Poleg rokov se bodo morali prijavitelji projektov držati tudi strogo določenih pravil za označevanje projekta. Priročnik za obveščanje javnosti najdete na spletni strani PRC-ja v rubriki LAS za razvoj (za prijavitelje in projektne partnerje).

ciranja večina projektov LEADER temelji na partnerskem pristopu. Naslednja težava, ki se pojavi, so izvedbeni roki. Tu je treba biti resnično dosleden. Poleg tega je treba skrbeti za urejeno dokumentacijo in pravilno označevanje projekta v skladu s priročnikom za obveščanje javnosti.

Se lahko prijavitelji v primeru težav obrnejo na vašo pomoč?

Seveda. V izogib nevšečnostim smo do sedaj po potrditvi projektov s strani MKGP organizirali delavnico *Administrativno in finančno vodenje*

Vseh šest je nato uspešno prestalo nadzore, zato so se plačila tudi že izvršila. Leto kasneje smo prijavi 11 novih projektov. Nekateri so že zaključeni, medtem ko se nekateri še vedno izvajajo. Trenutno čakamo na potrditev 14 projektov letošnjega izvedbenega načrta, katerega projekti se bodo izvajali v letih 2010 in 2011.

Ob koncu morda še kak koristen nasvet za prijavitelje?

Želela bi, da se začnemo vsi skupaj zavedati pomembnosti sodelova-

projektov LAS. Udeležencem smo predstavili, kako naj vodijo projektno dokumentacijo, pripravijo poročilo in zahtevek za sofinanciranje. Pojasnili smo tudi, kako naj skladno z zahtevami EU pravilno označijo projektne rezultate. Poleg tega smo s pomočjo delavnic odpravili kar nekaj težav. Pri izvajanju projekta je zelo pomembno, da se izvedejo vse aktivnosti, ki so bile prijavljene. V nasprotnem primeru se zgodi, da se izgubijo vsa sredstva. S tem ni oškodovan le prijavitelj, temveč tudi njegovi projektni partnerji in nenazadnje LAS.

Koliko projektov je bilo do sedaj sofinanciranih iz tega programa?

V letu 2008 smo na MKGP oddali letni izvedbeni načrt (LIN), v katerem smo prijavi šest skupnih projektov. Ti so bili v celotni zaključeni.

nja in povezovanja, pa naj zveni to že povsem izpeto. Čeprav imamo v glavi ogromno idej in želja, je danes praktično nemogoče, da bi en sam dosegel zastavljene cilje. Ne le s svojim znanjem, ampak tudi s finančnega vidika. Zato je nujno, da se najprej obrnemo naokoli, prisluhnemo željam in potrebam ljudi, se z njimi pogovorimo in najdemo skupni interes. Tako dobimo projektno idejo, za njeno realizacijo pa je zelo pomembno, da se znamo obrniti na prave ljudi, sestaviti projektno skupino in se povezati v partnerstvo med različnimi sektorji. Tako povezani bomo nedvomno dosegli svoj namen, s katerim lahko zadostimo še gospodarskemu in celostnemu razvoju podeželja.

Pogovor pripravila: **Tatjana Šalej Faletić**

Ali ste vedeli ...

1 – ... da ima EPIcenter k sreči vedno same »fejst« sodelavce, med katere sodijo predstavniki različnih spolov, zanimanj in generacij? Aktualni uredniški odbor z dvema stalnima in drugimi zunanji sodelavci (katerim sta se pridružila še oba nekdanja direktorja) sestavljamo: naš prvi direktor **Lucijan Rejec**, lek-

torica **Polonca Kavčič**, zunanje sodelavke **Damjana Teodorovič**, **Mariša Bizjak**, **Špela Kranjc** in **Jerneja Kos** – na fotografiji manjkajo **Špela Mrak**, ki se nam je pridružila kasneje, trenutno s študijem okupiran **Gregor Maver** ter naša dolgoletna »dopisnica« iz kobariške občine **Nada Pajntar**. Zadnja desno

stoji pomočnica urednice **Mateja Kutin**, spredaj pa sedimo urednica **Tatjana Šalej Faletič**, prva v. d. direktorice in, kot ji tudi radi rečemo, mati EPIcentra **Verena Tuta** ter starešina te vesele družine **Pavel Četrlič**, naš popisovalec ljudskega izročila.

2 – ... da ima tudi sedanji tolminski župan **Uroš Brežan** kar nekaj izkušenj z EPIcentrom? Te so se pred leti, ko je bil še zaposlen pri izdajatelju **Posoškem razvojnem centru (PRC)**, vezale na pisanje prispevkov, fotografiranje in celo pakiranje tega tiskanega medija. Danes pa se mora kot župan ukvarjati še z njegovim sofinanciranjem. Kakor koli že, pri vsem skupaj nas najbolj veseli to, da ga, kot pravi, tudi sam rad prebere.

3 – ... da nas pri delu motivira načelo razumljivosti? Prepričani smo, da mora biti besedilo napisano razumljivo, tako da ga bodo lahko brali tisti brez kot tudi tisti z izobrazbo. Ob tem dajemo velik poudarek lepi, pristni slovenski besedi in zato načrtno kljubujemo vsem tujkam, ki si ob današnji globalizaciji skušajo utreti pot tudi v naš medij. Na fotografiji je ena izmed prvih dveh lektorice **Nevenka Janež** (v razgovoru s Pavlom Četrličem), ki je po številnih letih sodelovanja svoje delo pred časom prepustila mlajši generaciji.

4 – ... da je EPIcenter kot tiskani medij edini projekt PRC-ja, ki je star toliko kot njegov izdajatelj in da je hkrati med tukajšnjimi prebivalci eden najbolj prepoznavnih projektov omenjenega javnega zavoda? Tudi to je bil eden izmed razlogov, da je na rojstni dan glasno počil zamašek penine.

5 – ... da imata naši zunanji sodelavki zaradi istega imena in svojega novinarskega dela nenehne identifikacijske težave? Naj širši javnosti zato enkrat za vselej pojasnim, da gre za dve povsem ločeni Špeli –

ena se piše **Kranjc** (na fotografiji levo), druga pa **Mrak** (na fotografiji desno). Res pa je, da sta obe Špeli že vrsto let redni dopisnici EPIcentra in da obe delata za radio Alpski oziroma Primorski val. Zato je zmešnjava po svoje upravičena, vendar pa kljub temu upam, da bo od objave teh podatkov nekoliko manjša.

6 – ... da imata za estetski videz EPIcentra največ zaslug oblikovalca **Nataša Bratina** in **Blaž Jereb**, ki sta v desetih letih sodelovanja za pravočasni izid glasila marsikdaj tudi prebedela do jutra, če je bilo treba.

Občina Bovec

Smučišče v Čezsoči bo še kar nekaj časa samevalo

Bovški občinski svetniki in svetnice so na majski seji obravnavali tudi stanje smučišča in smučarskih naprav v Čezsoči, ki sicer že več let ne obratujejo. Še pred tem so poročilo **Aleša Uršiča**, direktorja ATC Kanin Bovec, ki upravlja z omenjenim smučiščem, poslušali člani občinskega odbora za gospodarstvo in gospodarske javne službe.

V družbi **ATC Kanin Bovec** so leta 1998 v Čezsoči izpeljali investicijo, s katero so uredili umetno zasneževanje smučišča, in zanjo po Uršičevih podatkih porabili skoraj 700.000 evrov. Na razpisu za žičniško infrastrukturo pri takratnem ministrstvu za malo gospodarstvo in turizem so pridobili slabih 190.000 evrov nepovratnega denarja, slabih 170.000 evrov je kot lastniški delež vložila družba **Alpkomerc**, skoraj 210.000 evrov se je do leta 2002 nabralo lastniškega vložka **Občine Bovec**, nekaj manj kot 128.000 evrov pa je prispeval ATC Kanin sam.

Kot v poročilu o stanju navaja Uršič, je na vlečnici Naklo poškodovan zgornji steber napenjalne postaje (možna vzroka sta erozija in premi-

SMUČIŠČE V ČEZSOČI, ki so ga postavili v 80. letih in kjer so leta 1998 uredili zasneževanje, že dolga leta ne obratuje več. Kot kaže, se situacija tudi v prihodnje ne bo bistveno spremenila, vseeno pa bovški občinski svetniki in župan **Danijel Krivec** vztrajajo, naj se lokacijo ohrani in morebitne nove turistične zamisli. Foto: Dušan Čopi

kanje tal), prav tako pa bi morali zamenjati še nekaj elementov, zaradi katerih brezhibno delovanje naprave trenutno ni mogoče. Uršič ocenjuje, da bi sanacija vlečnice in s tem ponovna usposobitev smučišča za obratovanje stala 56.000 evrov, vendar družba ATC Kanin nima finančnih sredstev za kakršen koli poseg. Direktor pritrjuje nekaterim ocenam, da je smučišče v Čezsoči potrebno za

Bovško kot destinacijo, vendar bi bilo po njegovem treba najti načine financiranja posodobitev ter pokrivati stroške za sedem zaposlenih in druge materialne stroške. Meni tudi, da lahko Čezsoča postane majhno smučarsko središče, kjer pa je treba urediti tudi nočno smuko (vrednost investicije ocenjujejo na 45.000 evrov) in v izteku proge postaviti gostinski objekt. Stališče, da naj lokaci-

ja ostane v namene turizma in počaka na morebitne nove ideje, zagovarja tudi bovški župan **Danijel Krivec**, vendar je treba čim prej urediti zemljiškopravne zadeve in skleniti dogovore z lastniki zemljišč.

Odbor za gospodarstvo in gospodarske javne službe je na osnovi poročila o stanju na smučišču sklenil, da glede na trenutno stanje v družbi ATC Kanin Bovec »vlaganja za takojšnjo usposobitev niso primerna, smiselno je počakati in razmisliti o možnostih za ureditev območja s kakovostno in primerno ponudbo, takoj pa je treba pregledati in pospraviti smučišče ter obstoječe naprave zaščititi pred propadanjem«.

Špela Kranjc

Zadovoljni s številom otrok, vpisanih v vrtec

Podatki, ki jih je **OŠ Bovec** marca pridobila z vpisom v vrtec za šolsko leto 2010/2011 oziroma informativnim vpisom v vrtec med letom, kažejo, da bodo morali, tako kot letos, oblikovati šest skupin. V prihodnjem šolskem letu bosta največ 102 otroka lahko obiskovala **Vzgojno-varstveno enoto (VVE) Bovec**, ki bo imela dva jaslična oddelka, po en oddelek mlaj-

Utrinki

KAKO DO DENARJA EVROPSKEGA SOCIALNEGA SKLADA?

Tolmin – Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko je sredi aprila v prostorih Občine Tolmin organizirala prvo regijsko delavnico z naslovom Kako do denarja Evropskega socialnega sklada. Namenjena je bila potencialnim upravičencem v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov. Na njej so predstavili trenutno izvajanje Operativnega programa razvoja človeških virov za programsko obdobje 2007–2013, hkrati pa tudi napovedali, kako bo v prihodnje. Delavnica je bila razdeljena v tri sklope: izobraževanje, zaposlovanje in nevladni sektor.

Po uvodnem nagovoru tolminskega

KAKO DO DENARJA EVROPSKEGA SOCIALNEGA SKLADA – Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko je v Tolminu organizirala prvo regijsko delavnico, na kateri so predstavili možnosti za črpanje sredstev iz omenjenega sklada.

župana **Uroša Brežana** in direktorja Posoškega razvojnega centra (PRC) mag. **Romana Medveda** je dr. Ja-

sminka Dedić predstavila Evropski socialni sklad (ESS). Naša regija je doslej prek javnih razpisov uspe- la

pridobiti 18,6 milijona evrov, možnosti pa so še odprte. **Sabina Rajšel** je predstavila Javni sklad za razvoj kadrov in štipendij, ki je bil ustanovljen konec leta 2006 z namenom uresničevanja izvajanja štipendijske politike in dodeljevanja sredstev za vlaganje v človeške vire. Izvaja več programov ESS, med njimi Enotno regijsko štipendijsko shemo, s katero želijo spodbuditi delodajalce za sofinanciranje kadrovske štipendije. **Helena Knez** s Tehnološke agencije Slovenije je spregovorila o programu Mladi raziskovalci iz gospodarstva. Skupaj z ministrstvom za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo pripravljajo že četrti razpis tega programa, ki naj bi bil objavljen v prihodnjih mesecih. Namenjen je mladim raziskovalcem, ki pridobivajo doktorski naziv in želijo pridobiti praktično

ših in večjih otrok ter en kombiniran oddelek v Bovcu, poleg teh pa še en kombiniran oddelek na Žagi.

Vrtec v Bovcu letos obiskuje 75 otrok, 17 malčkov imajo na Žagi. Prve šolske korake bo septembra naredilo deset bovških in šest žagarskih

na dela za ureditev dveh dodatnih igralnic v nadstropju stavbe bovškega vrtca, kjer je po drugem potresu začasno delovala občinska uprava. Z deli naj bi zaključili do konca junija.

Besedilo in foto: **Špela Kranjc**

VRTEC BOVEC letos skupaj obiskuje 92 otrok. V bovški enoti imajo 75 malčkov, še 17 pa jih v vrtec hodi na Žagi (na fotografiji).

otrok, v vrtec pa jih bo na novo prišlo 14 v Bovcu in na Žagi dva. Naknadno, torej med šolskim letom, se bodo v bovške skupine vpisali štirje malčki in v žagarsko dva. Kot je torej pokazal vpis, bo v prihodnjem šolskem letu VVE Bovec obiskovalo skupaj 92 otrok – od tega 79 bovške skupine in 13 skupino na Žagi. Z januarjem se bo to število povečalo še za šest.

Sicer pa so se že začela pripravljat

Najboljši bodo tekli po bovških ulicah

Letošnji praznik **Občine Bovec**, ki ga ta že tradicionalno praznuje 4. julija, bodo najverjetneje težko pričakovali ljubitelji športa, natančneje teka. Na predvečer praznika se bo namreč odvijal prvi tek po bovških ulicah z mednarodno udeležbo najboljših tekmovalcev.

Kot je povedal predsednik Tekoškega društva (TD) Bovec **Vasja Vitez**,

so si kot organizatorji že za 1. *Ulični tek za veliko nagrado Bovca* zamislili, da se bo na njem pomerila samo tekaška elita. »Ob petnajsterici najboljših Slovencev na ustrezni razdalji si ob petih Primorcih s posebnim vabilom želimo še nastopa deseterice

zanjo pravi, da je nekaj novega celo v slovenskem prostoru, zato so jo na občini že v začetku podprli. »Idea je nastala po vzoru podobne prireditve v pobrateni občini Prijedor v BiH, kjer so se vzpostavili tudi prvi kontakti z eminentnimi tekači.« Krivec meni, da

BOVŠKE ULICE, PA TUDI OSREDNJI BOVŠKI TRG bodo 3. julija, na predvečer občinskega praznika, zavzeli najuspešnejši slovenski in tuji tekači in tekačice, ki se bodo pomerili na prvem teku po bovških ulicah. Foto: **Dušan Čopi**

tekačev iz tujine v konkurenci članov in članic.« Pri tem bodo organizatorji upoštevali rezultate s tekaških stez, in sicer na petkilometrski razdalji pri moških in trikilometrski razdalji pri ženskah. Kot se za tekmovanje z vrhunsko udeležbo spodobi, bo po Vitezovih besedah temu primerno visok tudi nagradni sklad.

Z idejo TD Bovec je zadovoljen tudi bovški župan **Danijel Krivec**, saj

takšen tek za Bovško pomeni veliko promocijo, obenem pa ga ne bodo spregledali niti številni mediji in sponzorji. Ker ulični tek hkrati pomeni dopolnitev običajnega programa počastitve občinskega praznika z novo vsebino, bo po njegovih zagotovilih občina prireditev podprla tako logistično kot tudi finančno v okviru praznika.

Špela Kranjc

Utrinki

znanje, ter podjetjem, ki želijo pridobiti tak kader. Prvi sklop delavnice je zaključila mag. **Almira Pirih** s PRC-ja. Predstavila je izkušnje pri pridobivanju evropskega denarja, težave, s katerimi smo se soočali, ter pričakovanja za prihodnje. Finančna sredstva, ki jih je PRC pridobil iz ESS, so omogočila udeležencem brezplačne izobraževalne programe, hkrati pa tudi delovanje PRC-ja.

Drugi del delavnice je bil namenjen zaposlovanju. Vodja službe za ESS na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve **Nika Juvan** je predstavila dosedanje delo in načrte, ki jih ima ministrstvo v prihodnje. Aktivna politika zaposlovanja je nabor ukrepov, s katerimi država aktivno posega na trg dela z namenom odpravljanja neskladij med ponudbo in povpraševanjem. Pri tem ima, kot je

povedala **Valentina Zdravec** s Centralne službe Zavoda RS za zaposlovanje (ZRSZ), pomembno vlogo prav ESS. Spregovorila je o vseh aktualnih programih ESS, ki so trenutno na voljo delodajalcem in brezposelnim. Stanje na območju, ki ga pokriva ZRSZ Območna služba Nova Gorica, je predstavila **Andreja Ipavec**. V lanskem letu je bilo v ukrepe aktivne politike zaposlovanja vključenih 1.933 oseb: 135 v delovni preizkus, 179 v usposabljanje na delovnem mestu, subvencije za samozaposlitev je prejelo 190 oseb, v javna dela jih je bilo vključenih 106, v program Zaposli.me pa 96. Prav izkušnjo iz slednjega je predstavila **Anka Kavčič Cimprič**, prejemnica subvencije za zaposlitev osebe iz skupine težje zaposljivih.

V zadnjem sklopu delavnice so ude-

ležencem predstavili možnosti za sofinanciranje projektov v nevladnem sektorju. **Miha Ulčar** z ministrstva za javno upravo je predstavil aktualne programe in javni razpis za sofinanciranje projektov horizontalnih mrež nevladnih organizacij (NVO), regionalnih stičišč in vsebinskih mrež NVO za leto 2011 in 2012. Predstavnica ministrstva za kulturo **Alja Dražumerič** pa je spregovorila o javnem razpisu za izbor razvojnih projektov ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podporo njihovi socialni vključenosti, ki ga ministrstvo objavlja vsako leto (rok za prijavo na letošnji razpis je bil 10. maj). Kot primer dobre prakse je v tem sklopu **Boris Kante**, vodja Regionalnega stičišča NVO Planota, predstavil njihov istoimenski projekt.

Besedilo in foto: **Mateja Kutin**

ODSLEJ BODO ŠKODO OCE- NJEVALI TUDI V KOBARIDU

Kobarid – Zavarovalnica Triglav, d. d., je pred časom v središču Kobari-da slovesno odprla nove poslovne prostore predstavništva. Na stari lokaciji so delovali od sredine 80. let. Ob tej priložnosti je **Egon Fornazarič**, direktor Območne enote Nova Gorica, urgentni kobariški zdravstveni postaji izročil ček v vrednosti 2.000 evrov.

Ker je dosedanje predstavništvo za sodobno poslovanje postalo pre-majhno in neprimerno, so se na Območni enoti Nova Gorica odločili, da je čas za preselitev. Novi poslovni prostori so strankam dostopnejši, najpomembnejše pa je, da bodo lahko odslej škodo ocenjevali tudi v Kobaridu. Kot je povedal Fornazarič, si »Zavarovalnica Triglav nenehno

Občina Kobarid

Vlaga, ki nas je obilno obdarjala skoraj ves mesec, se je do dobra zarežala v naravo in ljudi, saj nam na »zahodu« res ni bilo prihranjeno s slabim vremenom. Običajno nerganje je nadomestil vsakodnevni pogovor o vremenu, ki je turbno naravnost še poglobljajal. Dobili smo še en oprijemljiv razlog za slabo voljo in klavno počutje, poleg vsakodnevnega »bombardiranja« medijev o varčevalnih ukrepih vlade, poseganja v pravice teh in onih, referendum, dvigu praga revščine in še bi lahko naštevala ... Tako pa nam je za trenutek vreme obrnilo pozornost. Čeprav tudi ta naravnost ni ravno pozitivna, je bila za trenutek drugačna. Priznati je treba, da se kar dobro držimo glede na vse mogoče in nemogoče preizkušnje, ki jih življenje postavlja pred nas; od najmlajših, ki jih »turbo« kapitalizem s svojo prodornostjo prek medijev dobesedno požira s starši vred, do tistih najstarejših, ki smo jim vedno pripisovali modrost. Kljub vsemu gre življenje dalje in pestrosti ni konca. Bolj malo je še tistih, ki vse to jemljejo kot navdihujoč izziv in imajo čas, da doobra ponotranjijo vse, kar se dogaja doma in po svetu.

OB ODPRTJU ZELENE HIŠE (iz leve proti desni) so si v roke segli Janko Humar, direktor LTO Sotočje, Robert Kavčič, župan občine Kobarid, in mag. Martin Šolar, direktor TNP. Foto: Tatjana Šalej Faletić

Ali Pepčeva ali Zelena, hiša namreč?

Kar nekaj negodovanja je bilo pri Pepčevi hiši, pa ne zaradi prijazne prireditve ob odprtju, temveč ob njenem poimenovanju. Zelene programe, ki so bili prijavljeni v njej in seveda na tej osnovi tudi sofinancirani, so takratni prijavitelji poimenovali kar Zelena hiša. Tako se je tudi fasada prilagodila zelenemu programu *Lokalne turistične organizacije*

Sotočje in Triglavskega narodnega parka, ki sta dobila domovanje v hiši na kobarškem trgu. V stiku z našo staro navado se je vnela polemika ali Pepčeva ali Zelena, hiša namreč. Celotno aboridžini zamenjajo ime, ko ga nekdo preraste. Za nas je očitno to nekoliko težje, zato je seveda na vas, da hišo poimenujete tako, kot vam odgovarja. Glede na to, da polagamo velike upe na turizem, lahko samo upamo, da se hiša v prihodnje ne bo

preimenovala v »Green house«. Ostanimo optimistični ...

Vodovod in kanalizacija Idrsko

Sredi maja smo svojemu namenu tudi uradno predali vodovod in kanalizacijo v vasi Idrsko. Nagovorom sta sledila druženje in sestanek, ki se ga je poleg nekaterih posoških županov in drugih predstavnikov različnih institucij udeležil tudi dr. **Henrik Gjerkeš**, minister, odgovoren za lokalno samoupravo in regionalni razvoj. Pomembna pridobitev za našo občino je prav gotovo ureditev osnovne cestne in komunalne infrastrukture, saj s tem naši kraji in vasi pridobivajo potrebno vitalnost tako za občane kot tudi širše. Idrsko je tako z vsemi vloženimi investicijami v preteklem obdobju pridobilo ne le lepši izgled, temveč tudi prepotrebne posege pri obnovi kanalizacije in vodovoda ter druge uporabne in varnostne elemente, ki so potrebni in zaželeni pri takšnih posegih. Z investicijo, ki je bila zajeten finančni zalogaj – celotna vrednost je znašala prek 1,5 milijona evrov – smo uredili marsikaj. Kako zahtevna je bila, nam povedo podatki, da smo potrebovali

Utrinki

► prizadeva upravičiti zaupanje zavarovancev in spodbuja napredek v lokalnem okolju. Vanj tudi vlagamo. Močno se zavedamo družbene odgovornosti. Sledimo sodobnim smernicam poslovanja, zato smo se odločili, da bo posodobitve deležno tudi predstavništvo v Kobaridu. Naj spomnim, da je naša zavarovalnica v teh krajih prisotna vse od leta 1948, kjer je zavarovanja urejal **Mirko Fratina**. Ob tem je še poudaril, da je donacija njihove zavarovalnice le ena od mnogih na Primorskem. Z njo sledijo zavezi, da bodo skrbeli za lepšo in bogatejšo prihodnost, v katero verjamejo že več kot 110 let. Po besedah **Mirande Leban**, vodje službe nujne medicinske pomoči v Kobaridu, »je Zavarovalnica Triglav pomemben donator, ki bo bistveno olajšal nakup

OB ODPRTJU NOVIH POSLOVNIH PROSTOROV je Egon Fornazarič, direktor Območne enote Nova Gorica, Triglav, d. d. **Mirande Leban**, vodji službe nujne medicinske pomoči v Kobaridu, izročil ček v vrednosti 2.000 evrov. Foto: arhiv zavarovalnice

opreme za našo ambulanto. Vsak dan znova se namreč srečujemo z bolniki, ki bi jim radi omogočili bolj

kakovostno oskrbo.«

Alenka Prislan Uršič, Zavarovalnica Triglav, d. d.

OD PLANINE DO PLANIKE

Kobarid – Sredi maja smo bili priče odprtja stalne razstave *Od planine do Planike*, katere namen je prikazati pomembnost planinskega pašništva, mlekarstva in sirarstva v posoških planinah skozi zgodovino. Da je idejni projekt zaživel, sta zaslužna tako Mlekarna Planika Kobarid z direktorico **Anko Lipušček Miklavič** na čelu kot Tolminski muzej, ki je projekt podprl po strokovni plati. Po besedah mag. **Damjane Fortunat Černilogar**, direktorice Tolminskega muzeja, so se pobudi Planike odzvali z veseljem, »ker želimo, da bi bil to še dodaten motiv današnjih posoških kmetov, da bi vztrajali in s tem pripomogli k ohranjanju življenja na posoških planinah«. Ob tem dodaja, da je sodelovanje s kobarško mlekarno pomembno, saj s to razstavo pripomorejo k ohranjanju

11.000 kubičnih metrov izkopov, položili 7.500 metrov cevi za vodovod in kanalizacijo, 360 jaškov in peskolovov, namestili osem hidrantov in položili 10.000 kvadratnih metrov asfalta. Sredstva so bila zagotovljena iz *Evropskega sklada za regionalni razvoj* in iz proračuna *Občine Kobarid*.

V prihodnje nas čaka še nekaj posegov, ki bodo Idrsko še nadgradili v praktičnem in varnostnem smislu. S tem mislimo predvsem povezavo vseh hiš na obstoječe omrežje in seveda zaščito vasi pred zalednimi vodami z Matajurja. Vse naše okolje počasi dobiva lepšo podobo, saj smo veliko postorili na različnih področjih. Gradbišča, ki smo jim bili priče in smo jim na nekaterih mestih še, so nujna za nemoten razvoj naših krajev in vasi. Prav urejena infrastruktura je osnovni pogoj, da življenje teče v smeri, ki so pomembne in bistvene, da ljudje v sebi najdejo nove zamisli in jih z optimizmom tudi udeležajo. Glede na to, da ima naša dolina velik potencial, je dela vedno dovolj in možnosti za nadgradnjo posameznih gospodarskih, negospodarskih in okoljskih pridobitev v izobilju. Tako vzpostavljamo tudi možnosti za nova delovna mesta, saj prav na področju turizma lahko naredimo še marsikaj ter z dobrimi idejami popestrimo ponudbo in dodamo tisto, kar še manjka, da bo odličnost vidna na vsakem koraku. Seveda moramo delati tako, da ohranimo našo dolino z biotsko raznovr-

stnostjo, poudarimo naravne in etnološke značilnosti ter se zavedamo, da je največ na nas, da zaščitimo to edinstvenost, ki so nam jo dali v upravljanje naši dedi in jo moramo takšno zapustiti tudi našim vnukom.

jo prisotnostjo so dogodku pomembnost dodali tudi minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. **Dejan Židan** ter drugi povabljeni gostje.

»Občina Kobarid ima veliko naravnih in drugih turističnih znamenito-

OB ODPRTJU RAZSTAVE OD PLANINE DO PLANIKE so se zbrali številni ugledni gostje. **Foto** – vir: www.mlekarna-planika.si

Izvajanje te investicije je bilo zahtevno in marsikdaj tudi moteče, predvsem za prebivalce same vasi, zato se ob tej priložnosti zahvaljujemo vsem, ki ste strpno sprejemali moteče dejavnike in cestna dela.

Mlekarski muzej

Isti dan se je praznovanje nadaljevalo v **Mlekarni Planika Kobarid**, kjer smo postali bogatejši za novo pridobitev – mlekarski muzej. S svo-

sti, ki nas vedno znova postavljajo ob bok tistim, ki še znajo ohraniti naravo v najbolj avtohtoni in naravi prijazni obliki. Tudi Mlekarna Planika Kobarid se z vsemi močmi trudi, da se te lepote doline in biotska raznovrstnost razvijajo v najboljšem smislu besede, kar pomeni, da je proizvodna naravnost na predelavo mleka v izdelke, prijazne človeku, velikega pomena na trgu. S hrabrimi poslovnimi odločitvami, kljub težavam, so

z drznimi idejami in poslovnim pogumom uspeli pripeljati podjetje *Planika* na zavidljiv nivo. Prav zato velja zahvala in spoštovanje vodstvu in delavcem naše mlekarne,« je v svojem nagovoru poudaril župan **Robert Kavčič**. Več o sirarskem muzeju *Od planine do Planike* pa v utrinku na strani 10.

Bogata gledališka sezona in obilica drugih prireditev

Kobariški kulturni dom je v tej gledališki sezoni poleg drugih dogodkov gostil prek 20 gledaliških predstav. S komedijo *Gledališke skupine Kontrada* iz Kanala smo konec maja zaključili gledališko sezono. Počasi se prireditve selijo na zunanja prizorišča, saj so odmevni tradicionalni dogodki že postali del turistične ponudbe občine Kobarid. Kobariški trg je bil najprej adrenalinsko naravnčan, saj nas je že tretje leto spremljal *Outdoor show*, kjer marsikomu zastane dih ob atraktivnem športnem dogajanju. Sredi junija sledi *Kobariški sejem*, ki bo letos v dveh dneh ponudil bogat program za vse starosti in okuse. Poleg prodajnih stojnic in sejemske ponudbe bodo na svoj račun prišli tako otroci, ki jih čaka veliko popoldanskega kulturnega in zabavnega programa, kot tudi tisti, ki so željni večerne zabave in sprostitve. S svojo okusno ponudbo se nam bo predstavil *Kobariški gastronomski krog* in še marsičesa zanimivega bomo deležni. Najrazličnejše dogodke, predstavitve, delavnice in razstave gostijo

Utrinki

bogate zgodovinsko-etnološke dediščine.

»Čeprav nam o pomenu živinoreje na Tolminskem pričajo že arheološka odkritja iz železne dobe in rimskega časa, zasledimo prve omembe planin v pisnih virih v 12. in 13. stoletju,« pojasnjuje avtor razstave, etnolog Tolminskega muzeja **Marko Grego**. Razstava poteka po kronološkem zaporedju. Začne se pri omenjenem obdobju, konča pa z opisom, kako predelava mleka v maslo, skuto, sir in druge proizvode poteka danes. Grego pravi, da je poudarek na pomembnosti živinoreje in pašništva za posoško gospodarstvo. To lahko razberemo že iz tolminskega urbarja, kjer so zapisali, da je bil sir v 14. stoletju tudi oblika redne dajatve patriarhu. Vse do 20. stoletja pa lahko v arhivih sledimo tudi pomembnosti živinoreje za po-

REPLIKA SIRARNE IZ PRED 150 LET stoji danes v sredini muzeja, v njem pa so pripomočki, ki so jih nekoč uporabljali pri sirjenju. Stavbe na planinah so bile grajene iz kamna in prekrile s slamo ali s preklanimi deščicami. **Foto: Marko Grego**

soško gospodarstvo, kar dokazujejo spori glede pašnih pravic. »V Zgornjem Posočju sta se namreč razvili

dve obliki planinskega pašništva, ki sta bili pogojeni predvsem z geografskimi danostmi. Na Bovškem

je prevladovala drobnica, medtem ko so se na Kobariškem in Tolminskem razvile goveje planine,« še pove Grego. Stavbe na planinah so bile grajene zgolj iz kamna in prekrile s slamo ali, kot je zapisal **Tomaž Rutar** pred 150 leti, s preklanimi deščicami. Prav takšen stan ali sirarna stoji danes v sredini muzeja, v njem pa so pripomočki, ki so jih nekoč uporabljali pri sirjenju. Izvedeli smo tudi, da je bilo v prvi svetovni vojni veliko planin uničenih, kljub temu pa je šel razvoj sirarstva v Posočju naprej. V Tolminu je nastala mlekarica, opremljena celo z laboratorijem in učilnico za mlekarje. Za vse sirarje, ki so delovali na planinah in v vaških mlekarnah, je bil obvezen enomesečni tečaj. V tem času je marsikatera planina dobila cestno povezavo z dolino. Ustrezna komunikacija je bila pogoj za preživetje

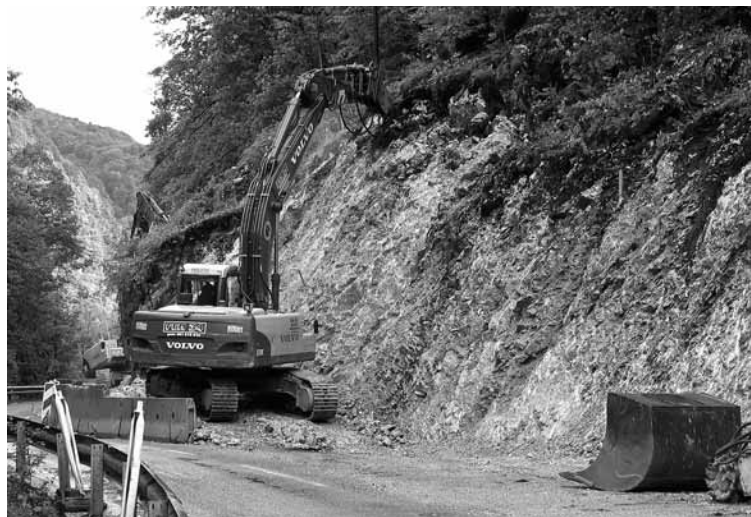
tudi drugi kulturni domovi in ustanove: Dom Andreja Manfrede, **Kobariški muzej** in **Fundacija Poti miru v Posočju**. Kar nekaj dogodkov pa se bo zgodilo v naši novi pridobitvi na kobariškem trgu – v Pepčevi/Zeleni hiši. Seveda ne smemo pozabiti nekajdnevne prireditve pod Krnom, kjer nas razveseljujejo amaterska gledališča, likovne kolonije v Koseču, na Breginjskem pa **Kotarskih dnevov**, ki so prav tako stalnica v našem prostoru.

Tudi evforija ob tekmah malega nogometa je svojevrsten dogodek, ki še posebej moškemu delu občinstva prinaša posebno zadovoljstvo. Tako je športni park v Kobaridu vedno poln navdušencev in privrženec tega športa ter **Kluba malega nogometa Oplast Kobarid**, ki je v letošnjih finalnih tekmah 1. slovenske futsal lige premagal tolminski **Puntar Casirno Safir**.

Kdor pač zatrjuje, da se nič ne dogaja, ima najbrž težave s poplavo informacij in tako verjetno spregleda veliko prireditvene dejavnosti na vseh področjih ... Samo malo moramo preusmeriti pozornost.

Občina na svoji stari lokaciji

Obnovitvena dela na občinski stavbi v središču Kobarida se počasi zaključujejo in tako bo uprava **Občine Kobarid** kmalu poslovala na stari lokaciji, na kobariškem trgu. Stavba je

PROMET NA GLAVNI POSOŠKI MAGISTRALKI bo predvidoma do zaključka letošnje gradbene sezone spet oviran, vendar se bodo izvajalci prilagodili vrhuncu turistične sezone v poletnih mesecih in takrat opravljali posege, s katerimi bodo kar najmanj vplivali na pretok prometa.

projektirana tako, da bo uporabnikom bolj prijazna, saj se je pred obnovo sproti reševala prostorska stiska in delo tako za delavce kot tudi za občane ni bilo najbolj prijazno. Tudi lokacija sredi trga je veliko bolj priročna za vse, ki potrebujejo pomoč občinske uprave ali župana.

Toliko, spoštovani bralci ... Letošnje leto bo še posebej zanimivo, saj bomo priče pravljicam, legendam, basnim in seveda njihovim različicam iz vseh mogočih zornih kotov. Vstopnino za te predstave pa nam sproti pobirajo ...

Želim vam prijazno pomlad in po-

letje ter to, da si vzemite čas tudi zase.

Nada Pajntar, Občina Kobarid

Kobariški klanci so ponovno v delu

Državno cesto Kobarid-Bovec so po prvomajskih praznikih spet okupirali delavci **Cestnega podjetja Nova Gorica**, ki nadaljujejo s celotno sanacijo cestnega odseka kmalu za kobariško obvoznico. V drugi fazi bodo sanirali približno kilometer dolg odsek posoške magistralke, kar bo investitorja, **Direkcijo RS za ceste** (DRSC), stalo dobrih 750.000 evrov.

S prvimi posegi ob koncu kobariške obvoznice, v tako imenovanih Kobariških klanjih, so začeli avgusta 2008 in jih prvič zaključili lansko jesen. V tem času so sanirali tri odseke po nekaj sto metrov v skupni dolžini približno en kilometer. Kot so nam povedali na DRSC, so za prvo fazo projekta porabili tri milijone evrov. Ker je ta z občasnimi popolnimi zaporami za ves promet sprožila veliko nejevolje tako med domačini kot tudi drugimi uporabniki ceste, smo preverili, koliko bo promet oviran v prihodnjih mesecih. S sanacijskimi deli v drugi fazi naj bi zaključili konec novembra letos. V maju in juniju je ob delnih in občasnih krajših popolnih zaporah predvidena izvedba zemeljskih del, v juliju in avgustu bodo zaradi vrhunca poletne turistične sezone izvajali dela, ki bodo kar najmanj ovirala promet, od sredine septembra dalje pa nameravajo nadaljevati z zemeljskimi in gradbenimi deli ter z obnovo voziščne konstrukcije.

Kot dodajajo na DRSC, projekt z izvedbo druge faze še ne bo zaključen, saj idejni projekt obravnava še dva cestna odseka v skupni dolžini skoraj 1,5 kilometra. »Projekti za ta dva odseka so v izdelavi, dinamika izvedbe del pa je odvisna od zagotovljenih finančnih sredstev v državnem proračunu,« še pojasnjujejo.

Besedilo in foto: **Špela Kranjc**

Utrinki

► planin. Po drugi svetovni vojni so na razvoj živinoreje močno vplivale takratne družbene spremembe. Zadržno gospodarjenje je kmetje sililo k obvezni oddaji mleka, hkrati pa tudi k vstopu v zadrugo. Leta 1957 pa se je že začelo poizkusno delovanje Sirarne Kobarid. Vse to je le delček tistega, kar lahko izveste v okviru novonastale stalne razstave muzeja o mlekarstvu in vsem, kar je z njim povezano.

Muzej je svoje zatočišče našel v nekdanjih prostorih mlekarne zraven slednje. Kot so nam zaupali pristojni, so morebitni obiskovalci dobrodošli vsak dan med 10. in 18. uro. Poleg muzeja pa si lahko ogledajo še del proizvodnje tukajšnjih mlečnih izdelkov, kjer lahko kakšen proizvod tudi poskusijo in kupijo. Današnja mlekarna namreč odkupuje kakovostno mleko s celotnega območja vseh treh posoških občin kot tudi z obrobni predelov občin Idrija, Kanal ob Soči in Nova Gorica. Ci-

sterna z mlekom z bohinjske strani pa se v dolino Soče dnevno pripelje kar z avtovlakom. Tako iz kakovostnega nehomogeniziranega mleka v kobariški mlekarni proizvajajo odlične mlečne izdelke: sire, maslo, kislo mleko in kefir, skuto, jogurte ter sveže konzumno mleko.

O pomembnosti dogodka priča tudi veliko število povabljenih gostov, med katerimi smo zasledili ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) mag. **Dejana Židana** ter ministra dr. **Henrika Gjerkeša**, odgovornega za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, ki sta si v spremstvu direktorice mlekarne stalno razstavo tudi ogledala. Nenazadnje je približno polovico nepovratnih sredstev za postavitev muzeja prispevalo prav MKGP. Kljub vsej dobri volji pa vreme organizatorjem tisti dan ni bilo najbolj naklonjeno, saj je dobesečno lilo kakor iz šafa, kar smo lahko obiskovalci občutili tudi na lastni koži.

T. M. in T. Š. F.

HVALA, KER NAM POMAGATE LAJŠATI STISKE NAJŠIBKEJŠIH

Zgornje Posočje – Rdeči križ (RK) Slovenije se je tudi letos 8. maja vključil v obeleževanje mednarodnega praznika svetovnega dneva RK in tedna RK Slovenije, ki tradicionalno poteka med 8. in 15. majem. Letošnji Teden RK Slovenije – Teden humanosti, je potekal pod sloganom **Hvala, ker nam pomagata lajšati stiske najšibkejših!** Vstopili smo v evropsko leto boja proti revščini, boja, ki ga RK bojuje dan za dnem in leto za letom v raznih oblikah in vseh okoljih. To delovanje je prepoznano in cenjeno v vsem svetu.

Humanost spada med najpomembnejša temeljna načela mednarodnega gibanja RK in Rdečega polmeseča. V imenu humanosti in v želji pomagati najšibkejšim, najranljivejšim ter socialno ogroženim in izključenim si RK Slovenije dnevno prizade-

va lajšati življenjske stiske s svojimi tisoči prostovoljci. Vsega tega ne bi zmogli brez tistih, ki jim v letošnjem letu posvečamo preprost slogan tedna.

Revščina ima tudi v Sloveniji in na območju tolminskega območnega združenja RK veliko obrazov, pogosto skritih in prikritih. Marsikdo je brez bivališča, marsikomu primanjkuje denarja za prehrano, oblačila, obutev, šolanje otrok ... Velikokrat to pomeni izrazito potisnjenost na rob družbe vse do socialne izključenosti. Število tistih, ki so že izkusili kakršnokoli obliko revščine in se z njo soočajo, žal narašča.

Letošnje leto, poimenovano evropsko leto boja proti revščini, je usodno zaznamovano z naraščajočo gospodarsko krizo, ki ne prizanaša nobenemu okolju. Gre za novo preizkušnjo, ki se postavlja tudi pred RK Slovenije in njegove prostovoljce. Preizkušnja, ali bomo vedeli, ali

Občina Tolmin

Občina Tolmin praznuje

Maj je mesec občine Tolmin. To je čas, ko se oziramo na prehojeno pot in kujemo nove načrte. Kakšne? O tem smo se pogovarjali z županom **Urošem Brežanom**.

Kaj je najbolj zaznamovalo preteklo leto?

V lanskem letu smo zaključili tri večje projekte: izgradnjo **Glasbene šole Tolmin**, ureditev prostorov **Zdravstvene postaje Podbrdo** in posodobitev ceste Tolmin-Kamno. Moram dodati, da se dela prav pri slednjem nadaljujejo, saj saniramo plaz pred Gabrjami. Načrtujemo pa tudi sanacijo zidov na cesti proti naselju Kamno.

O Glasbeni šoli Tolmin je bilo izrečenih mnogo besed. Sedaj, ko smo jo slovesno odprli, smo lahko upravičeno ponosni.

Prvi pogovori o novi glasbeni šoli so tekli že leta 1996. Ko je bila izbrana lokacija, je bil predpogoj za investicijo to, da smo z državo rešili vprašanje premoženja. V letu 2007 smo podpisali sporazum z **Vlado RS** in

PRENOVLJENA ZDRAVSTVENA POSTAJA PODBRDO. Foto: Špela Kranjc

zamenjali objekt Varstveno-delovnega centra, ki je bil prej v občinski lasti, za Dom JNA. Gradbena dela so potekala od leta 2008 do lanske jeseni, potem pa se je zapletlo s pridobivanjem uporabnega dovoljenja. No, na koncu smo težave le rešili in tolminska glasbena šola je že nekaj mesecev v uporabi.

Sredstva za izgradnjo glasbene šole smo pridobili iz več virov: z **Ministrstva za šolstvo in šport**, del z **Ministrstva za okolje in prostor** v okviru popotresne obnove, del pa s 23. členom **Zakona o sofinanciranju občin**; to so sredstva, ki jih država namenja občinam za investicije.

Maja se je uradno odprla tudi Zdravstvena postaja Podbrdo.

Investicija v prenovo prostorov Zdravstvene postaje Podbrdo je bila izpeljana v lanskem letu. Uradno odprtje pa smo prenesli na praznični mesec maj.

O letošnjem proračunu smo sicer pisali že v prejšnji številki EPicentra. Pa naj vam vseeno zastavim vprašanje, kaj bi izpostavili v prihajajočem letu?

Izpeljali bomo številne manjše projekte na cestni infrastrukturi na podeželju in na komunalnem področju. Izpostavil bi ureditev Gregorčičeve ulice v Tolminu. Do jeseni naj bi se uredil odsek od Pregljevega trga do glavnega križišča. Zamenjala se bo komunalna oprema, ulico se bo asfaltiralo, uredilo robnike in dodaten prehod za pešce, pločnik ob parku pa se bo zatravilo. Pomemben projekt je tudi vodovod Drobočnik in nadaljevanje obnove vodovoda Zadlaščica proti Mostu na Soči. Najpomembnejši državni projekt v občini pa je galerija Pod ključem, ki se tudi

Utrinki

bomo znali, ali bomo zmogli pomagati in nuditi pomoč vsem tistim številnim neimenovanim posameznikom, ki trkajo na naša vrata, ni usodna, prepričani pa smo, da jo bomo zmogli. Tako kot smo zmogli omiliti stiske in težave, ki so bile posledica vseh elementarnih nesreč v zadnjih desetletjih. Prepričanje, da bomo vedeli, znali in zmogli pomagati, utrjujejo številne prostovoljke in prostovoljci, darovalci, donatorji, krvodajalci, mentorice in mentorji naših najmlajših, ki jim kažejo pot humanosti in solidarnosti.

Z veliko vseslovensko akcijo Lepo je deliti, v kateri nam je lani več kot 22.000 posameznikov pomagalo lajšati stisko najšibkejših, in smo jo v tednu RK Slovenije ponovili, bomo poskušali z zbranimi prispevki zagotoviti potrebno število živilskih paketov za socialno ogrožene posameznike in družine.

Valerij Bizjak, Območno združenje RK Tolmin

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH V BELI KNJIGI

Tolmin – Prvi strokovni posvet o izobraževanju odraslih v Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju v Sloveniji se je odvijal v začetku maja na Občini

Tolmin. Kot je povedal dr. **Zoran Jelenc** iz Andragoškega društva Slovenije, naj bi knjiga izšla v prihodnjem letu. V prejšnji Beli knjigi najdemo eno samo poglavje o izobraževanju odraslih, kar želijo z novo popraviti in si za izhodišče postavljati

jo vseživljenjskost učenja.

Posvet so organizirali Področna strokovna skupina (PSS) za izobraževanje odraslih pri Nacionalni strokovni skupini za pripravo Bele knjige o vzgoji in izobraževanju v RS, Andragoško društvo Slovenije in Posoški razvojni center. Prav slednji je namreč pomemben dejavnik pri izobraževanju odraslih v Zgornjem Posočju. O aktivnostih izobraževanja odraslih na Posoškem razvojnem centru je v uvodnih minutah tudi spregovoril direktor mag. **Roman Medved**.

Na posvetu so članice PSS predstavile izhodišča in rešitve, ki naj jih Bela knjiga za področje odraslih vsebuje. Spregovorile so o delu pri Beli knjigi, (javni) mreži izvajalcev izobraževanja odraslih ter zagotavljanju ravnavesja med poklicnim in splošnim izobraževanjem odraslih. Svoje ugotovitve in predloge rešitev želijo namreč preveriti tudi v strokovnih razpravah s tistimi, ki lahko po-

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH V BELI KNJIGI – Prvi posvet o pripravah nove Bele knjige o vzgoji in izobraževanju v Sloveniji je potekal v Tolminu.

zaključuje. Dolgoročno pa je najpomembnejše delo, ki ga v letošnjem letu zaključujemo *Občinski prostorski načrt*.

V pripravi je tudi nekaj večjih projektov. Kateri?

Za evropska sredstva bomo kandidirali z dvema vlogama, ki sta v pripravljanju: s komunalno infrastrukturo Zatolmin in čistilno napravo Modrej. Oba projekta se bosta izvajala v letih 2011 in 2012. Tretji večji projekt je ureditev ceste skozi Podbrdo. Država bo nadaljevala s posodabljanjem ceste, občina pa bo sofinancirala in urejala komunalno infrastrukturo, pločnike, del zidov in javno razsvetljavo. Na področju družbenih dejavnosti snujemo projekta obnove tolminske telovadnice in druge faze obnove tolminske knjižnice, s katerima se bomo potegovali za evropska sredstva. Občina sodeluje pri pripravi projektov tolminske in volčanske obvoznice, nadaljujemo pa tudi iskanje resnega partnerja za Turistični center Tolmin, kar v teh gospodarskih razmerah ni lahka naloga.

Kaj pa je s širokopasovnimi povezavami, o katerih se govori že več let?

Sredi aprila je bil objavljen osnutek razpisa za pridobitev evropskih sredstev za širokopasovne povezave na podeželju. Dogovorjeno je, da bomo v okviru regije prijavi projekt, s katerim bomo odpravili tako imenovane bele lise in s širokopasovnimi povezavami pokrili naselja, kjer ni komer-

Z ŽUPANOM UROŠEM BREŽANOM smo se ozrli na prehojeno pot v preteklem letu in si pogledali načrte za naprej. Foto: Mateja Kutin

cialnega interesa. Sama izvedba projekta naj bi trajala dve leti. Objavo razpisa še čakamo.

Po 13 letih smo dobili tudi nov Tolminski zbornik. Njegovi predstavitvi smo bili priča prav pred kratkim.

Prvi zbornik je izšel že leta 1956, sledila sta še dva, leta 1975 in 1997. V teh 13 letih od zadnjega zbornika

se je precej stvari spremenilo, vidne so spremembe v našem okolju, zato je prav, da se to tudi zapiše. Zbornik ima okoli 500 strani, tako da je kar velik zalogaj tako za tiste, ki so ga pripravljali, kot tudi za bralce. Prepričan sem, da je to delo, ki ima tudi zgodovinsko težo. Ustvarjalci so lahko upravičeno ponosni in zadovoljni z opravljenim.

Kaj bi ob prazniku zaželeli občanom in občanom?

Glede na to, da se ob občinskem prazniku spominjamo tudi dogodkov ob velikem tolminskem puntu, našim občanom in občanom želim, naj jih, ne glede na okoliščine, puntarski duh ne zapusti.

Pogovor pripravila: **Mateja Kutin**

Ena plaketa, tri priznanja in denarna nagrada na tri dele

Sedem občinskih nagrad in priznanj so podelili na letošnji slavnostni seji tolminskega občinskega sveta, ki je bila 28. maja v dvorani nove *Glasbene šole Tolmin*. Kot je odločila pristojna občinska komisija in potrdil občinski svet, so si tri društva razdelila denarno nagrado, podelili pa so še tri priznanja in eno plaketo.

Denarno nagrado **Občine Tolmin** v višini slabih 5.000 evrov so si letos razdelili **Turistično društvo (TD) Sopota Kneža** in **Turistično društvo Šentviška planota** za delo na področju turizma ter **Kulturno društvo (KD) Ženski pevski zbor (ŽPZ) Znamenje Volče** za dosežek na področju zborovskega petja.

TD Sopota Kneža, ki se lahko pohvali z zavirljivim deležem mladih članov, deluje na območju vasi Podmelec, Klavže, Kneža, Temljine in Logaršče. Pomemben je prispevek članov k urejenosti okolja, za kar se trudijo skozi vse leto – organizirajo čistilne akcije, urejajo in oskrbujejo turistične poti. Svojevrstna nagrada za številne ure prostovoljnega dela je gotovo priznanje, ki ga je Podmelec v akciji **Turistične zveze Slovenije**

Utrinki

- membno prispevajo k nadaljnjemu razvoju izobraževanja odraslih. Posveta so se udeležili predstavniki institucij, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih. V razpravi so spregovorili o svojih izkušnjah na tem področju, pa tudi o težavah, s katerimi se danes soočajo, predvsem o težavah s financiranjem programov. Želijo si, da bi nova Bela knjiga ne rušila mreže izobraževalnih ustanov, ki je že vzpostavljena. Vsekakor se je treba zavedati, da odrasli rabijo drugačen pristop k izobraževanju od mladih, vendar je treba izobraževanje odraslih umestiti v izobraževalni sistem in mu dati takšno vlogo, kot ga ima tudi drugje po Evropi, na prvem mestu pa mora vedno biti kakovost.

Besedilo in foto: **Mateja Kutin**

TOLMIN ZA RAZSUTE TOVORE

Tolmin – Predsednik uprave Splošne plovbe **Egon Bandelj** je konec aprila obvestil tolminskega župana **Uroša Brežana**, da ima njihovo podje-

NAJMANJŠA LADJA V FLOTI SPOŠNE PLOVBE je ime dobila po mestu Tolmin. Foto: arhiv Splošne plovbe

lje novo ladjo, ki so jo poimenovali prav po središču Zgornjega Posočja. Gre za manjšo rabljeno ladjo iz leta 1998, ki jo je Splošna plovba kupila 27. aprila in bo namenjena prevozu razsutih tovorov. Nosilnost ladje Tolmin je 7.500 ton, poganja

pa jo motor z močjo 2.800 kW. Je najmanjša ladja v floti portoroške Splošne plovbe, saj v dolžino meri 107 metrov, široka pa je 18,2 metra. Kot je še sporočil Bandelj, bo Tolmin vil zastavo Antigve in Barbude, otoške države v vzhodnem Karibskem morju. Med mnogimi slovenskimi kraji, po katerih so že poimenovane ladje Splošne plovbe, pa je tudi Trenta.

Špela Kranjc

SLADKI TANTADRUJ

Tolmin – Mogoče veste, kdo ali kaj je Tantadruj? Za vse, ki ste odgovorili z ne – to je nova trgovina, ki je v Tolminu svoja vrata odprla 23. aprila. Najdete jo na enosmerni Cankarjevi ulici, ki je predvsem poleti zaradi dveh ponudnikov sladoleda bolj obiskana. Nekje vmes, na desni strani, boste našli lično urejen prostor v lasti Invalidskega podjetja (IP) Posočje, ki se ga boste najbolj razveselili prav sladkosnedi.

(TZS) dobil kot najbolj urejena vas. V društvu so dejavni tudi pri pohodništvu in obeleževanju praznikov. Že tradicionalni *Makloučkov memorial*, s katerim ohranjajo etnološko izročilo, so združili z obuditvijo praznika, ki je bil pred leti organiziran v spomin na napad na Baško grapo leta 1944. Z razpisnim denarjem Heliosovega sklada za ohranjanje čistih slovenskih voda ter v sodelovanju s *Turistično zvezo Gornjega Posočja*, *Občino Tolmin* in *Krajevno skupnostjo Kneža* so uspeli obnoviti izvir zdravilne Dicove vode, svoje kraje pa promovirajo tudi v izdanih brošurah.

Številni člani TD Šentviška planota domačine in druge obiskovalce že 17 let opozarjajo na bogato naravno in kulturno dediščino ter skrbijo za popostritev turistične ponudbe in promocijo območja, obenem pa s skrbjo za urejenost vasi in javnih površin spodbujajo k zavestnemu in odgovornemu ravnanju do okolja. V večletnem projektu so uredili kolesarsko in pešpot prek Šentviške planote, v Plečnikovem letu pa so v sodelovanju s *Tolminskim muzejem* pripravili organizirane ogledne Plečnikove cerkve na Ponikvah in priložnostne razstave. Na Planoto vedno več obiskovalcev privablja njihovi prireditvi *Kolesarjenje po Šentviški planoti* in *Pozdrav jeseni*, posebno doživetje pa je tradicionalni *Nočni pohod z baklami na Črvov vrh*.

ŽPZ Znamenje, ki danes šteje 25 članic, je po 15 letih prizadevnega strokovnega dela, vztrajnosti in ustvarjalne zavzetosti pod vodstvom

Klavdije Rot dosegel imenitne uspehe in prejel številna priznanja. Dekleta nastopajo na reviji *Primorska poje* in na *Reviji pevskih zborov Zgornjega Posočja*, zadnji dve leti sodelujejo na tradicionalnem *Božičnem koncertu s Pihalnim orkestrom Tolmin*, v okviru projekta ob 100-letnici smrti pesnika **Simona Gregorčiča** so nastopile v ljubljanskem Cankarjevem domu, od leta 2008 sodelujejo v projektu *Requiem* skladatelja **Avgusta Ipavca**, nastopale pa so tudi na državni proslavi *Priključitev Primorske k matični domovini*. Izredno odmevni so bili nastopi v televizijski oddaji *Spet doma*, kjer so Volčanke v finalnem nastopu osvojile drugo mesto, nenazadnje pa so sodelovale še v dokumentarnem filmu *Nočemo belega kruha*, ki so ga lani snemali v Volčah.

Za delo na področju turizma je Občina Tolmin letos priznanje podelila **Mojci Rutar**, ki je deset let uspešno vodila Turistično zvezo Gornjega Posočja (TZGP) ter veliko storila za razvoj turizma in promocijo zgornje Soške doline. TZGP danes združuje 35 turističnih, kulturnih in športnih društev iz vseh treh posoških občin. Na različne načine je Rutarjeva vsekozi skrbela za krepitev zavesti o naravni in kulturni pestrosti krajev, v katerih živimo. Z udeležbo na sejnih in prireditvah, s promocijskimi aktivnostmi tako doma kot v tujini je skrbela za prepoznavnost posoških krajev ter obenem navezovala prijateljske stike, kar je sodelovanje samo še krepilo. TZGP je imela vsa leta pomembno vlogo pri organizaciji nekaterih kulturno-etnoloških prireditev

(*EKOpraznik*, *Bukvarna*, *Kmečki praznik*). Za dolgoletno uspešno delo pri razvoju turizma v Sloveniji je TZS Rutarjevi leta 2009 podelila častni znak. Čeprav od lani ni več članica pomlajenega izvršnega odbora zveze, pa zaradi dolgoletnih izkušenj ter želje po sodelovanju in povezovanju še vedno rada pomaga in svetuje.

Z občinskim priznanjem so nagradili tudi dolgoletno humanitarno delo prostovoljke **Karmen Beguš**. V *Slovenskem društvu Hospic* pomaga družinam s hudo bolnim ali umirajočim članom, svojo pomoč nudi pri *Karitasu* – z otroki obiskuje domove za ostarele, pomaga pri elementarnih nesrečah in na taboru gibalno oviranih otrok v Trenti, pripravlja pakete s hrano in šolskimi potrebščinami za socialno šibke. Vodi tudi skupino za samopomoč starejših oseb in že več let dobro sodeluje z osnovno šolo v Podbrdu, poleg je na otroških praznovanjih in smučarskih tečajih, zadnjih 13 let pa poučuje tudi verouk. Za svoje delo se dodatno strokovno izpopolnjuje, je članica treh pevskih zborov v Baški grapi in društva *Baška dediščina*. Leta 2008 je Beguševa prejela priznanje *Mladinskega sveta Slovenije* za sodelovanje v natečaju *NAJprostovoljka/NAJprostovoljec/NAJprostovoljski projekt 2008*, katerega častni pokrovitelj je predsednik države dr. **Danilo Türk**.

Tretje letošnje občinsko priznanje je šlo v roke **Borisu Laharnarju**, ki si ga je prislužil z ohranjanjem kulturne dediščine. Laharnar že 20 let sodeluje pri Folklorni skupini Razor, kjer je začel kot plesalec. Ob deseti

obletnici delovanja skupine je prevzel mentorstvo in na željo takratne vodje **Rafaele Dolenc** uspešno nadaljeval začrtano pot. Ne samo veselje do plesa in glasbe, ampak tudi njegova požrtvovalnost, nenehno dodatno izobraževanje, visoka strokovnost in dovršenost pri delu so pripomogli k temu, da je skupina svoje znanje nadgradila do te mere, da se je izpostavila tudi med strokovnjaki folklorne dejavnosti v širšem slovenskem prostoru. Že štirikrat so se udeležili državnega srečanja odraslih folklornih skupin v Beltincih, sodelovali so na mednarodnem folklornem festivalu *Folkart* v Mariboru ter na vseh pomembnejših festivalih po Sloveniji, gostovali pa so tudi v tujini. Laharnar svoje znanje nesebično deli tudi mentorjem in članom drugih skupin.

Komisija je tokrat najvišjo nagrado, in sicer plaketo, namenila kajakašu **Lovru Lebanu** za vrhunski športni dosežek. Leban je z devetimi leti začel trenirati pri *Kajak klubu Soške elektrarne* in že takrat v različnih kajakaških disciplinah nízal odlične rezultate. Ves svoj prosti čas je posvečal treningom in tekmam, a kljub napornemu tempu uspešno končal tolminsko gimnazijo ter se vpisal na fakulteto za strojništvo v Ljubljani. Optimistični mladenič, ki tekmuje sam ali v dvojcu, je prejel že številna športna priznanja, njegovi največji uspehi pa so: dve prvi mesti, ki ju je s komaj 20 leti predlani osvojil na svetovnem prvenstvu v Italiji, istega leta je osvojil tudi deveto mesto na evropskem prvenstvu do 23 let v Sol-

Utrinki

Pestra ponudba slaščic zagotovo prekaša marsikatero trgovinsko polico. Tu najdete različne vrste sladoledov (od kornetov in lučk do družinskih paketov), mandolatov, čokoladnih bombonov, bombonier in drugih podobnih izdelkov. Poleg naštetega najdemo še najrazličnejše sveče, ki si sicer na prvi pogled ne sodijo zraven. V podjetju so pojasnili, da so to izdelki, ki jih naredijo njihovi zaposleni, zato so tudi na prodajnih policah. Trgovina je obstajala že prej, in sicer v Poljubinu zraven IP Posočje, vendar veliko ljudi zanjo sploh ni vedelo in to je bil tudi eden izmed razlogov za selitev v Tolmin. Prijazna prodajalka **Milena** je pojasnila, da je obisk sedaj veliko večji, saj so sladkosnedi tako majhni kot veliki.

Glavni namen trgovine je, da bi ljudje bolje spoznali IP Posočje. Podjetje namreč težje zaposljuje ljudem omogoča storitve, ki jim pomagajo do zaposlitve, večje produktivnosti, nenazadnje pa so bolj zadovoljni sami s seboj. Mnogi bi bili brez

V NOVI TRGOVINI TANTADRUJ pestra ponudba slaščic zagotovo prekaša marsikatero trgovinsko polico.

takšnega podjetja nezmožni dobiti zaposlitev. Tako namen trgovine Tantadruj ni ustvarjanje dobička, temveč utrjevanje temeljev podjetja in nudenje pomoči še komu, ki jo potrebuje. Če bi se torej radi posladkali, komu polepšali dan s čokolado ali kupili svečo, veste, kam oditi.

Besedilo in foto: T. M.

iCON IZBRAN

Konec aprila je bila v Deželnem uradnem listu Furlanije – Julijske Krajine in na spletni strani www.ita-slo.eu objavljena dokončna prednostna lestvica strateških projektov Operativnega programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007–2013, predloženih v okviru javnega razpisa št. 01/2009. Kot sofinanciran strateški projekt druge prednostne naloge je bil izbran projekt iCON, Konkurenčnost MSP – Inovativnost in kooperativno podjetništvo, katerega prijavitelj in vodilni partner je Razvojna agencija ROD.

kanu, lani pa je na evropskem prvenstvu do 23 let na Poljskem zasedel šesto mesto. Z uspehi nadaljuje tudi letos – pred kratkim je namreč na svetovnem pokalu v Franciji dosegel tretje mesto na kilometrski in sedmo mesto na polkilometrski razdalji. K njegovi dosednji športni karieri sodita tudi naziva za najboljšega kajakaša v Sloveniji in najboljšega športnika Goriške, eden od njegovih naslednjih ciljev pa je uvrstitev na olimpijske igre v Londonu leta 2012.

Po obrazložitvah povzela: **Špela Kranjc**

Namenu so predali nov hram glasbe

Glasbena šola (GŠ) Tolmin v svoji novi stavbi sicer deluje že nekaj mesecev, 7. maja pa so objekt sredi Tolmina tudi uradno predali namenu. S tem so se, po besedah ravnateljice **Slavice Mlakar**, v času, ko šola vstopa v 60. leto svojega delovanja, uresničile želje tolminskih glasbenikov, ki jih je v šolskem centru vsaj zadnje desetletje pestila velika prostorska stiska. Slavnostnega odprtja nove matične stavbe GŠ Tolmin se je udeležil tudi minister za šolstvo in šport dr. **Igor Lukšič**.

Župan **Uroš Brežan** je povedal, da je novogradnja glasbene šole z rekonstrukcijo dvorane nekdanjega Doma JLA stala 1,8 milijona evrov in je bila največja investicija Občine Tolmin na področju družbenih dejavnosti v zadnjem desetletju, obenem pa tudi najpomembnejša v tem mandatu. Poleg občine, ki je finančna sredstva

PO VEČ ŠTUDIJAH IN MNOGIH RAZPRAVAH O NAJBOLJŠI MOŽNOSTI, DOLGOLETNI PROSTORSKI STISKI, MENJAVI STAVB IN DRUGIH ZAPLETIH SO V ZAČETKU MAJA TUDI URADNO PREDALI NAMENU NOVO STAVBO GLASBENE ŠOLE TOLMIN na Prešernovi ulici 4 v Tolminu. Novogradnja z rekonstrukcijo dvoranskega dela je stala 1,8 milijona evrov ter je bila med največjimi in najpomembnejšimi investicijami tolminske občine v zadnjih letih. Povabljenim so z veseljem razkazali nove prostore in znanje svojih učencev.

pridobila tudi iz 23. člena Zakona o financiranju občin, so k uspešnemu zaključku tega projekta svoje prispevali še ministrstvo za šolstvo in šport, pri rekonstrukciji dvorane sta pomembno vlogo odigrala **Državna tehnična pisarna** in ministrstvo za okolje in prostor z denarjem v okviru popotresne obnove, Brežan pa je postavil še dobre projektante in inženir

niring podjetja **Projekt Nova Gorica** ter izvajalce iz podjetja **Zidgrad Idrija**. Tolminskim glasbenikom je župan zaželel uspešno delo, pri čemer se mu je pridružil tudi slavnostni govornik minister Lukšič. Slednji je še poudaril, da z odpiranjem vrat takšnih ustanov »odpiramo tudi vrata novim dimenzijam šolstva v Sloveniji«.

Čeprav je bila pot do slovesnega

trenutka odprtja nove šole – tako ravnateljica Mlakarjeva – težka in včasih trnova, »lahko rečem, da je ta zgodba zgodba o uspehu, ki se je šele začela«. Nova matična stavba tolminske GŠ meri 1.100 m², ima deset kabinetov za individualni pouk, dve učilnici za skupinski pouk, baletno in orkestralno učilnico, knjižnico, zbornico, upravne prostore in dvorano, je

Utrinki

► Namen projekta iCON je povečanje konkurenčnosti mikro, malih in srednje velikih podjetij celotnega območja programa s pomočjo mreženja in trajnega povezovanja. Predvideno je sodelovanje, prenos znanja in tehnologij, inovativnosti in skupnih storitev za internacionalizacijo podjetij, npr. skupna promocija na tujih trgih z namenom predstavitve obmejnega območja kot investicijsko zanimivega. Projekt bo dal poudarek tudi deprivilegiranim skupinam (starejši, upokojenci) in tistim, ki imajo potencial za aktiviranje v podjetniškem okolju (mladi), za katere je predviden sistem čezmejnih delovnih praks.

Jedro projekta bo vzpostavitev trajnih povezav med podjetji, centri znanja in organizacijami podpornega okolja v regijah na obmejnem obmo-

čju, kar bo povečalo lastno konkurenčnost sodelujočih in prispevalo k splošni konkurenčnosti obmejnega območja.

V projekt so vključeni vsi ključni partnerji s področja podjetniškega podpornega okolja v programskem območju. Kot je že omenjeno, je prijavitelj in vodilni partner Razvojna agencija ROD, projektni partnerji pa so Posoški razvojni center, RRA Severne Primorske, Območna razvojna agencija Krasi in Brkinov, Regionalni razvojni center Koper, Gospodarska zbornica Slovenije – Območna zbornica za severno Primorsko, Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, Slovensko Deželno Gospodarsko Združenje, INFORMEST, CNA Veneto, Confcommercio della provincia di Trieste, Confindustria Friuli Venezia Giulia, Confartigianato Im-

prese Friuli Venezia Giulia, E.I.N.E. in S.I.PRO.

Vsi partnerji so projekt iCON, katerega pripravljale aktivnosti in koncept segajo že v leto 2007, izbrali za najpomembnejši strateški projekt na področju spodbujanja razvoja konkurenčnosti mikro, malih in srednje velikih podjetij. Njegova vrednost je 3.167.095 evrov, trajal pa bo 36 mesecev na celotnem območju programa.

Razvojna agencija ROD

EKOLOŠKI KMET KOT PUNTAR

Tolmin – Združenje ekoloških kmetov Severne Primorske (ZEKSP) je v sodelovanju z Občino Tolmin, Posoškim razvojnim centrom (PRC) in Turistično zvezo Gornjega Posočja v

začetku maja organiziralo 8. EKO praznik. Letošnji maj se je začel zelo deževno in s tem ustvaril idealne pogoje za razvoj glivičnih bolezni. Tako kot to ne prizanaša pridelkom na njivi, ni prizaneslo tudi izvedbi vsakoletnega druženja na Mestnem trgu. Močilo nas je brez prestanka, a nič za to. Razpoloženje je ne glede na vremenske pojave ostalo pozitivno, saj po osmih letih zdaj že tako prodajalci na stojnicah kot obiskovalci približno vemo, po kaj smo prišli.

Letošnji EKO praznik je ponovno dokazal, da še zdaleč ne gre zgolj za eno izmed številnih komercialnih prireditev. Ni enostavno privabiti skoraj vseh ekoloških kmetovalcev, ki sicer svoje pridelke in izdelke tržijo po vsej Sloveniji, da zamenjajo svoje stalne prodajne stojnice in pridejo v Tolmin, da pokažejo, kaj vse

naštela. Dodala je, da so »prostori zvočno izolirani, funkcionalni in izredno prijetni za delo«. V GŠ Tolmin je trenutno vpisanih 340 učencev, od katerih jih 223 obiskuje individualni pouk. Na voljo jim je 17 različnih instrumentov in petje, združujejo pa se v komornih skupinah in treh orkestrih. »S štirimi oddelki v Bovcu, Kobaridu, na Mostu na Soči in v Podbrdu pokrivamo območje vseh treh posoških občin in z njimi zgledno sodelujemo,« je ob tej priložnosti izpostavila Mlakarjeva. Po njenem mnenju so med drugim prednost tolminske šole mladi in zagnani učitelji, ob katerih tudi uspeh učencev na mednarodnih in državnih tekmovanjih ne izostane, mnogi pa se kasneje odločijo celo za študij glasbe.

Besedilo in foto: Špela Kranjc

Štiri nove pisarne za občinsko upravo

V Tumovem drevoredu 7 v Tolminu, kjer je bila nekdanja okrepčevalnica Na gun, je **Občina Tolmin** v svojih prostorih uredila štiri nove pisarne. V njih ima od prve polovice maja svoje prostore šest zaposlenih na občinskem oddelku za gospodarstvo, negospodarstvo in finance.

Za obnovo teh prostorov so po besedah župna **Uroša Brežana** v letošnjem občinskem proračunu namenili 23.000 evrov. Dodatne pisarne so morali po njegovih pojasnilih urediti zaradi pomanjkanja prostora v občinski stavbi v Ulici padlih borcev, predvsem pa zaradi zahtev zakonodaje

ODDELEK ZA GOSPODARSTVO, NEGOSPODARSTVO IN FINANCE od začetka maja deluje v novih prostorih v Tumovem drevoredu 7 v neposredni bližini stavbe občinske uprave.

glede varstva osebnih podatkov. Zaposleni na upravi – skupaj jih je 20 – namreč težko dobro opravljajo svoje delo, če si isto pisarno deli več zaposlenih, ki imajo mnogo strank. V novih prostorih v neposredni bližini tolminske Občine tako sedaj deluje vodja omenjenega oddelka, računovodstvo in finance Občine Tolmin ter računovodstva za krajevne skupnosti v občini, **Lokalno turistično organizacijo Sotočje**, **Posoški razvojni center**, **Zavod za šport Občine Tolmin** in **Zvezo kulturnih društev Tolmin**. Prav tako na tem naslovu zbirajo še prijave obratovalnih časov ter urejajo stanovanjske zadeve in vse, kar je povezano s civilno zaščito. In še v pomoč občanom – vhod je na

zadnji strani stavbe.

Besedilo in foto: Špela Kranjc

Prireditvam in akcijam za promocijo občine in razvoj turizma 30.000 evrov

Z 12. aprilom se je iztekel rok letošnjega **Javnega razpisa za dodeljevanje sredstev za prireditve in akcije, ki pospešujejo turistični razvoj in promocijo Občine Tolmin**. Organizatorji – med njimi je daleč največ društev, nekaj pa tudi njihovih zvez in krajevnih skupnosti – so prijavi 63 dogodkov v skupni vrednosti približno 300.000 evrov in **Občino Tolmin** zaprosili za sofinanciranje v višini dobrih 90.000 evrov. Vloge je obravnavala sedemčlanska komisija, ki jo je

pred tem imenoval župan **Uroš Brežan** in so jo sestavljali predstavniki uprave, trije predstavniki občinskega sveta ter po en predstavnik s področja športa, kulture in turizma. Ob upoštevanju razpisnih kriterijev se je komisija odločila, da odobri sofinanciranje 44 prireditev in akcij, mednje pa je razdelila slabih 30.000 evrov. Večino manjših dogodkov bodo finančno podprli z 290 oziroma 740 evri, šest večjih dogodkov bo prejelo okoli tisoč evrov, štirje največji pa okoli dva tisočaka.

Glede na kriterije razpisa imajo več možnosti za uspeh tiste prireditve oziroma akcije, ki povečujejo turistični obisk na območju občine – tudi zunaj glavne turistične sezone, bogatijo celovito turistično ponudbo na Tolminskem, zagotavljajo raznolikost programa ter imajo mednarodni značaj in s tem promovirajo občino na mednarodni ravni. Komisija je pri dodeljevanju finančnih sredstev med drugim upoštevala še, ali so prireditve oziroma akcije tradicionalne, brezplačne, namenjene tudi otrokom in mladini ter pomembne za razvoj turizma mladih, ali prispevajo k ohranjanju čistega okolja in naravne dediščine ter ohranjanju in promoviranju kulturne, etnološke in zgodovinske dediščine, pa tudi oživljanju ljudskih običajev in domače obrti. Pomembno merilo je še, da organizator oziroma soorganizator zagotavlja višji delež financiranja in večji obseg prostovoljnega dela.

Špela Kranjc

Utrinki

je pri nas lokalnega in ekološkega. Nekaj pa vseeno drži. Ko bo ekološko kmetijstvo postalo komercialno, bo to pomenilo, da je klasično in integrirano kmetovanje na robu izumrtja. Takrat, se bo »fešta« v Tolminu šele prav začela. Dokler pa smo tu, kjer z našim ekološkim kmetijstvom trenutno smo, se bomo s skupnimi močmi borili za njegov obstoj in spremljajočo miselnost. Ekološko kmetijstvo namreč ni modna muha. Lahko ga jemljemo tudi kot svojevrsten upor proti »velikim«. In tako kot vsak upornik, se mora tudi ekološki upornik boriti za svoj prostor pod soncem in od časa do časa poskrbeti, da se o njem govori.

Danes je jasno, da lahko ekološki kmet preživi le tako, da svoje pridelke v končne izdelke predela sam in jih sam tudi trži. Dejavnikov za tako

EKO PRAZNIK V ZNAMENJU MNOGOTERIH DEŽNIKOV – Letošnji EKO praznik je ponovno dokazal, da še zdaleč ne gre zgolj za eno izmed številnih komercialnih prireditev. Foto: Tatjana Šalej Faletič

stanje je seveda več. V osnovi ni dovolj količin, zato to ni zanimivo za predelovalno industrijo. Posledično

v naših trgovinah ekološko pridelane hrane slovenskega porekla praktično ni. Ker bo ekološki trg še kar ne-

kaj časa deloval na tak način, so se ekološki kmetovalci Severne Primorske odločili, da se poskušajo malo bolj organizirati in dvigniti njihovo prepoznavnost v obliki EKOborze, ki je začela delovati na zadnjem EKO prazniku. EKOborza je prostor, ki daje možnost oglaševanja trajne in trenutne ponudbe pridelkov in izdelkov z ekoloških kmetij ter vsem, ki karkoli ekološkega potrebujejo, da to v obliki povpraševanja tudi objavijo. Več informacij o tem najdete na PRC-jevi oglasni deski na četrti strani EPIcentra.

Če se niste uspeli udeležiti letošnjega EKO praznika, naj vas spomnim, da se na tolminskem Mestnem trgu dobivamo prvo soboto po prvomajskih praznikih.

Peter Domevšček, Posoški razvojni center

Gimnazija Tolmin kot odlična odskočna deska

Gimnazija Tolmin se od ponovne uvedbe mature letos sooča z najmanjšim vpisom dijakov. K temu je nekaj doprineslo neprekinjeno manjšanje števila osnovnošolcev, vendar je ta dejavnik zanemarljiv. Vzroke za slab vpis je očitno treba iskati še kje.

Eden izmed ciljev uredništva **EPicentra** se navezuje na vzpodbujanje razvoja v Zgornjem Posočju, kar si brez **Gimnazije Tolmin** kar težko predstavljamo. Če bi se namreč zgodilo, da bi morali zaradi nizkega števila dijakov tukajšnjo gimnazijo zapreti (to berite kot najbolj črn scenarij), potem bi to za razvoj v tej dolini zagotovo pomenilo korak nazaj. Zato smo skušali ob minusu, ki ga je šoli doprinesel slab vpis, poiskati še kakšen plus.

Kje tičijo vzroki za slab vpis?

Vzroki za doslej najslabši vpis na tolminsko gimnazijo poleg že omenjenega manjšanja števila osnovnošolcev zagotovo tičijo še kje. Nekaj dijakov se odloči za vpis na specializirane gimnazije, kjer imajo športne, umetnostne, jezikovne oddelke itd. Vendar, če bi primerjali predmetnik naše gimnazije s predmetnikom drugih, bi ugotovili, da razlike sploh niso tako zelo velike. Še več, kdor se želi ukvarjati z glasbo, športom ali čim drugim, lahko vse to počne tudi v Zgornjem Posočju, bližje domu. Nenazadnje smo pred kratkim dobili

Navkljub letošnjemu slabšemu vpisu dijakov na tolminsko gimnazijo pa ta edina srednja šola v Zgornjem Posočju še naprej ostaja ena izmed tistih slovenskih gimnazij, ki pri vpisu nima omejitev, svojim dijakom pa nudi odlično izhodiščno znanje pri nadaljnjem študiju.

novο glasbeno šolo, da o možnostih, ki jih ponuja vrsta društev in klubov (športnih, kulturnih ...) sploh ne govorimo. Poleg tega lahko šola vsem dijakom, ki so resni v svojih namerah, podeli tudi status športnika ali umetnika.

Ob tem ne gre zanemariti tudi dejstva, da večina 14-letnikov sploh ne ve, s čim se bo oziroma se želi ukvarjati v življenju. Med tistimi, ki pa to vedo, je veliko takih, ki si kasneje premislijo; zato so nenazadnje zaprli srednjo policijsko šolo v Tacnu. Če se je na primer dijak športne gimnazije štiri leta v glavnem ukvarjal s športom, pa se je odločil, da tega v prihodnje ne bo počel profesionalno, je s tem zapravlil kar štiri polna leta. V tem času bi lahko na splošni gimnaziji pridobil drugo, bolj splošno znanje, ki bi mu kasneje prišlo bolj prav. Pa nikar ne razumite napak – niso vsi primeri enaki, tako kot niso enaki vsi učenci. Po opravljeni matu-

ri, ko minejo štiri leta, pa se mnogim že začne kazati bolj jasna slika, kaj bi v življenju želeli početi oziroma postati.

Nekaj dijakov je seveda tudi takšnih, ki želijo z vpisom na drugo gimnazijo izven domačega okolja pobegniti starševskemu nadzoru. Vsem šolarjem, ki menite, da bi se lahko na ta način »osvobodili« svojih staršev, zato polagamo na srce – to bo prišlo še prehitro.

Prednosti majhnih šol

Majhnost šol je za dijake gotovo velika prednost – bolj kot številkam so podobni učeči se mladini, s katero se lahko njihovi učitelji ukvarjajo bistveno več, kot tam, kjer je dijakov več. Tu ne gre zgolj za posamično podajanje znanja, temveč tudi za pomoč in nasvete, ki lahko pripomorejo k izoblikovanju odraščajoče osebnosti. Pa nikar tega ne vzemite kot blatenje večjih šol.

Naslednje, na kar želimo opozoriti, je, da na dijake, ki po končani osnovni šoli odhajajo v dijaške domove, preži kar nekaj pasti, ki se jih najbrž ne zavedajo. Večina dandanašnjih mladostnikov ni dovolj zrela, da bi starše videvala le ob koncu tedna. S tem ne želimo strašiti ne staršev ne otrok, ki so se odločili, da bodo srednjo šolo opravljali na primer v Ljubljani, ker tak program izvajajo samo tam. Seveda imajo tudi dijaški domovi svoja pravila, vzgojitelje itd. Toda, kdo otroka bolj ljubi in se zanj bolj zavzema ter trudi kot njegov starš? In zopet smo nazaj v domačem kraju.

V primerjavi z velikimi ima manjša šola poleg naštetega še veliko drugih prednosti. Ne gre zgolj za reklamo v prid naši gimnaziji, ampak za dejstva, na katera vsi skupaj radi pozabljamo – privlačno in mirno šolsko okolje, oddaljeno od vrveža velikih mestnih središč, z velikim športnim središčem v neposredni bližini; veliko število šolskih in obšolskih dejavnosti (*Plesna skupina Torzo, Mešani mladinski pevski zbor, Gledališka skupina Zvonko* ...), športni tedni, nadstandardne večdnevne ekskurzije

Utrinki

TOLMINSKE GIMNAZIJE IN OSNOVNOŠOLKE NA »FULL REBIRTH DANCE PERFORMANCE«

Tolmin – Prvi petek v maju so se v Kinogledališču Tolmin predstavile plesalke plesne skupine Torzo Gimnazije Tolmin in Osnovne šole Franceta Bevka Tolmin. Svoj nastop, ki so ga pomenljivo naslovile »Full Rebirth Dance Performance«, so oblikovale v sodobni plesni tehniki. V posameznih točkah so z univerzalnim jezikom plesa in giba izrazile čutno, drhteče, živo, igrivo, ganljivo,

PREPUSTILI SO SE UMETNOSTI PLESA – V začetku maja so se na plesni predstavi predstavile tolminske gimnazijke (na fotografiji) in osnovnošolke. **Foto: Foto Červ**

minljivo, usihajoče, večno in prerojeno.

V koreografijah mentorice plesalk **Mojce Maurič** so zaplesale dijakinje **Katja Cuder, Kristina Kleč, Tanja Šušteršič, Nika Tuta** in **Tanja Žagar**, za koreografijo učenek pa je poskrbela **Kristina Kleč**. Med njimi so nastopile **Mateja Bizjak, Kristina Drole, Ema Ivančič, Nika Klanjšček** in **Monika Rutar**.

Obiskovalci smo se s plesalkami prepustili umetnosti plesa in uživali v njihovi interpretaciji.

Barbara Gruntar, Gimnazija Tolmin

in mednarodni projekti, izmenjave dijakov, pa asistenti tujih jezikov iz tujine, dobra priprava na tekmovanja iz znanja ter doseženi odlični rezultati, ki dijakom odpirajo pot do Zoisovih štipendij in sprejem na program mednarodne mature.

Odlično izhodiščno znanje za nadaljnji študij

Ob vsem tem pa ima največjo vrednost prav znanje. Kot pojasnjuje ravnatelj **Bojan Tuta** »dobro delo v razredu zagotavlja 95-odstotno uspešnost na splošni maturi in veliko število zlatih maturantov, ki omogoča vpis na željeno fakulteto«. Tako so na gimnaziji tudi letos lahko ponosni na visoko število odličnikov. Od 69 dijakov jih je kar 14 doseglo odličen uspeh, kar predstavlja skoraj četrtino. Upajo le, da bodo tako uspešni tudi kasneje na maturi. V tem času pa so vodstvu šole z Ministrstva za šolstvo in šport že poslali obvestilo o številu oddelkov v novem šolskem letu. »Kot kaže, bomo imeli drugo leto dva majhna oddelka; računamo, da se bo število dijakov prek poletja še malo povečalo, ko se mnogi, ki so se odločili za vpis v druge kraje, premislijo in prepišejo k nam,« še dodaja ravnatelj.

V zadnjih letih so bile v Program mednarodne mature po programu International Baccalaureate Organisation (IBO) s sedežem v Ženevi in izpitnim centrom v Veliki Britaniji sprejete tudi štiri dijakinje Gimnazije Tolmin, ki so se že v času šolanja izkazale z vrhunskimi dosežki na tekmovanjih iz znanja, zlasti matematike in logike. **Andreja Ivančič**, **Urška Mežnar** in **Urška Rutar** so mednarodno maturo že opravile in danes uspešno nadaljujejo dodiplomske oziroma podiplomske študije doma in v tujini. **Mateja Hrast** pa program mednarodne mature obiskuje letos prvo leto. Dobro predznanje, ki ji ga je v prvih dveh letih dalo šolanje na tolminski gimnaziji, je že jeseni dokazala z doseženim prvim mestom na državnem tekmovanju iz logike, potrdila pa ga je še z doseženo tretjo nagrado na državnem tekmovanju iz matematike.

Mag. **Branka Hrast Debeljak**, mentorica logike in matematike vseh dijakinj, ki so bile sprejete na program mednarodne mature, je povedala, da IBO program predstavlja dvoletno izobraževanje v angleškem jeziku pred vpisom na univerzo. »Nanj se lahko prijavijo dijaki po za-

Mateja Hrast (dijakinja 3. letnika mednarodne mature): »Brez predhodnega znanja, pridobljenega na gimnaziji, bi bi-

la težko sprejeta na mednarodno maturo. Med drugim so pomembni uspehi na tekmovanjih, katerih ne bi bilo brez znanja, pridobljenega v prvih dveh letnikih. Poleg tega je tudi začetek na mednarodni maturi težak zaradi prilagajanja na nov način dela in tuj jezik, vendar je bilo to z dobrim predznanjem veliko lažje.«

Urška Mežnar (študentka psihologije): »Za opravljanje mednarodne mature sem se odločila, ker sem že pred vpisom

na Gimnazijo Tolmin razmišljala o tej možnosti. Znanja, pridobljena na Gimnaziji Tolmin v 1. in 2. letniku, so mi pri opravljanju mednarodne mature pomagala kot osnovna, temeljna znanja. Kar sem doživela kot pomembno temeljno razliko v

ključnem drugem letniku gimnazije, ki so se poleg odličnega dela v šoli izkazali tudi z najvišjimi dosežki na tekmovanjih iz znanja in jim pouk v angleškem jeziku ne predstavlja težav. Pomemben del postopka sprejema je tudi individualni intervju kandidata z vodstvom šole, v katerem kandidat predstavi svoje poklicne in

podajanje snovi pa je bilo to, da je bilo na novi šoli znanje veliko bolj dojet kot pomembna vrednota. Mednarodna matura mi je poleg tega omogočila veliko dodatnih in poglubljenih znanj, ki jih v običajnem gimnazijskem programu, ki se izvaja povsod v Sloveniji, ni moč dobiti, predvsem pa sem na tem programu pridobila sposobnost kritičnega razmišljanja in zavedanja relativnosti tudi prevladujočih prepričanj. Vse to dojemam kot prednost na študiju psihologije.«

Andreja Ivančič (zlata maturantka mednarodne mature v šolskem letu 2007/2008, študentka 2. letnika Human

Sciences BSc, University College London): »Izobraževanje na Gimnaziji Tolmin mi je dalo predvsem dobro iztočnico. Dobre ocene so pokazale moje sposobnosti, videla sem, da mi angleščina teče bolj kot ostalim in zaželela sem si nekaj več, nadgradnjo, večji izziv. Seveda pa za uspešno prijavo na mednarodno maturo zgolj znanje, pridobljeno na gimnaziji, ni dovolj. Pomembno je predvsem izvenšolsko

življenjske ambicije, odločajo pa tudi priporočila pisma mentorjev, pod vodstvom katerih so se kandidati izkazali na tekmovanjih iz znanja.« Razloži tudi, da se v Sloveniji ta program izvaja od leta 1990 in da imamo v tem šolskem letu dva oddelka po 20 dijakov – enega na **Gimnaziji Bežigrad** v Ljubljani, drugega pa na

udejstvovanje in priznanja z različnih tekmovanj, kar kaže na izjemno zanimanje in osebnost dijaka.«

Urška Rutar (zlata maturantka mednarodne mature v šolskem letu 2003/2004, univ. dipl. psiholog – trenutno študentka

bolonjskega magistrskega študija na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, smer Trženje; trenutno zaposlena kot študentka v Mercatorju na področju strateškega marketinga – sodelavka na CRM projektu, upravljanje odnosa s kupci): »Težko bi rekla, da je pridobljeno znanje pripomoglo k moji odločitvi, saj pravzaprav ne veš, kakšno znanje imaš, dokler se ne primerjaš z dijaki iz drugih šol. Sem pa tekom programa mednarodne mature (MM) ugotovila, da sem imela zelo močno podlago, predvsem v matematiki in slovenščini. Kot dijaki smo se pogosto pritoževali čez svojo gimnazijo, vendar pa sem jo kasneje, ko sem izmenjevala izkušnje s sošolci na MM, začela mnogo bolj ceniti in še vedno menim, da je na splošno ena boljših gimnazij v Sloveniji.«

Drugi gimnaziji v Mariboru. »Program je zasnovan tako, da poleg obveznih predmetov nudi intenzivni pouk izbirnih predmetov in po uspešno opravljeni maturi omogoča študij na številnih univerzah doma in po svetu,« še pojasni mentorica.

T. M.

Foto: iz osebnih arhivov

Utrinki

GIMNAZIJCUSPEŠNI NAŠTEVILNIH TEKMOVANJH

Tolmin – Šolski in naravni cikel sta si v nasprotju. V naravi spomladi orjemo in sejemo, v šolstvu pa pobiramo prve sadove celoletnega dela, truda in sposobnosti. Dijakinje in dijaki Gimnazije Tolmin so dejavni na številnih področjih. Tokrat vam bomo predstavili dosežke na področju tekmovanja iz znanj, bralnih tekmovanj in natečajev.

V šolskem letu 2009/2010 se je od 272 dijakov tolminske gimnazije tekmovanje iz znanj udeležilo 242 dija-

kov in dijakinj. Tekmovali so v znanju iz biologije, matematike, fizike, slovenskega, angleškega, italijanskega in nemškega jezika. Na šolskih tekmovanjih so prejeli dve zlati, štiri srebrne in 71 bronastih priznanj, na regijskem tri bronasta, na državnih tekmovanjih pa dve zlati in deset srebrnih priznanj.

In kdo vse je bil uspešen na državnem tekmovanju? Iz znanja o sladkorni bolezni sta zlato priznanje prejeli **Brigita Perdih** in **Saša Rink**, dijakinji 3. letnika, srebrno priznanje pa dijakinja 1. letnika **Nuša Brišar**.

Na tekmovanju iz poznavanja flore so srebrno priznanje dosegle **Neža Miklavič** in **Katarina Uršič**, dijakinji 2. letnika, ter **Mija Bon**, **Nika Cuder**, **Amadea Berginc** in **Staša Volarič**, dijakinje 3. letnika. Na tekmovanju iz znanja biologije je srebrno priznanje prejela **Katja Leban**, dijakinja 4. letnika. Na tekmovanju iz logike sta srebrno priznanje prejela **Tjaša Lapanja**, dijakinja 2. letnika, in **Erik Hozjan**, dijak 4. letnika.

Gimnazijci se udeležujejo tudi bralnih tekmovanj iz angleškega, italijanskega in nemškega jezika ter nate-

POKLIC ELEKTROTEHNIKA IN POKLIC STROJNEGA TEHNIKA SO NAM PREDSTAVILI ZAPOSLENI V PODJETJU HIDRIA AET D.O.O. – S predstavitevjo v prijetnem, spodbudnem in urejenem delovnem okolju nam je uspelo ta dva deficitarna poklica približati 14 fantom, ki so obiskali podjetje. Mogoče pa smo katerega od osmošolcev celo prepričali in navdušili v tolikšni meri, da se bo odločil za poklic elektrotehnik ali strojnega tehnika?

KAJ BOM, KO BOM VELIK

Zgornje Posočje – Posoški razvojni center je v okviru predstavitev deficitarnih in drugih poklicev učencem in dijakom skupaj s podjetji in organizacijami v Posočju izvedel predstavitev 17 poklicev. Mladi udeleženci so najprej poslušali razlage o poklicu, v nadaljevanju obiska pa so si ogledali delo, ki ga zaposleni z določenim poklicem opravljajo.

Izvedli smo predstavitev tistih poklicev, za katere so dijaki Gimnazije Tolmin in učenci petih posoških osnovnih šol izrazili zadostno zanimanje. Za izvedbo posamezne predstavitve je namreč potrebnih vsaj osem prijav dijakov oziroma učencev. Tako smo v marcu in aprilu obiskali sedem podjetij oziroma organi-

zacij: TKK Srpence, tolminski vrtec, Veterinarsko ambulantno Tolmin, Tolminski muzej, Zdravstveni dom Tolmin, podjetje Hidria AET in Restavracijo Kotlar. Spoznali smo delo kemijskega tehnologa, vzgojitelja predšolskih otrok, veterinarja, elektrotehnik in strojnega tehnika, kuharja in natakarja, delo zaposlenih v zdravstvu (zdravstvenega tehnika, zobnega asistenta, zobotehnik, medicinske sestre, laboranta) ter delo zaposlenih v muzeju (zgodovinarja, umetnostnega zgodovinarja, etnologa, restavradorja in arheologa).

Skupno se je predstavitev in bližnjega spoznavanja poklicev udeležilo šest gimnazij ter 95 osmošolk in osmošolcev. Največ udeležencev je po pričakovanjih prišlo s tolminske osnovne šole (OŠ), saj je največja v

Posočju. Precej zanimanja so pokazali tudi osmošolci in osmošolke, ki obiskujejo OŠ na Mostu na Soči in učenci z OŠ Bovec. Malce pa smo razočarani nad zelo nizko udeležbo oziroma majhnim zanimanjem za omenjene predstavitve med učenci osmih razredov OŠ Simona Gregorčiča Kobarid in OŠ Simona Kosa Podbrdo.

Besedilo in foto: **Marjetka Čopi**, Posoški razvojni center

PRAVLJIČNA IZVEDBA METALCAMP

Tolmin – Sotočje Soče in Tolminke ter njegova širša okolica bosta med 5. in 10. julijem znova prizorišče sedaj že enega največjih festivalov metalne glasbe v Evropi. Tokratna izvedba bo sedma po vrsti in le upamo lahko, da bo praviljično število tako udeležence kot organizatorje razveselilo tudi s praviljičnim vremenom. Zadnja leta so namreč plohe, pa tudi daljša deževna obdobja prinesla kar nekaj nevšečnosti celo vsega vajenim in utrjenim metalcem.

Trenutno je nastop v letošnjem Peklu nad rajem (Hell over Paradise), kot so še poimenovali Metalcamp, potrdilo 14 bendov na stranskem odru in 40 na glavnem. Začelo se bo z otvoritveno zabavo 5. julija na stranskem odru, kjer bodo nastopili Bilocate, The Order of Apollyon in stari znanci Noctiferia. Z glavnega odra bo začelo rohneti dan kasneje, na njem pa se bo do konca festivala zvrstilo mnogo zvezd svetovne scene metala, med drugim tudi Immortal, Hammerfall, Six Feet Under, Sonata Arctica, Nevermore, Cannibal

Corpse, Paradise Lost, Behemoth, Sabaton, Overkill, Obituary, Soulfly, Korpiklaani in še kdo. Nekatera imena so udeležencem metalnih počitnic že znana iz prejšnjih let, spet drugi bodo na Metalcampu nastopili prvič.

Organizatorji napovedujejo, da bodo število vstopnic za letošnji festival omejili na 12.000, se pa kljub pestremu metalnemu dogajanju ne bodo mogli povsem izogniti vplivu nogometa in svetovnega prvenstva v Južnoafriški republiki, ki se bo takrat dogajalo. Na stranskem odru bodo namreč poskrbeli za skupen ogled polfinalnih tekem in obračuna za tretje mesto. Pomembna novost letošnjega festivala so tudi posebne, ugodnejše vstopnice, ki pa se jih bodo lahko razveselili le domačini iz Tolmina, Zatočina, Dolj, Poljubinja in Žabč. Kupijo jih lahko na Turistični agenciji Tmin Tours v Tolminu.

Sicer pa se dogajanje na južnem obrobju Tolmina 10. julija ne bo še zaključilo, saj bodo dan kasneje na istem mestu izvedli še program letošnjega Magic Circle Festivala (MCF), za katerega pa vstopnice za Metalcamp ne bodo veljale in si bodo morali navdušenci priskrbeti druge. MCF se je od leta 2007 odvijal v Nemčiji (Bad Arolsen, Lorelei), letošnjega pa so se organizatorji iz Magic Circle Music odločili prenesti v Tolmin. Nastopile bodo zasedbe Crosswind, Metalforce, Virgin Steel, Hollyhell, Kamelot, Arch Enemy in Manowar, na stranskem odru pa bodo prenašali tudi finale letošnjega svetovnega nogometnega prvenstva.

Besedilo in foto: **Špela Kranjc**

Utrinki

► čajev kreativnega pisanja. V teh projektih sodeluje 106 dijakin in dijakov. Pri angleški bralni znački je letos sodelovalo 36 dijakin, ki so prejele 22 srebrnih priznanj, pri nemški bralni znački *Pfiffikus* je sodelovalo 29 gimnazijcev in gimnazijek, od tega jih je 15 prejelo priznanja in knjižne nagrade. Šest dijakin se je udeležilo bralno-besedišnega tekmovanja *Lorelay*, na istoimenskem natečaju kreativnega pisanja pri nemškem jeziku je edina naša udeleženka prejela tretjo nagrado. Na bralnem tekmovanju pri italijanskem jeziku z naslovom *Lepota romanskih jezikov navdihuje* je vseh 19 dijakin prejelo priznanja in nagrade, pet od njih pa še posebne nagrade. 12 dijakov in dijakin v tem šolskem letu sodeluje v projektu *IEARM: Computer Chronicles*, v šolo kreativnega pisanja (*Cambridge Creative Writing Competition*) so vključene štiri dijakinje.

Vsak dosežek ima svojega lastnika, ki je mlada oseba, ki zori, se uči, preizkuša in išče sebe in mogoče tudi vas, nas. Ne spreglejmo jih. Mi smo ponosni nanje.

Jasna Kavčič, Gimnazija Tolmin

REKORDNA ČETVORKA V TOLMINU

Tolmin – Na Mestnem trgu so 21. maja točno opoldne tolminski maturantje zaplesali četvorko v štirih slikah. Pod vodstvom **Suzane Brešan** iz Plesne šole Urška se je na Straussovo skladbo *Fledermauss* – *Quadrille* zavrtelo kar 84 plesalk in plesalcev, kar je nov tolminski rekord. Istočasno so sinhrono plesali plesalke in plesalci v 54 mestih v devetih državah; poleg slovenskih maturantov so se zavrteli še maturantje s Hrvaške, iz Bosne in Herce-

TOLMINCI SO DOSEGLI SVOJ REKORD. Na Straussovo skladbo *Fledermauss* – *Quadrille* je zaplesalo kar 84 plesalk in plesalcev.

govine, Srbije, Črne gore, Makedonije, Bolgarije, Romunije in Albanije. V Tolminu so maturantje prvič plesali leta 2006. Sicer pa seže zgodovina maturantske parade v leto 2001, ko je v Ljubljani prvič zaplesalo 3.128 plesalk in plesalcev. Številke so iz

leta v leto rasle. Lani je tako plesalo kar 26.772 mladih v 60 mestih v osmih državah. Rekorda iz leta 2008, ko je v 44 mestih v šestih državah plesalo kar 27.040 plesalcev, pa niti letos niso presegli.

Besedilo in foto: **Mateja Kutin**

Ima drevo govorico?

Kakšna je pričevalna vrednost drevesa in s tem njegova izjemnost? Ali obstajajo gozdna bitja kot angeli varuhi dreves, njihovi duhovni zavezniki ali njihova duhovnost? Zgodb, mitov in legend je veliko, znanost pa o tem v glavnem molči. A vedno bo ostalo vprašanje – ali je kaj na temni strani drevesa, onkraj znanega?

Izjemnost kažejo drevesa zaradi svoje debeline, višine, starosti, habitusa, redkosti, lege, kompleksne povezanosti in etnološke, estetske, zgodovinske, spominske, simbolne, energijske, ekosistemske ali pričevalne vrednosti. Medtem ko so za prve »izjemnosti« na voljo številni merljivi kazalniki, pa za slednje obstajajo le skromni nematerialni kriteriji.

Pričevalna izjemnost

Pričevalnost se lahko kaže na različne načine, tudi s kombinacijo različnih vrednosti, vrednot in pomembnosti, največkrat osebno (subjektivno) pogojenih. Takšna drevesa – v naših krajih zlasti lipa, divji kostanj, oreh, južneje hrast in murva – so povezana z zgodbami, pravljicami, legendami, pregovori, videnji, prikazovanji, nenadnimi ozdravljenji ipd., ob katerih so ljudje modrovali, razpravljali, peli, plesali, vodili pravde, imeli srenjske sestanke, semnje, k njim romali, jih malikovali ali imeli verske obrede, saj so verjeli v njihovo čudežno (nadnaravno) zdravilno ali duhovno moč. Takšna drevesa, ki jih kot nosilce izročila najdemo tudi v Posočju, so poimenovana kot vaška, hišna, »farška«, »turška« drevesa, mejniki, rabljevke ali sodna drevesa, spominska ali smerna (orientacijska) drevesa.

Vile, škrti, palčki – duhovna bitja dreves?

Pranarodi so verjeli, da je drevo vez tako s peklom (korenine) kot z nebesi (krošnja). Predstavljalo je prehod v drugi svet oziroma drugo stanje duha. V grški mitologiji drevo in gozd poosebljata sveto in prebivališče duha (driade prebivajo v hrastih). Drevo jim predstavlja izvor človeštva.

Prva svetišča so bila prav sveta drevesa in gaji z njihovimi duhovnimi bitji, največkrat povezana s pris-

TULIPANOVEC v Tolminu. Foto: David Červ

tnostjo vode v obliki studenca, vodnjaka, kamnitega korita. Večno mesto Rim naj bi nastalo na mestu, kjer sta pod smokvo počivala Romul in Rem.

Kelti so častili drevesa, njihovi svečeniki druidi so se posvetovali z njimi. Nekatera stara ljudstva so verovala, da je treba ob kakšni nesreči, povezani z drevesom, njemu ali njegovemu duhu nesti darove.

V srednjem veku je bilo drevo prisposodba za dobro ali hudo. Duše samomorilcev so ostale po smrti uje-te v grčasta drevesa. S humanizmom in renesanso je drevo izgubilo vlogo izvora človeštva in središča veselja.

Pospešen družbeni in znanstveni razvoj sta v 18., 19. in 20. stoletju potisnila v ozadje duhovno komponento stvarstva.

Danes nekateri ponovno verjamejo, da ima vsako drevo škrti kot angela varuha, ki ga ob poseku prosijo, da si poišče drugo drevo. Ustanavljajo organizacije, ki se ukvarjajo s škrtologijo. Negujejo sposobnost videnja palčkov. Vile, škrti in palčki jim predstavljajo del čustvenega sveta narave.

Približno polovica (53 odstotkov) otrok tolminskega vrtca, povprečno starih šest let, verjame, da v gozdu živijo palčki, škrti in vile. Večinoma

naj bi živeli pod skalami. Tako verujočih osnovnošolskih otrok, v povprečju starih devet let, čeprav v mejnem domišljijemskem obdobju, je le še sedem odstotkov. (Vir: OBLAK, Dani. (2010). Anketa o čudežnih bitjih v gozdu.)

»Čudežna« drevesa med nami

Simon Rutar v Zgodovini Tolminskega opisuje eno najstarejših pričevanj čaščenja dreves na Slovenskem: »L. 1331, 16. avgusta, začne verski inkvizitor za Beneško in Frijulsko, Francesco de Clugia, pridigovati križarsko vojno soper Kobaridce. Ondašnji Slovenci so namreč molili neko drevo in studenec pod njim. Vojna se uzdigne iz Čedad pod vodstvom Clugije in pride u Kobarid, poseka drevo, zamaši studenec in izruje ostanke stare vere.«

Stara farna (danes pokopališka) cerkev sv. Danijela pri Volčah naj bi nastala na mestu starega gozdnega svetišča.

Najštevilnejše zgodbe nedvomno skriva okoli 700 let stara lipa poleg cerkve sv. Lamberta v Rutu v Baški grapi. Pod njo je nekdaj rihtar razsojal spore med vaščani. Dve stoletji mlajša lipa pri župnijski cerkvi sv. Jakoba na Livku je na simbolen način »poročena« s kostanjem iz Toplovega, zato nosi prstan. Ob strugi Suhega potoka pod Selcami, na poti k Svetemu Lovrencu so se nekoč ustavljali pogrebci ob stari bukvi, se pokrižali in počivali. Bogat spomin krasi tudi 350 let staro hruško sredi vasi Čadrg, ki je po znanih podatkih tretja najdebelejša v Sloveniji. Treba bi ga bilo le obuditi.

Svojevrstno narodno zavednost izpričujejo drevesa v Volčah in Poljubinu. Leta 1935 je pod italijansko strahovlado volčanski župnik Alojz Kodermac ob birmi dal ob cerkvi in pokopališču zasaditi slove(a)nska drevesa – lipe. Nekaj let kasneje so hoteli Italijani ob vhodu v Poljubinj

ČATEŽ, GOZDNI DUH, ki varuje drevesa in vodne vire. Foto: Edo Kozorog

posekati lipo ob gostilni in na njeno mesto postaviti drog s fašističnimi simboli. Kacjanov oča, zaveden Slovenec, se je temu odločno uprl, zato so morali spomenik postaviti le nekaj metrov stran (pri današnji Peternelovi hiši). Lipa, poškodovana med prvo svetovno vojno, še danes ponosno stoji in šteje okoli 140 let. Le dobrih 40 let kasneje,

leta 1981, je bil v znak pobratenja med občinama Tolmin in Vicchio (Italija) ob Knjižnici Cirila Kosmača posajen kanadski ali Banksov bor (*Pinus banksiana* Lamb.). Čeprav daleč od svoje domovine, lepo uspeva, morda zato, ker mu je popotnico in rast in razvoj namenila *Delavska godba na pihala Tolmin*.

Navedenih je le nekaj primerov, ki kažejo na odnos, dotik ali stik med drevesom in človekom ali skupnostjo ter poudarjajo naravoslovno in družboslovno komponento drevesa. Skrivnostnih, a zanimivih zgodb je nedvomno še veliko, zato bomo veseli, če nas boste bralci nanje opozorili, da jih skupaj podoživimo. Vsekakor pa je mitov, povezanih z drevesi, v Posočju precej manj kot v nekaterih drugih, v preteklosti bolj gozdnatih slovenskih pokrajinah. V širšem prostoru zahodne in osrednje Slovenije je znan mit o gozdnem duhu Čatežu. Bil je varuh dreves in vodnih virov, včasih tudi nagajiv, saj je gozdarjem in drugim obiskovalcem gozda kakšno zakuhal.

Dani Oblak, Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin

GRAJSKA TULPA V TOLMINU

Tulipanovec, včasih imenovan tulipovec, je doma v vzhodnem in jugovzhodnem delu Severne Amerike. V Evropo so ga prinesli okoli leta 1660. V Sloveniji ne raste samoniklo, se je pa uveljavil kot okrasno drevo v parkih in drevoredih. Je listopadno drevo, ki doseže v svojem naravnem okolju višino okoli 50 metrov in premer do tri metre. Ime je dobil po cvetovih, ki nekoliko spominjajo na tulipane.

Natančna starost »grajske tulpe« ni znana. Iz zgodovinskih virov, tudi na podlagi primerjave z dvorcem na Kromberku, lahko sklepamo, da je bila najverjetneje posajena okrog leta 1700 v sklopu parka, ki ga je uredil grof Coronini pod svojo graščino v Tolminu. Tulipanovec je edino drevo iz tega parka, ki se je ohranilo. Drevo je pomembno kot naravna dediščina zaradi svoje starosti in izjemnih dimenzij.

Vrsta: Liriodendron tulipifera L. – navadni tulipanovec. Uvrščamo jo med kritosemenke (Angiospermae), razred dvokaličnic (Dicotyledoneae), družino magnolijevk (Magnoliaceae), rod tulipanovcev (Liriodendron).

Premjer: 164 cm

Obseg: 516 cm

Višina: 31 m

Prirastek: 56 mm/10 let. Iz več zaporednih merjenj v zadnjih 30 letih ugotavljamo, da je prirastek v tem obdobju enakomeren, kar kaže tudi na še vedno dobro rasto moč (vitalnost) kljub votlosti debla in posameznim suhim vejam.

Ocenjena starost: 310 let

GPS (WGS84) koordinate drevesa: N 46° 10' 53,6", E 13° 43' 52,3"

Opis pristopa: Tulipanovec stoji ob stavbi Posoškega razvojnega centra (Ulica padlih borcev 1 b/c v Tolminu).

Zanimivosti: Tulipanovec v Tolminu je s Pravilnikom o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/2004) razglašen kot naravna

Sliši »grajska tulpa« zvok glasbil; poje? Foto: J. Podreka

vrednota državnega pomena. Občina Tolmin ga je v Odloku o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Tolmin (Uradno glasilo, št. 5/1990) razglasila za naravni spomenik.

Obstajata le dve vrsti – severnoameriška in kitajska (Liriodendron chinense (Hemsl.) Sarg.). Najstarejši tulipanovec v svoji domovini na vzhodu ZDA, imenovan »Queens Giant«, visok 41 metrov, naj bi bil le slabo stoletje starejši od tolminskega, ki je najstarejši in najdebelejši v Sloveniji.

Marija Rutar, prva tolminska muzealka, na fotografiji v uvodniku knjige Tolminska je pesem, stoji prav pred »grajsko tulpo«.

Približno tretjina šestletnih otrok tolminskega vrtca verjame, da na tem drevesu živijo palčki, škrti in vile. Med devetletnimi osnovnošolci je takšnih le sedem odstotkov.

KA-TV TOLMIN Z NOVIM SVETOM ZAVODA IN PONUDBO BREŽIČNIH STORITEV

Tolmin – Svet KA-TV Tolmin bo naslednja štiri leta deloval v novi devetčlanski sestavi. Med osmimi predlaganimi kandidati je 361 ustanoviteljev – lastnikov priključkov lahko glasovalo za največ pet članov sveta. Največ glasov so prejeli **Stojan Kenda, David Rutar, Erik Vrčon, Jože Režonja** in **Radovan Lipušček**. Predstavnica Občine Tolmin je v tokratnem sklicu **Lili Vencelj**, Krajevno skupnost Tolmin zastopa **Danijel Tomažinčič**, Krajevno skupnost Zatoimin **Ivo Tuta**, kot predstavnik sodelavcev zavoda KA-TV Tolmin pa je članica sveta **Špela Kranjc**. Svetniki in svetnice so za novega predsednika sveta soglasno izvolili dosedanjega predsednika Jožeta Režonjo, podpredsednik pa je postal Radovan Lipušček. Oktobra letos bo zavod objavil še razpis za direktorja, saj bo sedanjemu direktorju **Franču Simčiču** potekel štiriletni mandat.

Režonja je na prvi, konstitutivni seji, ki je bila 7. aprila, pohvalil dobro delo tako svetnikov iz prejšnjega sklica kot direktorja – rezultat je, da KA-TV Tolmin danes svojim naročnikom poleg kableske televizije ponuja tudi telefonijo in internet. Skupno ima KA-TV Tolmin 34 kilometrov omrežja, ki v celoti pokriva Tolmin, poleg njega pa še Zatoimin, Poljubinj, Modrej in Žabče. Blizu so Dolje, nepokriti pa ostajajo nekateri drugi kraji v občini. Na KA-TV Tolmin zato v zadnjem letu pripravljajo dopolnitev svojega oddajnega kableskega sistema z brezžičnim, ki bo v isti kakovosti prenašal njihov digitalni TV paket, internet in internetno ali VoIP telefonijo. Direktor Simčič pojasnjuje, da do tega ni prišlo že prej, ker so dobavitelji ponujali le opremo za prenos TV paketa, s čimer pa bi bila ponudba KA-TV Tolmin osiromašena za širokopasovne storitve, ki jih nekateri kraji na Tolminskem še nimajo ali pa so slabše kakovosti. Nazadnje so le našli ustreznega ponudnika, o uspešnem delovanju njegovega brezžičnega omrežja pa so se po Simčičevih zagotovilih prepričali tudi sami na terenu, ki je podoben njihovemu. Poskrbeli so, da bodo naročniki po brezžični poti lahko spremljali tudi interni program TV Tmin, obenem pa bo seveda brezžično omrežje, tako kot kablesko, lahko prenašalo TV programe v visoki ločljivosti.

Na KA-TV Tolmin načrtujejo prvo fazo izgradnje novega sistema zaključiti v juniju. V njej bodo izdelali brezžično povezavo med obstoječo sprejemno-oddajno postajo v Tolminu s televizijskim stolpom v Poljubinskih Ravnah. Na stolpu bo ob sprejemniku nameščena tudi oddajna antena, ki bo pokrivala vidne okoliške kraje v dometu 15 kilometrov. Kraji, ki še nimajo njihovega kableskega signala in so pri tem neovirano vidni, so Tolminske Ravne, Ljubinj, Prapetno, Modrejce, Logaršče, Kozmerice, Široko, Volče, Dolenci in Gorenji Log, Volčanski Ruti, Dolje, Foni in Kamno.

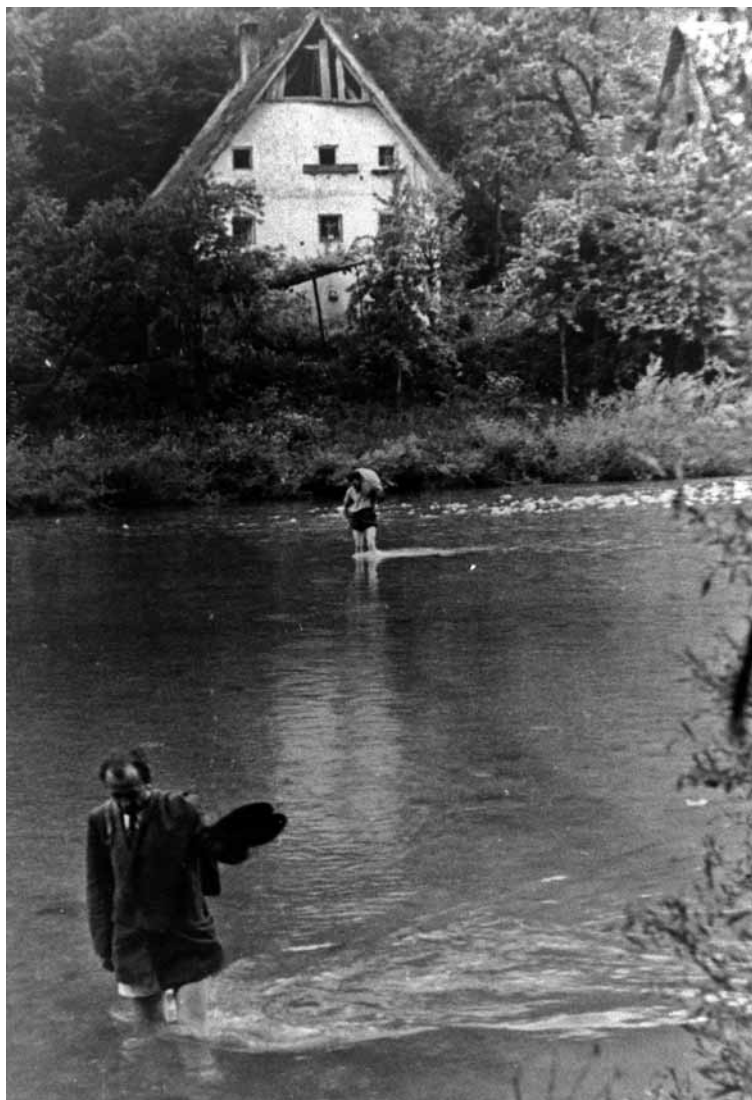
»S postavitvijo vmesnih oddajnikov bomo z uporabo novih ali obstoječih antenskih stolpov v drugi investicijski fazi s signalom pokrili vso Baško grapo, Šentviško planoto in okoliške zaselke. Da bomo to dosegli s sorazmerno nizkim finančnim vložkom, bomo izkoristili prenosni digitalni sistem, ki je že vgrajen v obstoječem optičnem paketu, ki ga prejemo iz Nove Gorice,« je razložil Simčič. Dodal je, da se bodo druge faze lotili kmalu po prvi, če bo seveda ta doživela dober odziv med prebivalci.

Špela Kranjc

Ciril Kosmač – dobremu pisatelju je sedem kilometrov doline dovolj

»Vsekakor s Kosmačem ni bilo nikoli trpko. Bilo je izzivalno, bogato, presenetljivo, predvsem pa očarljivo. Bil je izreden sogovornik, govorec in pripovedovalec, vsaka njegova beseda se je skotrljala kot biser, kot seme in dala človeku misliti. Prihajala je od preizkušane osebe, ki se je navedila živeti s svojo samoto in v njej izjedriti svoja spoznanja o življenju, odnos do ljudi, jezika, naroda ... To je na umeteljen in poglobljen način razlagal vsem, ki so ga želeli poslušati. Ko pa je sedel za mizo, je imel ne le glavno besedo, ampak besedo, ki je bila pravi cekin.« Tako se svojega prijatelja, primorskega sorojaka **Cirila Kosmača** spominja njegov sodobnik, sicer precej mlajši tržaški pesnik **Marko Kravos**. Priložnosti spomniti in spominjati se Kosmača pa nimajo v letošnjem letu, ki je bilo na Severnem Primorskem že januarja razglašeno za Kosmačevo leto, le njegovi sodobniki, ampak vsi občudovalci Kosmačeve stilno izbrušene, zavedne in literarno zvočne avtorske besede.

Kosmačevo leto se je uradno začelo 31. januarja letos v pisateljevemu rojstnem kraju, na Slapu ob Idrijci, ko so se v uvodni prireditvi svojega rojaka spomnili domačini. Ob 30. obletnici njegove smrti so na grob Kosmačeve družine v Ročah položili cvetje ter v kulturnem domu, ki nosi ime prav po Cirilu Kosmaču, pripravili kulturno prireditev, naslovljeno *Spominjamo se Kosmača*. V tisoč izvodih je izšla tudi drobna knjižica z naslovom *Leto 2010 – Kosmačevo leto*, ki napoveduje večino kulturnih prireditev in je v elektronski obliki dostopna na spletnih straneh *Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin* in *Tolminskega muzeja*. Od začetka leta do junija je odprt literarni natečaj z naslovom *Človek ne živi samo od kruha*, ki ga razpisuje *Javni sklad RS za kulturne dejavnosti – Območna izpostava Tolmin*, ter fotografski natečaj *Iz moje doline*, ki ga je pripravil Tolminski muzej in se bo septembra zaključil z razstavo najboljših sode-

PREČKANJE IDRJICE PRED DOMAČO HIŠO – spredaj Ciril Kosmač, v ozadju njegov brat Vladimir. Foto: arhiv Tolminskega muzeja

Ciril Kosmač: pisatelj, prevajalec, dramaturg, urednik
Datum, kraj rojstva: 28. januar 1910, Slap ob Idrijci (letos 100-letnica)
Datum, kraj smrti: 29. september 1980, Ljubljana (letos 30-letnica)
Najpomembnejša dela: Gosenica, Sreča, Kruh (1936), Tistega lepega dne (1938), Očka Orel (1946), Na svoji zemlji – scenarij (1949), Pomladni dan (1950), Balada o trobenti in oblaku (1956), Tantadruj (1959)

lujočih fotografij.

Na šolah so se Kosmača spomnili s priredbami in recitali njegovih del, *Gimnazija Tolmin* je februarja pripravila kulturno prireditev z večjezičnim recitalom pisateljevih besedil, ki so ga pri Kosmačevi domačiji v Bukovci predstavili tudi na dan pohoda po Kosmačevi učni poti (KUP). **OŠ**

Franceta Bevka Tolmin je v Kosmačevem letu aprila sodelovala s priredbo njegove pravljice *Kamen in njiva*, **OŠ Dušana Muniha Most na Soči** pa je maja poleg izvedbe jubilejnega, desetega pohoda po KUP, na kateri so učenci odlično zaigrali odlomke iz novele Tantadruj ter kot vsako leto na mnoge načine dodali kulturno

noto ob poti, pripravila tudi izdajo literarnega šolskega glasila. V marcu je tolminski knjižnici uspelo izvesti spominski večer z naslovom *Kosmač je bil ...*, na katerem so trije Kosmačevi sodobniki, pesniki **Marko Kravos**, **Ciril Zlobec** in **Tone Pavček** obujali spomine na svojega prijatelja.

Med najpomembnejše dogodke Kosmačevega leta je treba prišteti še krstno uprizoritev *Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica Pogovori, samogovori*, ki je bila primorskemu občinstvu premierno predstavljena v aprilu. Predstava po motivih več Kosmačevih besedil je nastala v priredbi **Srečka Fišerja** in režiji **Jaše Jamnika**. V imenu Kosmača in njegovih junakov so nastopila štiri odlična gledališka imena: **Iztok Mlakar**, **Kristjan Guček**, **Branko Ličen** in **Helena Peršuh**. Med majem in septembrom je po posebnem urniku (med 13. in 17. uro) odprta tudi muzejska zbirka na Kosmačevi domačiji v Bukovci, kjer je od 16. maja dalje pod vodstvom Tolminskega muzeja hiša na ogled vsako nedeljo. V Bukovci je 12. junija napovedan muzejsko-gledališki dogodek s predstavitvijo novega vodnika po muzeju, Kosmačevi domači hiši. Dramska skupina umetniškega oddelka gimnazije v Novi Gorici bo pod vodstvom režiserja **Marjana Bevka** tega dne na odru oživila odlomke iz Kosmačevih del.

Naslednji vrhunec Kosmačevega leta obljublja september, ko bo minovalo sto let pisateljevega rojstva. Primorski književniki bodo 12. septembra na njegovi domačiji prebirali odlomke iz Kosmačevih besedil, 17. septembra bo v Tolminu v organizaciji *Univerze v Novi Gorici, Fakultete za humanistiko* v sodelovanju s *Slavističnim društvom Nova Gorica* potekal simpozij o osebnosti in ustvarjalnosti Cirila Kosmača, ob koncu leta pa se pri založbi *Mladinska knjiga* obeta nova monografija, posvečena pisatelju Idrijske doline, *Ciril Kosmač – ob 100. obletnici roj-*

stva. Jeseni je napovedana še razstava v **Pomorskem muzeju »Sergej Mašera« Piran** – Tolminski muzej bo namreč ponovno postavil na ogled razstavo o nastajanju prvega slovenskega zvočnega in igranega celovečernega filma *Na svoji zemlji*, posnetega po literarni predlogi Cirila Kosmača.

BIOGRAFSKI DEL IN KNJIŽEVNI DEL

Po Cirilu Kosmaču je v Posočju in na Primorskem poimenovanih več ulic in ustanov. Med pomembnejšimi je gotovo Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin, ki je njegovo ime prevzela prav v letu pisateljeve smrti 14. junija 1980 in letos obeležuje svojo 30-letnico delovanja. Že več kot 20 let je v knjižnici spominska soba Cirila Kosmača z objavami vseh njegovih del, tudi prevodov, ki se jih je nabralo več kot 40 v 23 jezikih. Pred 15 leti pa so piscu pred knjižnico postavili še bronast doprski spomenik, ki ga je oblikoval **Damjan Kracina**.

Zakaj imamo torej od najmlajših bralcev do resnih in načrtnih posegov po Kosmačevem kanonu kasneje v življenju vsi radi to njegovo izbrušeno, ritmično besedo, ki prikazuje življenje in ljudi iz doline Idrije? Kosmačev prijatelj in drug po peresu **Tone Pavček** meni, da je znal s svojo besedo zdraviti tisto, kar malokomu uspe – bolno dušo. »Če te boli glava, je govoril, greš v lekarno po aspirin, če te boli duša, zaviješ v knjižarno po Kosmača. Toda njegovih knjig nimajo in duša ostane bolna,«

KRSTNA UPRIZORITEV POGOVORI, SAMOGOVORI je bila premierno predstavljena aprila. Foto: Špela Mrak

se Pavček spominja, kako se je znal Kosmač izvirno posmehovati sebi in svetu.

Kosmač je kot literarni ustvarjalec živel dvojno življenje. To je moč zaslediti v vsakem njegovem delu, povsem jasno v uvodu novele Tantadruj. Živel je svoje navdiha polne, ustvarjalne dni: »Tudi v mojem srcu je bilo prijetno vetrovno in v moji duši ne navadno svetlo. Spet so me obiskale tiste zlate ure, ki me vsega presvetijo in prezvonijo, da zapoje v meni tako radostno, kakor zapoje visoki poletni dan, ki obstane sredi zelene doline.« (C. Kosmač: Tantadruj (Mavrični lok življenja), 2007; str. 183-184) A pisanje je bila za Cirila Kosmača vsekoli muka, pravo garaško delo, nemara je zato napisal malo obsežen, a izjemen ustvarjalni opus: »Moja

duša je postajala bolj in bolj težka in moje srce vznemirjeno, kako bi me zapekla vest. Iztekle so se zlate ure in zlomil se je visoki poletni dan. Zapihal je veter plodnega hrepenenja in rodovitne tesnobe, zato se mi ni dalo domov.«

Kosmač se 29. septembra 1910 ni rodil v Bukovci v s slamo pokriti hiši brez dimnika, odmaknjeni s Slapa ob Idriji pol ure hoje, ampak Na vsadu sredi vasi. V Bukovco so se preselili nekaj let kasneje, ko je oče **Franc Kosmač** opustil gostilno in začel kmetovati. Tam je Ciril odrasčal ob mami **Nanci**, ki je bila šivilja, s sestrami **Dragico**, **Mirico** in **Ivanko** ter bratom **Vladimirjem**, ki danes živi v Bukovci v novozgrajeni hiši blizu Kosmačeve domačije. V narodno zavedni družini so Kosmača poslali v

šole, saj je bil bister fant. Po osnovni šoli je obiskoval srednjo trgovsko šolo v Gorici, kasneje pa študiral doma. Čas italijanske okupacije je na Primorskem izzval boj za narodnostne pravice Slovencev in Kosmačeva družina je bila močan člen v verigi tega odpora. Po krivični aretaciji in obsodbi se je začela Cirilova politična znamenovanost, ki se je vlekla vse življenje. Njegov pobeg čez mejo v Jugoslavijo je leta 1931 pomenil konec mladostnih sanj in spopad z življenjem, ki ga doživijo le najpogumnejši. Prepotoval je Evropo in svet, naučil se je tujih jezikov, njegova vez z domačo dolino in ljudmi pa se je še poglobila. To je bil začetek njegove 15-letne odsotnosti od doma, kamor se je leta 1945 vrnil kot odrasel moški, že znan pisec, izkušen svetovljan. Zaposloval se je v uredništvih slovenskih časopisov, deloval tudi kot dramaturg ter kasneje do smrti kot svobodni umetnik. Prav slednje mu je bilo pisano na kožo, čeprav je kot pisatelj obmolknil že 20 let pred smrtjo, a se je še preživil s prevajanjem in podobnim. Od žene **Stane** se je ločil leta 1960, se preselil v Portorož, stike pa ohranjal s svojima otrokoma **Jernejem** in **Nančo**. Zadnjih 20 let je bila njegova prijateljica srbska pesnica in mladinska pisateljica **Mira Alečković** iz Beograda. Leta 1978 je zbolel, umrl pa je dve leti kasneje v ljubljanskem kliničnem centru, domnevno za malignim tumorjem v možganih. Pokopan je v družinskem grobu v Ročah.

Špela Mrak

Utrinki

PEČANSKA BOGINJA

Pečine – Pri Pečinah leži skalni greben, ki ga ljudje imenujejo Vrh gradu. Od tod poznamo številne arheološke najdbe, ki dokazujejo človekovo prisotnost med starejšo železno (6.–4. stol. pr. n. št.) in pozno rimsko dobo (4.–5. stoletje). Kakšen značaj (naselbina, oporišče, utrdba, svetišče) je imelo to najdišče v različnih obdobjih v tako dolgem času, še ne znamo pojasniti.

Na Vrh gradu je bil odkrit tudi bronast predmet z žensko podobo, ki so ga uporabljali kot utež. Notranjost bronaste lupine je bila namreč originalno zapolnjena s svincem, obešanju na tehtnico pa je služila zgornja luknjica. Predmet ima še pet manjših luknjic, ki so služile spenjanju s hrbtno lupino uteži. Vsaj osrednja lu-

UTEŽ S PODOBO BOGINJE MINERVE Z VRHA GRADU je na ogled v Tolminskem muzeju. Foto: Miha Mlinar (arhiv muzeja)

knjica je zelo verjetno nastala pozneje in priča, da je bila lupina uteži nekam pribita.

Takšne uteži so znane iz celotnega območja nekdanjega Rimskega imperija in so datirane v 1. in 2. stoletje. Arheolog **Dragan Božič** je utež primerjal s popolnoma ohranjenim tehtnico iz 1. stoletja z najdišča Cloz – S. Stefan na Tridentinskem. Ženska podoba predstavlja boginjo Minervo. Stari Rimljani so Minervo sprva častili kot zavetnico obrtnikov in trgovcev. Pozneje je prevzela še mitologijo grške Atene ter tako postala tudi boginja modrosti, pravične vojne in umetnosti. Minerva vedno

nosi bojno čepčanje, kar je lado z visoko perlepo vidno

tudi na naši podobi.

Kdo in kaj je pred dva tisoč leti tehtal na Vrh gradu? Je bil trgovec, obrtnik ali vojak? Odgovori na ta vprašanja burijo našo domišljijo in ostajajo zaviti v tancico skrivnosti.

Boštjan Laharnar, arheolog, Narodni muzej Slovenije

Literatura:

BOŽIČ, D. (1999). *Tre insediamneti minori del gruppo protostorico di Idria pri Bači dell'Isontino*. Studi e Scavi 8. Str. 71–79.

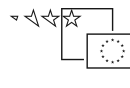
CAVADA et al. (1993). *Lineamenti di metrologia antica: stadere e bilance romane nel Trentino*. Archeologia delle Alpi 2. Str. 83–127.

MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Posoški razvojni center

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

»Srečal sem se z mladimi, ki so bili 'čudni' ...«

Pred časom smo na PUM-u želeli izvedeti več o črni magiji. Ugotovili smo, da če bomo debatirali o črni, potem moramo tudi o beli magiji. Vse to nas je posledično privedlo do okultizma. O tem, kaj to sploh je, kdo se z njim ukvarja in kakšne posledice lahko pusti, smo povprašali priznanega slovenskega psihoterapevta Bogdana Žorža, ki je razvil izvirni družinski model terapevtske pomoči otrokom, mladostnikom in družinam v stiski.

Bogdan Žorž, ki se lahko med drugim pohvali z evropsko diplomom iz psihoterapije, je v Čepovanu skupaj z ženo vodil zasebni zavod, kjer se je ukvarjal z otroki, mladostniki in družinami v stiski. Danes kljub upokojskemu stažu vodi zasebno svetovalnico v Dornberku pri Novi Gorici. Prireja različne delavnice in predavanja s področja vzgoje, medsebojnih odnosov, komunikacije, duhovnosti itd. ter predava na fakulteti za psihoterapijo v Ljubljani. Je tudi avtor številnih knjig: • *Stiska je lahko izziv*, • *Biti z naravo*, • *Razvajenost, rak sodobne vzgoje*, • *S pravimi vprašanji do rešitve vzgojnih zadreg*, • *Pisma mojim mladim prijateljem*, • *Svetovati ali poslušati*, • *Sodobno suženjstvo – sodobne oblike zasvojenosti mladih*, • *Stari starši in njihovo vzgojno poslanstvo*, • *Vzgoja za svobodo – vzgoja za odrekanje*. Pri svojem delu se je v preteklosti soočal tudi z okultizmom, zato smo ga povabili, da del izkušenj deli tudi z nami.

Kakšna je vaša definicija okultizma oziroma kako bi okultizem predstavili popolnemu laiku?

Okultizem razumem in pojmem kot neko prizadevanje človeka, da bi si podredil skrivnostne sile, sicer znanosti nedostopne, za katere verjame, da delujejo v naravi, vesolju in življenju nasploh. Ta definicija se nekoliko razlikuje od uradne, vendar jasneje predstavlja tisto, kar pod okultizmom pojmujejo posamezniki, ki se z njim ukvarjajo. Po mojih izkušnjah se večinoma ne ukvarjajo z okultizmom, zato da bi te skrivnostne sile raziskovali – kar bi nekako izhajalo iz uradne definicije – ampak da bi si jih podredili, zagospodovali nad njimi.

Kaj je bil povod za vaše »raziskovanje« okultizma?

Povod je bil zelo praktične narave. Kot psiholog na centru za socialno delo sem se srečal z mladimi, ki so bili »čudni«. Dojel sem, da se ukvarjajo z nekimi skrivnostnimi obredji, ki jih nisem razumel. Če sem se hotel tem mladim vsaj malo približati, sem moral nekaj vedeti o njihovem skriv-

PRIZNANEGA PSIHOTERAPEVTA BOGDANA ŽORŽA, ki je razvil izvirni družinski model terapevtske pomoči otrokom, mladostnikom in družinam v stiski, smo povprašali, kaj je okultizem, kdo se z njim ukvarja in kakšne posledice lahko pusti. Foto – vir: www.slomsek.net

nostnem početju. Sami so mi povedali zelo malo, svoje skrivnosti so skrivali, moral sem se zadovoljiti z nekimi na pol povedanimi in skrivnostno zavitim izjavami – in prav tem sem sledil, iskal razlage, jih poskušal razumeti s pomočjo strokovne literature.

Na kakšen način ga raziskujete?

No, z okultizmom sem se posredno ukvarjal le v obdobju, ki sem ga omenil. Moje raziskovanje je bilo omejeno na pogovore s temi mladostniki in iskanje pomoči v strokovni literaturi, s pomočjo katere sem poskušal razvozlati skrivnostna sporočila, ki so mi jih mladi dajali. Zdaj se s tem tudi na tak način že dolgo ne ukvarjam več.

Ali je okultizem samo stvar mladostnikov ali se ga poslužujejo tudi starejše generacije?

Nikakor ni to stvar mladostnikov. Mladostniki so se z okultizmom začeli ukvarjati v zadnjem obdobju, v zadnjih desetletjih, ko so postale informacije bolj dostopne. V preteklih stoletjih so se z njim ukvarjali izključno odrasli, celo nekaki izbranci. Izraz sem uporabil zato, ker so morali biti nekako izbrani, da so lahko prišli v zelo zaprte kroge, ki so iz roda v rod prenašali nekaka skrivnostna okultistična znanja, obredje in ta znanja tudi poskušali uporabljati.

Zakaj menite, da se ljudje v sodobnem času sploh odločajo za okultizem in kako je ta pojav razširjen med slovensko mladino?

Nesporno dejstvo je, da tudi sodobna zahodna demokratična družba ni veliko prispevala k temu, da bi bili ljudje bolj srečni. So se pa z blagostanjem in razvojem znanosti in tehnologije močno povečale človeške želje, hrepenenja po tem, da bi dosegli še več, da bi okrepili svojo moč, obvladovanje narave, dosegli srečo, nesmrtnost ... Na drugi strani pa je z informacijsko revolucijo postalo znanje vse bolj dostopno. Ne gre le za znanje, ki ga bogati in razširja uradna znanost, ampak tudi tako imenovana »mejna« znanja – znanja, ki niso plod resnih strokovnih ali filozofskih iskanj, ampak so nekako samovoljno tipanje v neznano, v tisto, kar je sicer (zaenkrat še) nedostopno znanosti. Kljub temu, da se razvoj dogaja neznansko hitro, pa so posamezniki z njim nezadovoljni. Radi bi še začasa svojega življenja prišli do vseh spoznanj skrivnosti vesolja in življenja v njem. Različne oblike okultizma, ki se ponujajo, obljublajo odgovore na vsa vprašanja – in ljudje nasedajo. Danes veliko nasedajo prav mladi, ki odraslim zaradi različnih razočaranj ne verjamejo – in iščejo odgovore pri skrivnostnih silah. Žal nimamo nikakršne verodostojne raziskave, ki bi nam pomagala oceniti razširjenost teh pojavov med mladimi. Morda tudi zato, ker jim uradne institucije ne pripisujejo dovolj resnega pomena.

Kje je treba danes iskati vzroke za razširjenost okultizma?

V vseh prej naštetih okoliščinah, ki jim je treba dodati še to, da pač danes mladi informacije o okultizmu najdejo kjerkoli, tudi na internetu.

Kje je, če seveda sploh obstaja, »zdrava meja« okultnih dejanj?

V praksi srečujemo poskuse delitve na koristne (ali vsaj nenevarne) okultistične prakse in škodljive. Poznana je delitev na tako imenovano belo magijo, ki naj bi bila usmerjena v izkoriščanje skrivnostnih in nepoznanih sil v korist, pomoč ljudem, in črno magijo, ki naj bi bila usmerjena v

škodo ljudem. Poznamo tako pojave klicanja duhov z namenom, da bi se pomirili z umrlimi, da bi od njih dobili neke koristne informacije, da bi se preprosto z njimi »slišali«, poznane so tudi razne oblike urokov, zaklinjanja ipd., kar naj bi pomagalo pri zdravljenju bolezni ali drugih nesreč ... Vse to dokaj na splošno velja vsaj za nenevarno, če že ne za koristno. Sodobna, resna materialistična znanost se temu le posmiha, zato je tudi resnih raziskav zelo malo, vendar tudi sodobna znanost tu dela veliko napako. Vse te skrivnostne sile, o katerih je govora v raznih magijah, okultizmu, so v različnih oblikah takšnih ali drugačnih praks znanstveno nedokazane (znanost pač trdi, da ne obstajajo), zato so tudi vsa ta početja nesmiselna. Pri tem večina resnih ljudi iz sveta znanosti danes pozablja na najosnovnejše dejstvo: znanost lahko dokaže le to, da nekaj JE, ne more pa dokazati, da NEČESA NI! In tako ostaja dejstvo, da so vse te skrivnostne sile pač nekaj, kar je znanosti in raziskavam nedostopno, česar ne poznamo. Pri okultizmu pa gre prav za poskuse, da bi te sile, ki jih človek niti ne pozna, obvladovali, si jih podredili. In zato je tudi razmejevanje med »dobrimi«, »korisnimi«, »nenevarnimi« ... in škodljivimi, nevarnimi okultističnimi praksami zelo vprašljivo. Lahko je res zelo velika razlika v namenu posameznika, a to najbrž ni dovolj. Nevarno je to, da s temi praksami vstopamo v področje neznane. Želje so lahko dobre, toda v vsakem primeru gre za to, da človek izziva sile, ki jih ne pozna in ne obvlada, zato tudi ne more predvideti posledic. Temu ne moremo reči drugače kot nevarno početje.

Ali se pri prakticiranju okultizma

uživajo tudi droge?

So okultistične prakse, ki nimajo nikakršne zveze z drogami, so pa tudi okultistične prakse, ki pravzaprav temeljijo na tem, da udeleženci dosega neka mejna stanja zavesti, trans, v katerem naj bi stopali v stik s skrivnostnimi silami. V teh praksah so droge zelo pogosto sredstvo za doseganje transa, pri čemer doseže pojav še nove dimenzije, ko neposredno povzroča škodo. Poznane so tudi skrajnostne okultistične prakse, pri katerih gre za neposredno zlorabo (največkrat prav s pomočjo drog) živali, otrok ali odraslih ljudi za doseganje nekih namišljenih ciljev obvladovanja teh skrivnostnih sil.

Kakšen je psihološki profil okultistov?

Ne upam si govoriti o psihološkem profilu okultista, ker gre za dokaj različne motive za ukvarjanje s temi praksami. Vsekakor gre za ljudi, ki v principu odklanjajo materialistični pogled na svet, obenem pa tudi za ljudi, ki ne sprejemajo enega od obstoječih religiozних sistemov za svoj vrednostni okvir. Pogosto so to celo ljudje, ki bodisi zaradi negativnih osebnih izkušenj bodisi zaradi negativnih informacij, propagande ali zaradi nepoučenosti odločno odklanjajo, celo sovražijo obstoječe uveljavljene religiozne sisteme.

Ali menite, da je upravičeno mnenje širše javnosti, da je okultizem nujno nekaj slabega, ali gre samo predsodek in strah ljudi pred drugačnim razmišljanjem?

Brez zadržkov odgovarjam pritrdilno – gre za pojave, ki pomenijo neodgovorno igranje z neznanim. Treba je imeti spoštljiv in previden odnos do vsega, česar ne poznamo dovolj dobro. V človeški preteklosti in tudi sedanjosti se je nabralo nešte-

to veliko bolj preprostih primerov neodgovornega igranja s stvarmi, ki jih človek ni poznal dovolj dobro, ampak je le mislil, da jih pozna. Posledice so hude. Onesnaženje našega planeta je preseglo vse dopustne meje zaradi lahkotnosti ter neupoštevanja spoštovanja in ohranjanja ravnovesja na planetu. Izginjajo deževni gozdi zaradi nespoštovanja naravnih zakonitosti. Izginjata humusna plast zemlje in pitna voda zaradi nekontrolirane uporabe umetnih gnojil in različnih škropiv, kar naj bi vse po-

Foto: arhiv B. Žorža

menilo samo obogatitev. A ni bilo dovolj vedenja o tem, kako hudi strupi so vse to!

Kakšne posledice pušča okultizem na otrocih?

Žal – tudi tu nimam jasnega odgovora, saj o tem nimamo verodostojnih raziskav. Razpolagamo le s posamičnimi vestmi, posamičnimi primeri, ki so prišli v javnost. Otroci se praviloma ne ukvarjajo z okultizmom, so pa pogosto zlorabljeni za različne okultistične prakse. Takšna zloraba je pač zloraba – in otrok je z njo zaznamovan, travmatiziran, lahko za vse življenje. Sam se nisem imel prilike srečati s primeri obrednega žrtvovanja otrok, sem se pa srečal s primeri otrok, ki so se vključevali v neke okultistične prakse na zelo naivni ravni. Kljub temu sem imel priložnost opaziti kar resne posledice: motnje pozornosti in koncentracije, motnje spanja, motnje hranjenja, nemir, posledično padec učne uspešnosti, vedenjske težave – torej kljub neki otroški naivnosti dovolj resne posledice, ki kličejo po previdnosti!

Katere so najpogostejše prakse okultizma pri nas oziroma po sve-

tu? Kaj ljudje sploh počno?

Najbrž lahko tudi brez verodostojnih raziskav rečem, da so najbolj razširjene različne oblike »klicanja duhov«, od zelo naivne igre na to temo, zabave, do zelo resnih in skrbno pripravljenih projektov. Zelo nedostopni za proučevanje so različne satanistične prakse in obredje, dovolj resni, da se srečujemo s prizadevanji za uvrstitev satanizma med religije. Kaj vse ljudje počno v ozkih, intimnih krogih ali sami zase, pa ostaja nedostopno javnemu vedenju. Na podlagi različnih na pol zapisanih informacij na internetu lahko domnevamo, da se dogaja marsikaj.

Ali nam lahko za konec opišete še kak konkreten primer, ki ste ga v zvezi z okultnim doživeli na lastni koži in ki vam je pustil nepozaben pečat?

Osebnim nimam prav nobene izkušnje, saj se nikoli nisem ukvarjal z okultizmom niti prisostvoval nisem nobeni okultistični seansi. Imam pa kar nekaj spominov, dogodkov, ki so me zelo vznemirili in jih zlepa ne bom pozabil. Naj omenim le dva. Prvi je srečanje z mladoletnikom, ki je zagrešil zelo hudo kaznivo dejanje nasilja nad vrstnikom. Fant sicer ni bil nasilnež, poznal sem ga in nisem mogel razumeti, kako se je to zgodilo. V razgovorih mi je nenehno ponavljal, da jaz tega ne bom mogel nikoli razumeti. Počasi mi je nekaj stvari povedal – izvedel sem, da je bilo dejanje neke vrste iniciacijska preizkušnja, storil ga je, da se je izkazal, opravil preizkušnjo za vstop v neko satanistično skupino. A potem je nastopil silen strah – da ga bodo ubili, ker mi je to povedal – in moral sem mu obljubiti, da bo to ostalo moja skrivnost. Drug primer je srečanje z dekletom, ki je pristala na zdravljenju v psihiatrični bolnišnici. Povedala mi je, da je bila medij v nekih spiritističnih seansah – a te informacije ji v psihiatrični bolnišnici niti niso verjeli. Menili so, da gre za blodnje. Dolgo let je rabila, da se je kolikor toliko postavila na noge.

Pogovor pripravila: **A. in M.**

Operacijo delno financirata Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete: Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja; prednostne usmeritve: Izboljšanje usposobljenosti posameznika za delo in življenje v družbi, temelječi na znanju.

SALON KERAMIKE HVALA

Cankarjeva 3, Tolmin

Velika izbira keramičnih ploščic, sanitarne opreme, lepil, fugirnih mas ...

Nudimo brezplačen razvoz.

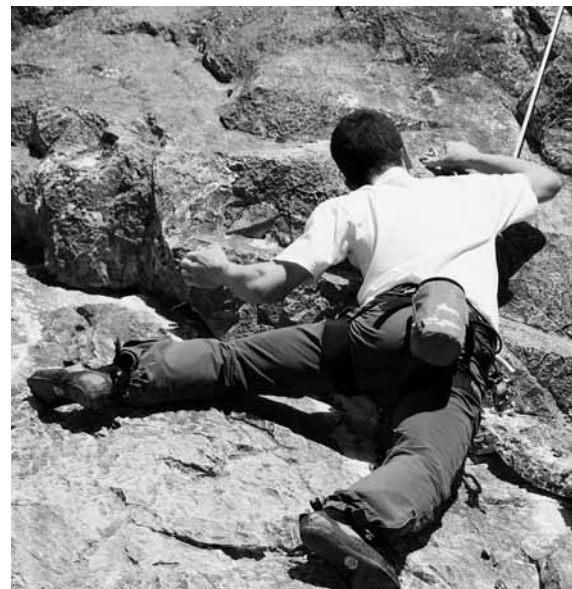
gsm: 041-873-294, e-naslov: keramika.hvala@siol.net

Skupna točka je plezanje

Športno plezanje se v Sloveniji v zadnjih 20 letih hitro razvija. Začeli so nastajati športno-plezalni odseki in sekcije, ki večinoma delujejo pod okrilji turističnih ali planinskih društev. Tak primer je tudi novoustanovljena Plezalna sekcija Turističnega društva Podbrdo.

NEKATERI ČLANI PLEZALNE SEKCIJE TD PODBRDO (zgoraj desno proti levi): predsednik Boštjan Teodorovič, Tone Brelih, Metka Primožič, Jani Kemperle, Drejc Dakskobler, Vesna Jovanović, Polona Mrak in Blaž Beguš. Foto: arhiv Mrak, Teodorovič

ANDRAŽ TORKAR med plezanjem v Poreznu. Foto: Polona Mrak

Plezalna sekcija Turističnega društva (TD) Podbrdo je nastala na podlagi želje posameznikov, da bi spodbudili čim več mladih k športnemu udejstvovanju in tako prispevali k bolj kakovostnemu preživljanju prostega časa na tem demografsko ogroženem območju. Skupna pot članov se je torej začela ob druženju in močni želji po športni dejavnosti. Na podlagi izkušenj in motiviranosti **Drejca Dakskoblerja**, ki ima opravljen izpit za športnega plezalca in predvsem veliko izkušenj s tega področja ter se s športnim plezanjem ukvarja že več let, se je porodila želja ostalih prijateljev, da se v tem preizkusijo. Najprej so pod njegovo taktirko raziskali in preučili več plezališč, nato pa začeli s športnim plezanjem. Nekateri člani so plezali že prej, medtem ko so se drugi s tem športom srečali prvič. Tako so **Boštjan Teodorovič** (danes predsednik sekcije), **Andraž Torkar** in Drejc Dakskobler prišli do zamisli, da ustanovijo plezalno sekcijo, prek katere bi lahko znanje in prakso prenašali naprej in k svoji dejavnosti privabili še druge ljubitelje športnega plezanja.

Maloštevilni, vendar trden kolektiv

Poleg zgoraj naštetih so k delovanju društva pristopili še tajnici **Vesna Jovanović** in **Polona**

Mrak, Jani Kemperle, Blaž Beguš, Primož Beguš, alpinist **Tone Brelih**, Miha Pintar, **Metka Primožič** in **Jan Valentinčič**. Čeprav zaenkrat še malo številna skupina, ki pa oblikuje zelo trden kolektiv, že ponuja možnosti organiziranega druženja in delovanja, pri tem pa jim od vsega začetka pomaga tudi **Jože Dakskobler**, predsednik TD Podbrdo. Ob tem naj povemo tudi to, da so urjenje svojih plezalnih sposobnosti že velikokrat preizkusili tudi v tolminskem gorniškem učnem centru.

Sooblikovati razvoj plezalnega športa

Ob ustanovitvi so si člani zastavili kar nekaj ciljev, med katerimi velja izpostaviti organizacijo skupinskega plezanja za najmlajše in osnovnošolce, okrepitev strokovnega znanja in učenje športnega plezanja (najprej v umetni, kasneje tudi naravni steni), seznanjanje s plezalnimi tehnikami, opremo in novostmi v plezanju, spodbujanje predvsem mladih in najmlajših k športni aktivnosti, povečanje športnega dogajanja v kraju in omogočanje aktivnega preživljanja prostega časa za mladino. Za uresničitev zastavljenih smernic pripravljajo tudi osebna svetovanja in pomoč pri pridobivanju praktičnega znanja s področja plezanja. Cilj je torej sooblikovati razvoj plezalnega športa mladih iz Podbrda in tudi širše.

Izgradnja umetne plezalne stene

Glavni pogoj za realizacijo načrtov predstavlja izgradnja umetne stene. V teku so pogajanja s **Slovenskimi železnicami** za najem prostora na podbrški železniški postaji, že kar nekaj časa pa društvo zbira finančna sredstva, ki jim bodo v pomoč pri gradnji. Člani se zavedajo, da bodo morali v projekt vložiti veliko prostovoljnega dela, dobre volje in prostega časa, kar pa zanje ni ovira, ampak ga sprejemajo kot izziv, ki bo povečal zmožnosti mladih plezalk in plezalcev v Podbrdu. Plezalna stena naj bi namreč omogočala različne stopnje težavnosti, tako da bi lahko plezal vsak, ki bi želel.

Kot prijatelji in kot plezalci so močnejši

Novo stekane vezi so mladino na tem območju povezale v dobro prijateljstvo. Njihove skupne moči so uprte v oblikovanje zrelega moštva, ki bo kos zastavljenim ciljem. Temelj sekcije je medsebojno spodbujanje in veselje ob vsakršnem uspehu posameznika, zato je to velika spodbuda za nadaljnje delo in druženje. Sredi aprila, ko se je odvijala akcija *Očistimo Slovenijo v enem dnevu*, so se člani udeležili čiščenja okolice plezalne stene v vasi Porezen. Tako so združili prijetno s koristnim in odprli sezono športnega plezanja v naravi.

Damjana Teodorovič

Slika je ... morda pripoved

Pogosto se zgodi, da izberemo hojo po ovinkasti poti, namesto da bi jo že v začetku ubrali kar naravnost. Spotoma ob njeni slikovitosti večkrat spoznamo, da je bila odločitev kar pravšnja. In ne cilj, marveč potovanje samo postane naš smisel.

Zanimanje za slikarstvo in ljubezen do barv sta **Jurija Kovačiča** iz Modreja morala prejeti slej pripeljati do trenutka, ko je svoja občutenja začel upodabljati na platnu. Čeprav se kot slikopleskar poklicno ukvarja z barvami, je šele v zrelejših letih našel več prostega časa, ki ga namenja poglobljenemu izražanju s čopičem in z barvami. Želja po izobraževanju je pred 15 leti botrovala njegovi odločitvi, da se včlani v **Kulturno društvo slikarjev amaterjev Tolmin** (DSAT). Tu si pod vodstvom mentorice nabira znanje na društvenih srečanjih in slikarskih delavnicah.

Najljubši letni čas

Poletje. Takrat lahko dan od jutra do večera izkoristim za različne dejavnosti, ki izpolnjujejo moje življenje ter mu dajejo drugačno vrednost.

JURIJ KOVAČIČ – Čeprav se kot slikopleskar z barvami ukvarja poklicno, je šele v zrelejših letih našel več prostega časa za poglobljeno izražanje s čopičem in barvami. Kot pravi, najraje ustvarja v miru in tišini. Takrat ga nič in nihče ne moti.

Velikokrat imam pri sebi fotoaparat, s katerim lovim lepote narave.

Čas ustvarjanja

Najlažje ustvarjam v večernih urah.

Foto: arhiv Jurija Kovačiča

Najpogostejše barve na paleti

Največkrat in najraje upodabljam naravo, zato so na mojih platnih barve narave.

Doživljanje barv

Z barvami živim.

Najljubša barva

Modra.

Najbližji način likovnega izražanja

Najraje slikam v oljni tehniki, v zadnjem času pa posegam tudi po akrilnih barvah.

Ustvarjalni nemir

Potešim ga z upodabljanjem motiva iz narave, ki mi je ljub.

Vaš navdih

Prav posebno me navdihuje Soča, od izvira do izliva.

Ustvarjalni izziv

Upodabljanje izbranega motiva. Blagodejen občutek pa sledi, če sem z naslikanim zadovoljen.

Ustvarjalna blokada

Zgodi se takrat, ko ne mislim več »po slikarsko«. Spodbudo in motivacijo za ustvarjanje najlažje spet dosem tako, da se udeležim likovne delavnice. Tudi zadnja, na kateri smo slikali portrete, mi je pomagala, da sem začel lažje misliti drugače.

Slika je ...

... upodabljanje nečesa lepega. Morda je pripoved. In izražanje čustev z barvami.

Kaj vas navdušuje?

Narava.

Kaj vas prizadene?

Zaboli me vsakič, ko vidim, kako nespoštljivo se ravna z naravo.

Razstave

Udeležil sem se številnih skupinskih društvenih in regijskih razstav. Samostojno sem razstavljala na Slapu ob Idrijci, nekatera moja dela pa so na ogled na turistični kmetiji na Širokem.

Sreča je ...

... zdravje, družina, aktivno in ustvarjalno izkoriščanje prostega časa. Daje mi moč.

Svet je ...

... vse to. Občutenje, da živimo. Vse, kar se nam dogaja. Vse doživljanje. In doživljamo ga zelo hitro.

Jurijevo delo si lahko vsaj do sredine junija ogledate v avli tolminskega kinogledališča, kjer na razstavi *Portreti: podobe skozi naše oči* razstavlja skupaj s 16 drugimi člani DSAT. Najverjetneje ga zdaj že dražijo novi slikarski izzivi. Glede na to, da je Jurij zaprisežen kolesar, da je veliko v naravi in da si je za svoj najljubši letni čas izbral poletje, bo imel v prihajajočih vročih mesecih veliko dela. Nakopičeni vtisi iz narave bodo morali slej ko prej na plan in zato mu ni treba veliko razmišljati o tem, kaj sledi. Samoumevno je, da kolesarjenje in slikanje.

Pogovor pripravila: **Dea Volarič**, DSAT

Bakalina

Večinoma je tako, da popularne novosti prihajajo iz centrov – glasbo, film, modo in drugo smo se navadili sprejemati iz mondenih središč, ki so nemalokrat že podstat uspešnosti v javnost posredovanega izdelka. Projekt Bakalina je daleč od te prakse in tudi daleč od vsega, kar je na kulturno-umetniški sceni v zadnjem času nastalo v Sloveniji.

Navdih našla v stari skledi

Bakalina je živa preprostost – prav zato pa je njena slava nekoliko kompleksnejša; noče izstopati, a jo povsod prepoznamo; noče ugajati, a smo jo sprejeli za svojo; niti noče biti razumljiva, a jo vsi tolmačimo. In bakalina je konec koncev le stara glinena skleda z nič žlahtnejšo vsebino, kot je domača mineštra ali močnik, ki ga je iz nje z lesenimi žlicami zajemala generacija naših starih staršev. V okviru našega zanimanja pa je Bakalina tudi glasbena zasedba **Janija Kutina** iz Čadrga in **Renate Lapanja** s Ponikev, ki sta navdih za poimenovanje tega, kar pojeta in igrata, našla v stari skledi. Širša javnost ju je spoznala ob lanskem božiču, ko je brez posebnega pompa v samozaložbi izšla zgoščenka *Pakašnica*, ki že z naslovom obljublja veselo glasbo, kot je bila nekoč veselica, ki je pomenila zaključek velikega kmečkega dela.

Janija poznamo kot predstavnika mlade generacije čadrske mladine, ki se je odločil ostati v tolminskih hribih, tu prevzel kmetijo in ustvaril svojo družino. Na slovenski glasbeni sceni ni novo ime, saj mu lahko sledimo od nekdanje mladinske združbe *The štrudls* do etno zasedb *Salamandra Salamandra* in *Čarangi*, poznamo pa ga tudi kot

BAKALINA SE JAVNOSTI NAJPRISTNEJE PREDSTAVLJA V ŽIVO. Koncerti se kar vrstijo, njun prvi po izidu zgoščenke je bil v začetku februarja na KantOut festu v tolminskem MinKu, kasneje pa se je začela njuna pot tudi po Sloveniji. V maju smo ju lahko v živo slišali kar na šestih prizoriščih. Nič drugače ne bo tudi med poletjem. **Foto: Ivan Levac**

Utrinki

IGRALO JE NAJSTAREJŠE GLASBILO NA SVETU

Tolmin – Tolmincem se je v aprilu ponudila edinstvena priložnost prisluhniti glasbi najstarejšega glasbila na svetu in se opredeliti, ali je mogoče, da je na to glasbilo v pravadnini igral človek, ki z današnjim nima veliko skupnega. Piščal iz Divjih bab je domnevno najstarejše doslej najdeno glasbilo, ki pa ga ni izdelal kromanjonec (moderni človek), ampak njegov predhodnik neandertalec. Arheologi so nedavno ponovno določili jamsko plast, kjer je bila piščal najdena, in sicer na podlagi preiskav medvedjih zob z elektronsko spinsko resonanco na približno 55.000 let.

Ob letošnji 15-letnici odkritja najstarejše piščali na svetu je v Tolminskem muzeju potekalo predavanje arheologa **Matije Turka**, ki smo mu lahko že večkrat prisluhnili, saj se je tudi sam udeležil odkopavanja pri Divjih

babah pred 15 leti. Matija Turk, danes univ. dipl. arheolog, je bil v času odkritja piščali še deček in je spremljal očeta arheologa **Ivana Turka** pri izkopavanjih v Divjih babah I od leta 1984 do 1999, bil je navzoč tudi pri odkritju piščali leta 1995.

Ob tej priložnosti so obiskovalci v muzeju lahko prisluhnili tudi akademskemu glasbeniku **Ljubenu Dimkaroskemu**, ki je zaigral na repliko neandertalske piščali. Dimkaroski, ki se je pred leti pozorno lotil raziskovanja glasbene zmogljivosti piščali iz Divjih bab I, je poslušalce uspel prepričati, da to glasbilo zmore veliko več, kot obeta njegova starost. S pravim prijemom danes tako glasbilo omogoča glasbeno izražanje do obsega dveh oktav in več. Dimkaroski je v kratkem predavanju nazorno prikazal, da se s tem instrumentom lahko izvajajo tako ljudske kot klasične in moderne skladbe. Odkritje koščenega glasbila, ki je vsaj 10.000 let starejše od znanih paleolitskih

AKADEMSKI GLASBENIK LJUBEN DIMKAROSKI je obiskovalcem zaigral na repliko neandertalske piščali. **Foto: Karla Kofof (arhiv Tolminskega muzeja)**

koščenih piščali, meče povsem novo luč na neandertalca in radikalno spreminja ustaljeno mnenje, da so umetnost, glasba in duhovno življenje lastni le modernemu človeku. Še danes arheološko stroko bega avtentičnost piščali, v večini Evrope in po svetu ji primata med glasbili še

vedno ne priznavajo. Glasbena stroka je tokrat arheologiji podala roko, replika iz dejanske kosti jamskega medveda iz Divjih bab pri Šebreljah, ki jo je izdelal Dimkaroski, pa vsekakor proizvaja zvoke, ki bi jim ne mogli reči drugače kot glasba.

Špela Mrak

prizadevnega aktivista dogajanja v Čadrgu. Renate doslej kot glasbenice nismo poznali, a izhaja iz glasbene družine; stari oče je igral harmoniko, stara mati v preteklosti citre, danes pri sto letih pa še vedno poprime za orglice. Renata je kot deklica igrala klavir, šele pred kratkim pa je poprijela za klavirsko harmoniko. Prav zasedba Bakalina jo motivira, spodbuja in navdihuje.

Svieta Ibezn

Jani je še pred nastankom zasedbe

pakašna – veselica ob zaključku največjih kmečkih opravil, npr. po koncu spravila sena

bakalina – malo znana stara tolminska beseda. V Čadrgu je pomenila glineno skledo, iz katere so vsi člani družine zajemali močnik, juho in druge močnate jedi. Besedo poznajo tudi v Benečiji, čeprav ni italijanskega izvora.

dolino. Njune pesmi pripovedujejo zgodbe o preživljanju življenja v teh hribih nekoč, ko še ni bilo cest, telefonov in interneta. Druži ju tudi navezanost na domač jezik, jezik vasi, ki se ga ne sramujeta in ga ne skrivata, ampak ga, nasprotno, ohranjata

tonemu bitju slovenstva. A vedno z dobro mero humora. »Sma kmietje kaštroni,« pravi Jani, »ker se sploh odločimo biti kmetje; lažje bi bilo delati kaj drugega, ampak zato pa smo vsi drugačni ... (smeh)«. In res je slednje pomembnejše od vsega osta-

– diktafona in svetovnega spleta. Ko se dobita v živo, kar je redko, saj ju loči delo in razdalja, lahko zaigrata končni izdelek, ne da bi prej enkrat samkrat vadila.

In kako je zgodba o Bakalini postala resen projekt? Lani poleti sta se Renata in Jani premierno predstavila na Taboru narave in akustične glasbe v Čadrgu. Prejela sta nepričakovane pohvale, ki so ju spodbudile, da sta začela razmišljati o snemanju. Šlo je za nizkopračunski bliskoviti poizkus. Glasbo in petje sta dan pred Miklavžem posnela v studiu glasbenika **Dejana Lapanja** v Škofji Loki, naslednji dan *miksala*, tretji dan pa je šlo v izdelavo prvih 500 zgoščenek, ki so takoj pošle. Tudi druga naklada je že pri koncu.

Zanimiva je zgodba naslovne fotografije na ovitku plošče Pakašna. Želela sta fotografijo, ki bi sovpadala z besedili. Za model so prosili stoletno Renatino **mati Julko**, ki se ni dala prositi (op. ur.: njen stoti jubilej smo zabeležili v prejšnji številki **EPIcentra**). Pozirala je z bakalino, polno močnika, ter sama zaigrala poze, ki so jih ob obilici smeha ujeli v fotoaparatu.

»... de se paveselima ...«

Renata in Jani zagovarjata originalno glasbo; ponosna sta na tisto, pod katero se lahko podpišeta, njun motiv za izdajo zgoščenke pa je primerljiv kateremu koli umetniškemu ustvarjanju: »Kar koli človek naredi iz srca, je dobro, da tudi predstavi,« meni Jani in dodaja: »To je lep občutek.« V okviru dueta Bakalina tudi nista pričakovala tako dobrega odziva, eden izmed komadov pa je bil hit tedna celo na neki štajerski radijski postaji – in kdo ve, kako čadrdščino razumejo Štajerci ...

Bakalina se javnosti najpristnejše predstavlja v živo. Koncerti se kar vrstijo, njun prvi po izidu zgoščenke je bil v začetku februarja na *KantOut festu* v tolminskem **MinKu**, kasneje pa se je začela njuna pot tudi po Sloveniji. V maju smo ju lahko v živo slišali kar na šestih prizoriščih. Nič drugače ne bo tudi med poletjem, ko ju bo na Primorskem moč poslušati na vseh pomembnejših poletnih družabnih dogodkih. Nekateri bi temu rekli slava. V Bakalini se zamahne z roko in zapoje: »Heej, heej, heej ... pakašn'ca se štima, le prid'te, prid'te usi l'dje, de se paveselima ...«

Špela Mrak

GLASBENA ZASEDBA BAKALINA – Janija Kutina iz Čadrga in Renato Lapanja s Ponikev, ki sta navdih za poimenovanje tega, kar pojeta in igrata, našla v stari skledi, je širša javnost spoznala ob lanskem božiču, ko je brez posebnega pompa v samozaložbi izšla zgoščenka Pakašna. Foto: Ivan Levac

Bakalina Renati, s katero se že dolgo poznata, zapel svoj prvi komad *Svieta Ibezn*, saj je bil zadovoljen, da se mu je sredi množice dela na kmetiji po zelo dolgem času končno spet »utrnul en komad«. Tedaj še ni vedel, da Renata igra harmoniko. To se je zgodilo kasneje, ko je komad posnel, Renata pa ga je poskusila spremljati. In ko sta to prvo pesem opremila z glasbo, se je zgodilo nekaj, kar je spodbudilo naslednje in še naslednje komade ...

Navezanost na domače narečje in življenje po starem

Jani in Renata izhajata iz tolminskih hribov – visoka nadmorska višina in odročnost je značilna tako za Čadrg kot tudi za Šentviško planoto. Ljudje so v preteklosti v teh vaseh živeli drugače, bolj samosvoje in samotno, brez neposredne povezave z

in negujeta. Vrednost domače govorice sta spoznala v času šolanja v Novi Gorici in Ljubljani, zato od tedaj, če je le mogoče, ne pristajata na rabo knjižnega jezika. Vsa besedila so napisana v čadrdškem narečju, ki se od tolminskega ali ponikovskega že nekoliko razlikuje. Med nastajanjem skladb sta spoznala, kako močno drži stara modrost, da ima vsaka vas svoj glas. Poleg ohranitve domače govorice so v ospredju motivike besedil njune glasbe življenje po starem, nekdanji običaji ter navade, ki gredo podobno kot narečje prehitro v pozabo.

Jani je kmet, to je njegov poklic, njegov kruh, in kmet je z vsem srcem. Ob njegovi zavzetosti in naravnosti bi si vsak želel biti kmet; z ljudmi, kot je Jani, je poslanstvo »biti kmet« ponovno ovrednoteno, več Janijev pa bi kmalu spet vrnilo ugled temu najstarejšemu in najbolj avtoht-

lega. Cinizem, (samo)ironija ali nedolžna igrivost so stalnice vseh Bakalinih skladb, ko brije norce iz »nas« kmetov: »... skuoz dielama, ki pantaluoni, zatuo de na kancu nas guonje pa klancu 'n cbneje u rt za buhluoni ...«

Je pa v tej in drugih skladbah moč zaznati tudi nostalgijo po času, ko so bili vsi kmetje. Jani ponavadi piše skladbe, ko ima največ dela. Prav med delom na kmetiji ima možnost sam zase tuhtati v verzih, jih predstavljati in vedno najti duhovito, zbadljivo notico.

Nizkopračunski bliskoviti poizkus

Zdi se, da se Jani in Renata dobita v kmečki izbi in v kmečki idili pripravljata skladbe. Resnica je manj romantična, saj največ komadov napiše Jani, glasbo in vokal pa harmonizirata s pomočjo moderne tehnike

Gašperutka

Julija Gašperutova je bila dolgoletna gostilničarka z Volarij, ki je v svoji gostilni s pijačo in jedačo zadovoljevala nekaj generacij zabave in klepeta željnih Volarcev in drugih ljudi od Tolminke do Nadiže. V dolini Soče je zagotovo pustila trajen, nepozaben pečat.

Gašperutka ali Julije, kot so jo imenovali stari znanci, se je kot najmlajši od 16 otrok rodila v volarski gostilni *Pri Gašperutu*, za katero niti najstarejši domačini ne vedo povedati, kdaj je odprla vrata prvemu gostu, ki je hotel žejo potešiti s kupljenim *štefanom*¹ vina. Oče je gostilno prepustil starejšemu sinu, Julija pa se je kot mlado dekle odpravila v Trst za zaslužkom. Ko se je vračala domov, je vedno stopila za pult in bratu pomagala pri strežbi.

Gospodar gostilne Čika je po nesrečnem spletu okoliščin zabredel v dolg, gostilno prodal ter odšel iskat srečo preko hribov v staro Jugoslavijo. Stara vaška gostilna je po njegovem odhodu menjala nekaj lastnikov, dokler je ni kupil domačin. Julija, ki se je iz Trsta pogosto vračala domov pod strmine Mrzlega vrha, je na prošnjo novega mladega lastnika prosti čas izkoristila za skromen zaslužek; pomagala je v kuhinji in strežbi nekdanje očetove in bratove gostilne. S pridom je izkoristila znanje kuhe, ki ga je pridobila s služenjem pri tržaških gospeh.

ČIŠČENJE POSLEDIC PLAZU NA VOLARIJH – Gašperutka je desna od obeh žena v sredini. Foto: arhiv Pavla Četrtiča

Med Julijo in novim gospodarjem se je spletla iskrena, nedolžna ljubezen. Še preden je mladi gostilničar dobil njeno privolitev, je tolminskega dekana vprašal, ali ju je voljan poro-

čiti. Nova hišna gospodinja se je po dolgem času in čudnih poteh vrnila v gostilno svojih prednikov. Le nekaj kratkih let sta z možem uživala v delu; očeta malih deklet in komaj

rojene hčerke so namreč s kamionom za vedno odpeljali vojaki s petelinjimi peresi na klobukih. Julija, ki je že pri 11 letih ostala brez staršev, se ni prepustila obupu in joku, čeprav je mo-

Utrinki

SREČANJE ZVESTIH TOVARIŠEV KOLAŠINCEV

Koritnica – V Kampu Šorli so se 8. maja po desetih letih spet srečali nekdanji vojaki Jugoslovanske ljudske armade (JLA), rojeni med leti 1939 in 1942, ki so dve leti služili vojaški rok v Kolašinu v Črni gori. V šestdesetih letih so namreč tam množično služili vojaški rok v planinskih enotah JLA fantje s Severne Primorske.

Zbralo se je petdeset nekdanjih sovojakov (na prvo srečanje jih je prišlo kar sto). Po toliko letih so se mnogi že težko prepoznali, vendar je bilo druženje kljub temu prisrčno. Spominjali so se nekdanjih tovarišev,

svojih predpostavljanih, pestrega življenja v vojašnici, stroge vojaške discipline, težkih maršev po ostrih črnogorskih skalah ... To so bili časi, ko se je kovalo tovarništvo, ki je ustvarilo tudi številne lepe trenutke.

Mnogi so si zaželeli ponovno obiskati tiste kraje, spet videti goro Belasnico, reko Taro ..., zato bodo v bližnji prihodnosti najbrž organizirali skupni izlet. Srečanje so obogatili s slovensko glasbo, ki so jo v tistih vojaških časih tako pogrešali.

Jelka Trček

NA SREČANJU KOLAŠINCEV SE JE ZBRALO KAR 50 NEKDANJIH VOJAKOV. Obujali so spomine na skupno služenje vojske v Kolašinu v Črni gori. Foto: Alenka Zgaga

rala pred novo nasilno vojsko, ki je pustošila po vasi in grozila s požigom, bežati v gore. Vrnila se je domov in še pred koncem vseh sovražnosti, ki so ogrožale in tlačile narod ob Soči, je na Volarjih ponovno zaživela gostilna Pri Gašperutu.

Krofi in črepinje

Gostilničarka Julija je kmalu povrnila sloves stari gostilni, ki so jo vse pogosteje obiskovali žejni in lačni gostje. Na pultu in mizah so pred pustom dišali zlato rumeni krofi, za veliko noč pirhi in druge jedi, ki jih je mati Julija s hčerami pripravila v kuhinji. Gostje se jim po popitem kozarčku ali dveh niso mogli odreči.

Izkušena in preudarna Julija ni imela navade posredovati in pomirjati sprtih mladeničev v gostilni. Iz ozadja je le modro opazovala dogajanje in si v spominu beležila, kdo izmed vročerkvnežev je v jezi razbil kozarec, steklenico, poškodoval mizo ali stol. V zlatih časih, ko gostilniški spori in pretepi med domačimi mladeniči in tistimi iz sosednjih vasi še niso bili vzrok, da bi posredovali moške v uniformah, je volarska gostilničarka, še preden so poraženci zapustili lokal, razgrajčem postregla z računom za škodo. Vročerkvneži so kmalu ugotovili, da je najceneje, če iz spoštovanja do gospodarice in zaradi skromne zaloge v denarnicah pomerijo svoje moči pred gostilno. Od tam

je bil tudi umik pred mnogokrat premočnimi domačini hitrejši.

Kot dobra gostilničarka je včasih, verjetno »nehote«, v kozarec nalila kanec vina premalo, kar pa pozni gostje, ki so se že dolgo v noč poslavljali, običajno niso opazili; po popitem litru ali več je bila gostinska merica malo manj pomembna.

Harmonika in frika

Izkupiček male, v vsej dolini znane gostilne ni dovoljeval zaposlitve točjak in godcev, ki bi popestrili nedeljske večere domačim družbam in gostom, ki so se prišli peš, s kolesi ali motorji zabavati iz sosednjih krajev. Pri Gašperutu je stregla tudi starejša hči. Drugo hčer je Julija že zgodaj poslala v šolo k starejšemu muzikantu, ki je izkoristil njeno nadarjenost in veselje do glasbe. Naučil jo je veččin igranja harmonike. Deklica, ki je odrasla v zrelo dekle, se je nemalokrat na željo matere odpovedala družbi prijateljic in plesu; sedla je na peč v gostilni in zabavala goste dolgo v noč. Včasih so bile mlade hčere vzrok, da je domačim fantom zavrela kri in so na kratko opravili s preveč zagnanimi snubci iz sosednjih vasi, ki so motili dekleta.

Ko je Julija prevzela gostilno, še nihče ni poznal pice in drugih uvoženih jedi. Je pa volarska gostilna zaslovela daleč naokoli po odlični friki. Le stežka bi v časih, ko je gospodovala Julija, našel go-

stilno, kjer bi postregli z boljšim obrokom, kot je bila pri Gašperutu pripravljena frika s krompirjem. S tako pripravljeno in okusno narodno jedjo bi drugi, neskromni že davno prodrli v svet, kot je uspelo *Napolitanom* (Neapeljčanom) s pico, ki ni niti malo boljša od nekdanje Gašperutove frike.

Se je pa gospodinja tudi v častitljivih osemdesetih in devetdesetih letih starosti razlikovala od drugih gostilničark po tem, da je mnogo raje kot starejšim, debatam predanim možem prislusnila klepetu mladih fantov za pultom. Včasih so morali starejši gostje potrpeti z naročilom, da je napredna in novosti željna gospa slišala novice mlade generacije, saj je težave starejših pivcev in zgodbe preteklosti niso več zanimale. Svoj občutek za gosta in lastno blagajno je izkazovala z večernim urnikom zapiranja vrat lokala. Ni je bilo v gostilni Pri Gašperutu ure, ko mladostna dama ne bi bila pripravljena odpreti vrat nočnim gostom, pa čeprav le za eno ali dve rundi pijače. Tudi v poznih nočnih urah, ko so ljudje po vasi že legli k počitku, je bila Julija pripravljena veseli družbi speči močno friko, po kateri se je želja po kozarčku rujnega ali čaši piva še podvojila.

Umreti kot Slovenka

Ko priljubljeni gostilničarki z Volarij bolezen ni več dopuščala opravljanja zahtevnega dela za pul-

Utrinki

PEŠ S KOROŠKE DO TRSTA

Baška grapa – Leta 2006 smo praznovali 100-letnico Bohinjske proge. Prav v tem času smo v vasicah zgornjega dela Baške grape zaznali prve avstrijske pohodnike, kar doslej skoraj ni bilo v navadi. Zvedeli smo, da si pomagajo z zanimivim vodnikom. Izšel je omenjenega leta v Celovcu pri založbi Carinthia v nemškem jeziku pod naslovom »Das Weite suchen« (Uteči, Pobrisati jo) s podnaslovom *Peš s Koroške do Trsta*.

Vodnik ponuja potovanje skozi dežele Avstrijo, Slovenijo in Italijo in posebej izpostavlja slikovite vasi in zaselke v Baški grapi, Vipavski dolini in na Krasu. Popotnikov smerokaz je vseskozi jubilejna železnica od Beljaka do Trsta: Karavanška, Bohinjska in Kraška. Zanimivo je, da ga pešpoti usmerjajo višje, stran od prometa, v nepoznane krajevne lepote. Vsi trije avtorji so pot tudi sami večkrat prehodili in jo razdelili na 17 etap. »Ni potrebno hoditi do onemoglosti,« pravijo. »Posamezne odseke se lahko peljete z vlakom.«

Opažamo, da se je pot dobro prijel, saj je pohodnikov vsako leto več. Samo na Bači pri Podbrdu smo jih do sedaj po naključju srečali prek 30. V Baško grapo ponavadi pridejo iz Bohinja z vlakom, tisti z boljšo

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA MED SNEMANJEM NAGROBNIKOV na Bači pri Podbrdu z značilnimi tirolskimi priimki. Foto: Cveto Zgaga

kondicijo pa peš čez sedlo Vrh Bače. Skoraj vsi so odločeni v 10 do 12 dneh doseči cilj – Trst. Presenetilo nas je, da potujejo v glavnem visoko izobraženi, vendar ne prisegajo na udobje hotelskih sob in izbrano hrano. Koristijo razpoložljive nočitvene in druge kapacitete ob poti in tako pripomorejo k turističnemu prebujanju območja. Kljub težkim nahrbtnikom in poletni vročini zagotavljajo, da jih hoja sprošča, čudovita narava bogati, tišina pomirja. Leta 2008 je pot tako navdušila urednika avstrijske televizije, da se je vrnil z ekipo in v vasicah Baške grape posnel prispevek za oddajo *Servus-srečno-ca*.

Kako spontana promocija železne lepote! Gotovo bi podoben ali kar preveden vodnik navdušil tudi naše pohodnike.

Olga Zgaga, Društvo Baška dediščina

TD MOST NA SOČI S 105-LETNO ZGODOVINO

Most na Soči – Zgodba Turističnega društva (TD) Most na Soči se začne leta 1905, ko je bilo ustanovljeno Olepševalno društvo pri Sveti Luciji, kot se je kraj takrat imenoval. Pobudnik in ustanovitelj je bil tedanji župan, posestnik in gostilničar **Anton Mikuž**, ki je čutil tako gospodarski kot zasebni interes, da se kraj

olepša. Leta 1908 je olepševalno društvo pod vodstvom **Lucijana Kovačiča** postalo tudi pogozdovno. Po prvi svetovni vojni je za društveno krmilo poprijel **Anton Vuga**. Od leta 1947 dalje ga je vodil legendarni **Valentin Taljat - Tinč**. V tem času so nastale prve plesne prireditve na splavu na gladini jezera, ki so jih poimenovali Beneška noč. Kasneje je bila prireditev preimenovana v Noč na jezeru. Do leta 2000 so društvo vodili še **Ivan Štulc**, **Ivan Mavrič**, **Rajko Skrt**, **Egon Obid**, **Bogomil Kovačič** in **Rajko Leban** – nekateri krajše, drugi daljše obdobje. V njihovem času se je začelo z nasaditvijo vrb žalujk in drugimi večjimi posegi na jezerskem nabrežju ter naselitvijo vodnih ptic. Sčasoma so postavili tudi prve turistične in usmerjevalne table ter začeli z urejanjem sprehajalnih poti ob jezeru in bližnji okolici. Ob jezerski obali je danes urejena in razsvetljena sprehajalna pot, popestrena s skulpturami umetnikov, udeležencev vsakoletne likovne kolonije.

Od preloma tisočletja dalje društvo vodi **Rado Taljat**. Danes so pomembnejše točke programa društva še organizacija prireditev, urejanje širšega okolja, lajšanje dostopov obiskovalcem naravnih in kulturnih znamenitosti, predstavitev bogatih kulturno-zgodovinskih in naravnih

tom in dolžnosti, ki so jih zahtevali na **Službi družbenega knjigovodstva** in davkarji, je, čeprav nejevoljno, prepustila gostilno najstarejši hčerki **Mariji**. Ni pa odnehala in je takoj, ko ji je uspelo premagati kruto bolezen, ponovno stopila za pult in radostno stregla starim in mladim ljubiteljem vse redkejših starih vaških gostiln. Kot mestne dame se je Julija z mlajšo hčerjo poleti odpravljala na krajše počitnice in sončenje na obalo Jadranskega morja, kjer si je nabrala svežih življenjskih moči.

Čeravno so ob koncu osemdesetih let preteklega stoletja le redki upali pomisliti, da se naglo bliža trenutek, ko bo Slovenija postala samostojna, je ona že zaslutila, da se v Jugoslaviji nekaj dogaja. Nekega sobotnega večera, ko so gostje že odhajali in je za pultom ostala le skupina dobrih strank, ki se niso mogle posloviti, se je v pogovor vmešala tudi modra 90-letna točajka: »Fantje, to vam povem, kar sem že mojim čecham. Stara sem že, a bi ravno tako rada umrla kot prava Slovenka.« Kmalu za tem je prišel čas plebiscita, v gostilni Pri Gašperutu pa je za pultom še marsikateremu gostu nalila kozarček vina.

Zima je še vedno kazala svojo moč, ko je legla v posteljo. Dežurni zdravnik ni uspel ugotoviti vzroka nenadne oslabelosti in je za naslednji dan napovedal ponovni obisk. Ko se je poslovil, je do

90-LETNA GAŠPERUTKA je še marsikateremu gostu postregla s kozarčkom vina. Foto: arhiv Vislave Kosovel

tedaj krepostna žena hčerki, ki je sprejela in odpravila zdravnika, rekla: »Zdaj sem Slovenka. Včeraj nas je priznal Vatikan.« Naslednji dan se je po

Volarjih razširila vest, da je umrla 92-letna Gašperutka. Na zadnjem slovesu so prebrali njeno življenjsko zgodbo, ki jo je napisala sama, ko je že zaslutila, da se bliža čas njenega odhoda.

Ključ gostilne

Še nekaj je ta modra žena, ki je po odhodu treh gospodarjev (Dunaja, Rima in Beograda) dočakala novo samostojno Slovenijo, napovedala družbi svojih priljubljenih gostov. Slutila je, da zdravje in moč novi gospodinj in lastnici gostilne ne bosta dopuščali dolgo voditi vse zahtevnejših poslov, zato jim je naročila: »Ko me boste dajali k zadnjemu počitku, mi v roke položite ključ gostilne.« Z Julijo Gašperutovo sta odšli tradicija in dediščina stare vaške gostilne, ostali pa so neuspešni poskusi posameznikov, da bi ohranili sloves te častitljive zgodovinske dame. Žal je ena zadnjih vaških gostilničark ob svojem slovesu s seboj odnesla ključke in so vrata gostilne Pri Gašperutu le nekaj let kasneje za vedno zaprli.

Morda bo po spletu naključij kdo od Julijinih potomcev z njenimi geni nekega dne našel dvojnik ključa, ki bo zopet odprl ta vrata, saj stari modri ljudje pravijo, da se svet obrača.

Pavel Četrnič, popisovalec ljudskega izročila

Opomba: ' dvolitrska steklenica, navadno za vino (pogovorno)

Utrinki

znamenitosti ter širitev možnosti za fizično in duhovno rekreacijo. Mreža pešpoti se širi in danes sega že na vse okoliške razgledne vrhove. Z odprtjem kulturno-zgodovinske poti Čez Most po modrost postaja kraj pravi muzej na prostem. S projektom je predstavljena predvsem izjemna arheološka dediščina železnodobne svetolucijske kulture. Zanimiva spominska obeležja nas opominjajo na pomembne krajanje, pot pa bogatijo tudi sakralni in etnološki spomeniki ter pomniki krvave prve svetovne vojne.

Leta 2009 je bila odprta pot, ki povezuje številne vodne vire in energijske točke, ki jih spremljajo. Ta pot že s svojim imenom Na Most po krepkosti vabi obiskovalce, da preizkusijo in doživijo naravno energijo, ki se v tem, z vodami obdarjenim okoljem še posebej intenzivno pretaka. Ta projekt je zaokrožil prizadevanja predstavitev kulturne in naravne dediščine kraja in okolice ter vzpostavil ugodno izhodišče za strategijo razvoja trajnostnega turizma kraja in širšega območja.

TD ostaja gibalno splošnega dogajanja v kraju, ki predstavlja hkrati zunanja vrata v Triglavski narodni park in v zgornjo Soško dolino. Zadnja leta se naselje z okolico tudi po njegovi zaslugi spreminja v zanimivo turistično območje z nenehno rastočimi prenočitvenimi zmogljivostmi. Vse to je v prid eni glavnih usmeritev TD, da poskuša gosta ali obiskovalca v kraju zadržati čim dlje in da se ta zaradi izjemnih doživetij ponovno vrača. Razvili so se tudi ponudniki novih turističnih proizvodov, kjer je treba posebej poudariti prevoze z ladjicama, kajakaštvo in organizacijo različnih prireditev. Oživitve hortikulture dejavnosti nas navdaja z optimizmom. Tako postajajo zamisli ustanovitve Olepševalnega društva Antona Mikuža, spočete

daljnega leta 1905, del dragocenega izročila, ki naj bo pomembno vodilo za delo društva tudi v prihodnje.

Po zgibanki TD Most na Soči skozi čas povzel in dopolnil: **Žarko Rovšček**

VOJAŠKA POKOPALIŠČA OZNAČUJEJO NOVE TABLE

Posočje – Vojaška pokopališča iz prve svetovne vojne na območju Zgornjega Posočja od aprila označujejo nove table v grafični podobi Poti miru, tako da je dediščina soške fronte na tem območju sedaj predstavljena enotno. Označevalne table so postavili sodelavci Fundacije Poti miru v Posočju in Službe za vojna grobišča v okviru Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, ki je izdelavo tabel tudi financiralo.

Po besedah **Tadeja Korena** iz fundacije nove table označujejo pokopališča v Logu pod Mangartom, Trenti, Soči, Bovcu, na Ločah pri Tolminu, v Modrejcah in Klavžah, postavili pa so jih tudi pri nemški kostnici v Tolminu in italijanski kostnici v Kobariду. Dve mesti doslej s tablo sploh nista bili označeni, ostale pa so bile dotrajane in imele mnoge napačne vsebinske podatke. Podatke na novih tablah so dopolnili z informacijami, ki so jih s Tolminskim muzejem pridobili pri ustvarjanju popisa padlih vojakov ter so dostopni na spletni strani fundacije in v treh knjigah Tolminskega muzeja, je še razložil Koren.

Nove table sestavljajo trije deli – naslovni z imenom pokopališča, fotografski s fotografijami iz starejših obdobij in obdobja soške fronte ter tretji del z opisi v sedmih jezikih (poleg slovenskega je opis še v angleškem, nemškem, italijanskem, če-

MED VOJAŠKIMI POKOPALIŠČI IZ PRVE SVETOVNE VOJNE, ki so s pomladjo dobila nove označevalne table, je tudi tisto na Ločah pri Tolminu. Prav na tem pokopališču sta se marca ob obisku Posočja ustavila slovenski in slovaški predsednik dr. Danilo Türk in Ivan Gašparovič.

škem, madžarskem in bošnjaškem jeziku). Koren navaja, da se opisi med drugim nanašajo na število pokopanih vojakov, karakteristike in zgodovino posameznega pokopališča ter podatke o predelih Zgornjega Posočja, od koder so pripeljali pokopane vojake.

Besedilo in foto: **Špela Kranjc**

MLETA PEČENKA IZ JAGNJEČJEGA MESA S PEČENO MUŠKATNO BUČO IN KROMPIRJEM

Čas priprave:
40 minut

Potrebujemo

320 g jagnječjega mletega mesa
sol, beli poper
120 g kruha, narezanega na
kocke, 60 g sladke smetane
timijan, šatraj, 2 jajci
400 g krompirja
150 g sladke smetane
20 g česna, sol, poper, drobnjak

Priprava

Mesne dele jagnjeta slabše kakovosti in ostanke drobnega mesa zmeljemo, začnimo, dodamo namočene kruhove kocke, lahko tudi na kocke narezano praženo drobovino in povežemo z jajcem. Oblikujemo polpete, štruco, kroglice, jih nadevamo na pomaščen pekač in pečemo približno 30 minut na 175 °C – odvisno od debelosti pečenke. Kot prilogo ponudimo gratiniran krompir. Kuhan krompir olupimo, narežemo na tanke rezine, mednje nalagamo na lističe narezan česen, zalivamo pa z začnjenim (muškat, sol, poper, drobnjak ...) jajčnim royalom. Narastek pečemo na 160 °C približno 25 minut. Kot prilogo ponudimo poljubno zelenjavo.

Recept: **Robert Merzel**,
kuharski mojster

Foto: **Peter Domevšček**

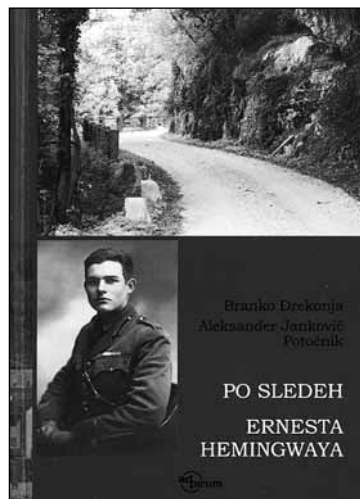
Recept je povzet iz knjižice receptov *Jedi iz mesa drobnice*, ki jo je v sodelovanju s **Posoškim razvojnim centrom** (PRC) izdalo **Društvo rejcev drobnice**. Knjižico v pdf obliki lahko brezplačno snamete iz spletne strani PRC-ja: www.prc.si

Po sledih Ernesta Hemingwaya

Čeprav večina ljudi meni, da se je Ernest Hemingway, svetovno priznani pisatelj dvajsetega stoletja, mudil v naših krajih, v Posočju, pa to dejansko ne drži. Kljub temu je tem krajem namenil precej pozornosti, saj je območje današnje občine Kanal ob Soči natančno opisal in ga v delu *Zbogom orožje* ponesel v svet. Hemingwayu je kot navdih za roman služila njegova udeležba na italijanski fronti in ljubezensko razmerje z bolničarko Agnes von Kurowsky.

Svojo zgodbo delno avtobiografsko vdahne svojima junakoma, britanski medicinski sestri Catherine Barkley in poročniku Fredericu Henryu. Henry med Kanalom in Anhovem, po vožnji čez Brda in vzdolž reke Idrije ter čez Lig v Kanal, ranijo delci avstrijske granate. Odpeljejo ga v novo

ameriško vojaško bolnišnico v Milanu, kjer se mu pridruži tudi Catherine. Vname se ljubezensko razmerje, med katerim Catherine zanosi. Henry se mora po ozdravitvi vrniti na fronto, kjer dočaka zlom pri Kobaridu. Med begom na Piavo komaj uide

smrti in s Catherine pobegneta v Švico, kjer se zgodba konča tragično, saj dekleta in otrok ob porodu umre.

Knjiga *Po sledih Ernesta Hemingwaya* pa skuša slediti poti junaka Henryja v romanu *Zbogom orožje*. Avtorja **Branko Drekonja** in **Aleksander Jankovič Potočnik** mu začneta slediti v vasi Ločnik na zahodni strani Soče. Ugotavljata, kje si je avtor privoščil umetniško svobodo in kje je sledil geografskim in drugim podlagam. Spremljata tri različne poti poročnika Henryja na frontno črto, pri čemer sta ugotovila tudi dokaj natančno datacijo. Pot po vaseh, kot jo spremljata avtorja, je natančna in vključuje ljudske običaje in navade. Knjiga je opremljena tudi z bogatim fotografskim materialom. Ob koncu knjige avtorja naprošata vse, ki bi utegnili hraniti gradivo, ki ni vključeno v knjigo, da posredujejo informacije na vpogled.

Utrinki

KOBARIŠKI OSNOVNOŠOLCI V TRENTI

Trenta – Učenci in učenske kobariške osnovne šole so aprila preživel dva dni v domu Triglavskega narodnega parka (TNP) v Trenti, kjer so se seznanjali z dejavnostmi v naravi. Prvi deževen dan so otroci s pomočjo **Jožeta Miheliča** in **Tomaža Berganta** iz TNP-ja izdelali lesene grablje in lesen stol, **Gorazd Kutin** pa jim je predstavil postopek izdelave čadrskega masla, ki smo ga naslednje jutro pojedli za zajtrk. Popoldne jih je **Marko Pretner** popeljal po muzeju TNP-ja, da ne bi pozabili na pouk, pa so imeli učenci tudi uro pouka. Po večerji so s **Stanko Pretner** spekli slastne žemljice iz ržene, pšenične in pirine moke.

Naslednji dan jih je prebudilo sonce, ki je posijalo izza zasneženih gor. Z **Alenko Hace** so se sprehodili po poti Krivopetnic, kjer so spoznavali sledi živali, ki živijo na tem območju, in se poigrali ob potoku. Že je napočil čas, ko so morali svoje stvari pospraviti in se odpraviti proti domu.

Veseli in nasmejani so se v popoldanskih urah vrnili v Kobarid in sklenili, da gredo naslednje leto zagotovo spet v Trento.

Mateja Matajuroc, svetovalna delavka OŠ Kobarid

V PREDSTAVI JE NASTOPILO KAR 160 LETOŠNJIH UČENCEV PODALJŠANEGA BIVANJA – Na koncu so se vsi skupaj strinjali, da je najlepše doma, na Tolminskem, kjer nas obdajajo hribi, v dolini pa žuborita bistri Soča in Tolminka. To je občinstvu z mukanjem kar nekajkrat potrdila tudi kravica Cika. Foto: **T. Š. F.**

SLOVENIJA, ŽELIM TE SPOZNATI

Tolmin – Tudi v tem šolskem letu smo učenci in učitelji podaljšanega bivanja na OŠ Franceta Bevka Tolmin pokazali, da je v šoli zabavno. Lahko rečemo, da smo tokrat že tradicionalno pripravili prireditev, na kateri se je predstavilo vseh 160 učencev podaljšanega bivanja od prvega do petega razreda. S plesom, petjem, šalami in igro so nas 22. aprila na odru šolskega večnamenskega prostora popeljali po prelepi Sloveniji, sami pa so na ta način spoznali, koliko lepota naša domovina ponuja. V igri z naslovom *Slovenija, želim te spoznati* so se seveda vedno znova vračali

domov, na Tolminsko. Vabili so jih prelepi kraji in tukajšnja zgodovina.

Učenci so se svojim vrstnikom, ki ne obiskujejo podaljšanega bivanja, ter drugim učencem, učiteljem in starešim predstavili z dvema predstavama in obakrat navdušili občinstvo. Solze v očeh nekaterih staršev, nasmeji na obrazih, pomoč številnih sponzorjev in bučen aplavz ob koncu so nam potrdili, da delamo dobro, in nam hkrati dali zagon za naše nadaljnje delo. V kolektivu se bomo namreč skupaj z našimi otroki trudili še naprej in se skoraj zagotovo že naslednje šolsko leto zopet srečali.

Enisa Bizjak, učiteljica, OŠ Franceta Bevka Tolmin

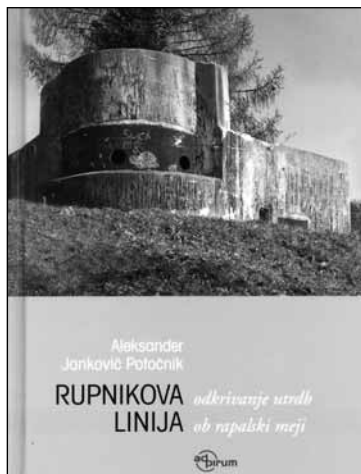

NASLOV: Po sledih Ernesta Hemingwaya. **AVTORJA:** Branko Drekonja in Aleksander Jankovič Potočnik. **ZALOŽBA:** Ad Pirum, zavod za intelektualne dejavnosti. **KRAJ IN LETO IZDAJE:** Logatec, 2009. **FORMAT:** 17 x 24 cm. **VE-ZAVA:** trda. **ŠT. STRANI:** 176. **NA-KLADA:** 1.000 izvodov.

Rupnikova linija – odkrivanje utrd ob rapalski meji

Avtor knjige **Aleksander Jankovič Potočnik**, po izobrazbi arhitekt, je dober poznavalec soške fronte. Z deli *Rupnikova linija* in *Alpski zid iz leta 2004* (delo je bilo razprodano), *Utrjena Ljubljana* ter *Utrdbe na Slovenskem* si je ustvaril sloves utemeljitelja slovenskega utrdboslovja – preučevanja utrd in utrbenih sistemov.

Knjiga Rupnikova linija – odkriva-

nje utrd ob rapalski meji pa ni zgolj ponatis razprodane prve knjige, saj vsebuje še mnoge na novo odkrite informacije o tej tematiki in novo gradivo, tudi fotografsko. V prvem delu je bralcu predstavljen zgodovinski pregled časa do rapalske meje, ki jo je celovito opisal **Tomaž Pavšič** v delu

Ob stari meji. Sledi utemeljitev vzrokov za gradnjo dveh mogočnih utrbenih sistemov Alpskega zidu in Rupnikove linije. Gradnja naj bi stekla po letu 1935, kar je v te kraje ob meji prineslo povsem novo življenje. Avtor se posebej posveti tudi specifični terminologiji, ki je bila v rabi; spoznamo besede, kot so kaponir (izboklina ali stavbni pomol), kazemata (obokan prostor s strelnino lino) in druge. Po začetku vojne so Italijani že v zimi 1941/1942 porušili večino utrd na njihovem ozemlju. Ostanke teh dveh velikih utrbenih objektov pa danes ne dojemamo več kot vojaške, ampak le še kot muzejske, galerijske oz. turistične znamenitosti.

NASLOV: Rupnikova linija – odkrivanje utrd ob rapalski meji. **AVTOR:** Aleksander Jankovič Potočnik. **ZALOŽBA:** Ad Pirum, zavod za intelektualne dejavnosti.

ZBIRKA: Utrdbe na Slovenskem. **KRAJ IN LETO IZDAJE:** Logatec, 2009. **FORMAT:** 17 x 24 cm. **VE-ZAVA:** trda. **ŠT. STRANI:** 255. **NA-KLADA:** 1.000 izvodov.

Zgodba o zamorčku Bambuleju in vrtoglavi žirafi

Samo pravljice **Fraňa Milčinskega Ježka** so tako simpatično nenavadne, da jih lahko spoznate le, če jih preberete sami. Zgodba o zamorčku Bambuleju, ki je pomagal žirafi premagati strah pred višino, ki se je že od malih nog boji, je nenavadna že zaradi posrečenega konca, ki kot v pravljicah ni navada sploh ničesar ne reši, ampak samo poteši radovednost, kaj je zapisano na listku. Prijazna žirafa ima v strahu pred višino in posledično vrtoglavico vedno z brisavo zavezane oči. Tako je v nevarnosti,

Utrinki

ZLATOROG ZA MEDGENERACIJSKO POVEZOVANJE IN PROSTI ČAS

Posočje – Zlatorog je slovenski narodni mit in ob Triglavu simbol naših gor. V sebi nosi sporočilo iz davnine in ga prenaša v prihodnost: v svetu vladajo višji, nenapisani, a splošno znani zakoni, ki jih je treba spoštovati. In ravno ti zakoni so vrednote Društva Zlatorog – društva za medgeneracijsko povezovanje in prosti čas. Vpeti so v vseh glavnih društvenih aktivnostih in se zrcalijo tako v medgeneracijskem povezovanju, etnološko-zgodovinskem raziskovanju in v otroških prostočasnih aktivnostih.

Čeprav smo Društvo Zlatorog ustanovili šele konec novembra 2009, smo do sedaj izpeljali že kar nekaj projektov. Organizirali smo tečaj plavanja oziroma tečaj prilagajanja na vodo za otroke v starosti od štirih do šestih let. »Vsa začetna dilema, kako bo šlo, je hitro minila. Kljub temu, da je **Nejc** ravno dopolnil štiri leta, je z veseljem sam odhajal z učiteljico plavanja in spremljevalko na vlak v Bohinj ter se še bolj zadovoljen vračal. Prvi dosežek je bil storjen že, ko se je otrok tako osamosvojil. Proti koncu tečaja je bilo njegovo veselje še večje, saj se je naučil samostojno preplavati krajše razdalje. Nejc se je imel na te-

PROJEKT OTROCI SVETA je namenjen spoznavanju vrstnikov drugih krajev in celin. **Foto:** arhiv Društva Zlatorog

čaju zelo lepo. Na začetku nisem pričakovala, da se bo tako dobro naučil in osvojil gibe osnovnega plavanja, kaj šele, da bo splaval. Pričakovala pa sem, da se bo prilagodil na vodo in premagal vse morebitne strahove. Zato želim spodbuditi društvo, da bi s svojimi aktivnostmi nadaljevalo tudi prihodnjo zimo,« je povedala mamica **Katja Jug**. Zaradi velikega zanimanja za tovrstno aktivnost bomo tečaj v naslednjem šolskem letu ponovili in ga razširili še na druge starostne skupine.

Poleg tega smo v Društvu Zlatorog začeli s projektom *Otroci sveta*, ki je potekal med spomladanskimi počit-

nicami v Knjižnici Cirila Kosmača Tolmin, nadaljuje pa se vsako soboto v maju in juniju. Otroci skozi glasbo, pravljice in ustvarjanje spoznavajo svoje vrstnike širom sveta. Njihovi izdelki so na ogled na otroškem oddelku v knjižnici. Ustvarjalne delavnice so hkrati uvod v otroško dogajanje v Tolminu med poletnimi počitnicami.

Seveda nismo pozabili tudi na starejše. Že nekaj časa se aktivno ukvarjamo z organizacijo Univerze za tretje življenjsko obdobje z enotami v Tolminu, Kobaridu in Bovcu. Univerza bo ustanovljena 10. junija. V njenem okviru bodo starejši prebivalci

Zgornjega Posočja od jeseni lahko spoznavali lokalno zgodovino, se rekreirali ali se poglobili v svet umetnosti in ustvarjalnosti.

Vesna Rejc - Kazič, predsednica Društva Zlatorog

TRETJEŠOLCI ZAKLJUČILI AKCIJO MOJA KNJIŽNICA

Tolmin – S koncem aprila se je zaključila akcija *Moja knjižnica* – Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin, v kateri so mladi bralci prebrali 2.807 knjig po svojem izboru. Akcija je v tem šolskem letu potekala že četrtič. Vsako leto se začne 2. oktobra, na svetovni dan otrok, in zaključi konec aprila. Namenjena je učencem tretjega razreda devetletke, ki z osvojitvijo bralnih tehnik prehajajo na samostojno branje. Z njo želimo otroke pritegniti k branju in obiskovanju knjižnice. Mlade bralce za vsakih pet prebranih knjig nagradimo s privlačnimi nagradami. Za vsako knjigo morajo izpolniti vprašalnik, ki ga vrnejo v knjižnico. Ko preberejo 20 knjig in dobijo četrto nagrado, je akcija končana.

Od skupno 207 učencev, ki v tem šolskem letu obiskujejo tretji razred, na podružnicah pa tudi učenci v kombiniranih razredih, je v akciji sodelovalo 139 otrok. 20 knjig je uspelo prebrati 101 učencu. Zaradi

da jo kam zanese, po možnosti na sever, kjer menijo, da je le namaškaranano tele. Pa tudi službe ne more dobiti, niti tako odlične službe, kot je tista v knjižnici, za katero je kot ustvarjena. In kar je najbolj nerodno, Bambuleju ne more pomagati niti pri tem, da bi kot ženska namesto njega vdela nit skozi šivankino uho. Toda nič ne de. Bambulej je v vročem puščavskem pesku kuhal na mehko nojevo jajce. Ker ga je zmotila žirafa, je bilo jajce že v trdo kuhano. »Pa sta ga kljub temu pojedla.«

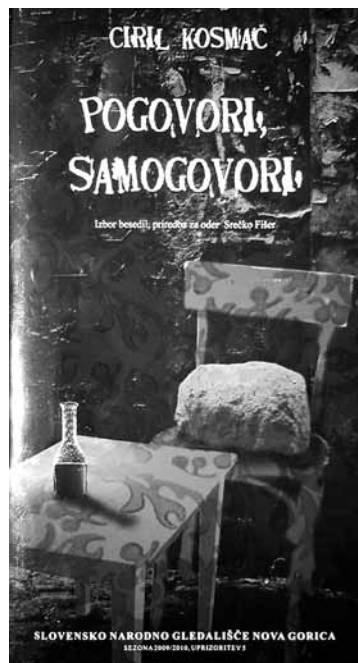
Slikanica je poleg zabavne zgodbe posebej privlačna zaradi velikih barvitih celostranskih slik **Tine Volarič**, ki živi in ustvarja na Mostu na Soči. Obiskovala je Srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo, nadaljevala in zaključila študij na Filozofski fakulteti. Je etnologinja in kulturna antro-

pologinja, posveča pa se tudi risanju, prevajanju in uredniškemu delu.

NASLOV: Zgodba o zamoščku Bambuleju in vrtoglavi žirafi. **AVTOR:** Frane Milčinski Ježek. **ILUSTRIRALA:** Tina Volarič. **ZALOŽBA:** Sanje. **ZBIRKA:** Sanjska knjižnica. **KRAJ IN LETO IZDAJE:** Ljubljana, 2010. **FORMAT:** 21 x 29 cm. **VEZAVA:** trda. **ŠT. STRANI:** 26. **NAKLADA:** 1.500 izvodov.

Pogovori, samogovori – gledališki list

V okviru Kosmačevega leta je bila v aprilu na odrske deske postavljena nova predstava **Slovenskega narodnega gledališča (SNG) Nova Gorica** z naslovom Pogovori, samogovori. Odrsko priredbo je oblikoval **Srečko Fišer**, in sicer po motivih in odlomkih iz Kosmačevih besedil Življenje in delo Venca Poviškaja, Pomladni dan, Balada o trobenti in oblaku, Tantalidruj ter Realizem in fantastika, ki je že ob premieri 8. aprila v Novi Gorici navdušila občinstvo. Gre že za tretjo priredbo Kosmača na novogoriškem odru po Baladi o trobenti in oblaku ter noveli Tistega lepega dne, kar doka-

zuje, da komunikativna dialoška Kosmačeva literatura lahko povsem samostojno zaživi tudi v gledališki preobleki. Štirje interpreti Kosmačeve besede – **Kristijan Guček, Branko Ličen, Iztok Mlakar in Helena Peršuh** v uro in pol dolgi predstavi izrekaajo besede iz ust tako avtorja (torej Kosmača) kot njegovih nenavadnih

junakov, ikon vaškega življenja.

Novinarsko konferenco pred premiero so sklicali na neobičajni lokaciji, v domači hiši pisatelja Cirila Kosmača v Bukovci na Slapu ob Idriji, kjer so izdelek predstavili direktor SNG Nova Gorica **Jožko Čuk**, Srečko Fišer, ki je napisal priredbo, režiser **Jaša Jamnik** ter dramaturginji **Marina Mrhar** in **Ana Kržišnik**. Slednji sta pred premiero postavili tudi priložnostno razstavo z naslovom Ciril Kosmač v novogoriškem gledališču. Ob novi odrski postavitvi je izšel tudi gledališki list predstave Pogovori, samogovori, ki poleg dvodelnega teksta predstave prinaša še uvodno razmišljanje Kosmačevega sodobnika **Toneta Pavčka** ob Kosmačevem letu ter razpravo mag. **Marije Mercina** ob gledališki priredbi.

NASLOV: Pogovori, samogovori – gledališki list SNG Nova Gorica, sezona 2009/2010. **LETNIK:** 55, **ŠTEVILKA:** 5. **IZDALO:** SNG Nova Gorica. **KRAJ IN LETO IZDAJE:** Nova Gorica, 2010. **FORMAT:** 15 x 29 cm. **VEZAVA:** mehka. **NAKLADA:** 1.000 izvodov.

Knjižno polico napolnila: **Špela Mrak**

Utrinki

LETOŠNJA AKCIJA, namenjena tretješolcem, se je konec aprila zaključila. **Foto:** arhiv knjižnice

akcije se je v knjižnico vpisalo 25 otrok. Ob njenem zaključku smo izžrebali po tri tretješolce iz vsake knjižnice, ki bodo prejeli knjižne nagrade.

Že četrta generacija posoških tretješolcev je tako odkrila, da z vsako prebrano knjigo branje postane lažje, da se v knjigah skrivajo čudežni svetovi in da je knjižnica zakladnica zanimivih knjig.

Jožica Štendler, direktorica Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin

PRVA POMOČ – OSNOVNOŠOLCI DA, KAJ PA MI?

Debeli rtič – V soboto, 8. maja, je v letovišču Debeli rtič potekalo četrto državno tekmovanje osnovnošolskih moštev prve pomoči. Osnovna šola Franceta Bevka Tolmin je med osmiimi udeleženiimi šolami osvojila odlično četrto mesto. Pot do tja je bila vse prej kot lahka, saj so morali učenci najprej zmagati na medobčinskem, nato pa se izkazati še na regijskem tekmovanju, ki je letos po-

UČENCI KROŽKA PRVE POMOČI – Če se bodo šolarji še naprej v čim večjem številu udeleževali krožka prve pomoči, bomo nenazadnje mi vsi ob nezgodah imeli več možnosti, da bo v bližini nekdo, ki nam bo znal pomagati. **Foto:** arhiv šole

tekalo v Idriji. Ker so tudi tu pokazali največ znanja, so si kot še ostalih sedem regijskih zmagovalcev izborili vozovnico za Debeli rtič.

Tekmovanje je bilo sestavljeno iz teoretičnega in praktičnega dela. Prvi je vseboval vprašanja, vezana na de-

javnost Rdečega križa Slovenije, cestnoprometne predpise in prvo pomoč, drugi pa je od njih zahteval prikaz prve pomoči v različnih realnih situacijah. Vse skupaj je potekalo pod budnim očesom strokovne žirije, ki so jo sestavljali predstavniki

ČLANI DRUŠTVA GLASBENIKOV PALBIN so v tretjem zaporednem izletu, ki ga vsako leto izvedejo pred prvomajskimi prazniki, obiskali deželo refoška. Foto: arhiv društva

HARMONIKARJI V DEŽELI REFOŠKA

Poljubinj – Člani *Društva glasbenikov PALbin*, ki ga sestavljajo harmonikarji iz *Glasbene šole PALbin*, so letos s svojimi harmonikami obiskali deželo refoška. Društvo se že tradicionalno pred prvomajskimi prazniki vsako leto odpravi na izlet po eni izmed vinorodnih pokrajin v Sloveniji. Letošnji izlet je bil že tretji zapovrstjo. Kot je povedal predsednik društva **Andrej Leban**, je izlet lepa priložnost za medsebojno druženje harmonikarjev in njihovih domačih, pa tudi za utrjevanje odnosov med vsemi v društvu ter za zelo dobro in sproščeno

vzdušje v njem. Mentorji **Andrej Leban** ter **Aleš Podobnik** smo bili z letošnjo udeležbo zelo zadovoljni, saj se je izleta udeležilo 64 članov. Najprej smo si ogledali grad Socerb in tam tudi malo zaigrali. Sledil je ogled podjetja Vina Koper in akvarija v Piranu, dan pa smo zaključili na osmici Jakomin v Kubeđu.

Andreja Leban, Društvo glasbenikov PALbin

PREPEVALI SO PESMI LJUBKE ŠORLI

Tolmin – Gimnazija Tolmin je 9. maja živila v znamenju zborovskega kon-

certa pesmi **Ljubke Šorli**. Uglasbene pesmi primorske in tolminske pesnice so ob 100-letnici njenega rojstva prepevali domači in zamejski zbori: Dekliški pevski zbor Gimnazije Tolmin pod vodstvom **Mateja Kavčiča**, mlajša dekliška pevka skupina Vesela pomlad z Opčin pod vodstvom **Mire Fabjan** in Mešani pevski zbor Canto ergo sum iz Tolmina pod vodstvom **Mateja Kavčiča**. Prvi del koncerta je zaključil dr. **David Bandelj** z Univerze v Novi Gorici. Vsem zbranim je **Ljubko Šorli** predstavil tudi v luči strokovne javnosti. Na njena besedila je doslej nastalo več kot 230 glasbenih del; od tega je bilo več kot 100 besedil podlaga skladb za otroški oziroma mladinski zbor, 75 za mešani, 15 za moški in deset del za ženski zbor. Pesmi **Ljubke Šorli** so bile tekstovna opora 25 samosplov, trem glasbenim delom za

komorne skupine in eni pop skladbi.

Drugo polovico od skupaj 14 glasbenih del, ki so izzvenele v Tolminu, sta zapela Ženska skupina mešanega pevskega zbora Lojze Bratuž iz Gorice pod vodstvom **Bogdana Kralja** in Mešani pevski zbor Sv. Jernej z Opčin pod vodstvom **Janka Bana**. Zaključni aplavz je bil namenjen vsem nastopajočim, njihovim zborovodjem in slavnostnim govornikom. V skupno celoto sta njihovo delo in delo **Ljubke Šorli** povezala pobudnika koncerta **Marta Rutar** in **Matej Kavčič** z Gimnazije Tolmin. S to predstavitvijo gimnazija nadaljuje tradicijo kulturnega in izobraževalnega poslanstva v kraju in na Tolminskem ter predstavitev **Ljubke Šorli**, ki jo je začela leta 2003 ob 10-letnici njene smrti.

Erik Vrčon, Gimnazija Tolmin

UGLASBENE PESMI LJUBKE ŠORLI so ob 100-letnici njenega rojstva prepevali domači in zamejski zbori. Foto: arhiv Gimnazije Tolmin

Utrinki

Rdečega križa.

Tekmovalci so bili učenci višjih razredov, ki so vse leto obiskovali krožek prve pomoči. Na začetku šolskega leta so se sestajali dvakrat na teden, kasneje pa vse pogostejše, skladno z urniki in zahtevami tekmovalcev. Veščine so učencem posredovali **Žarko Trušnovec**, ki je poskrbel za praktični del, medtem ko je teoretično znanje iz prve pomoči na mlade prenašala biologinja **Tanja Kavčič**. Za posredovanje splošnega znanja o rdečem križu gre zasluga učiteljici **Mojci Torkar**, vse skupaj pa so začinili še nekateri starši udeležencev, ki delajo v zdravstvu.

Zelo pohvalno je, da so se medobčinskega tekmovanja udeležile prav vse posoške osnovne šole od Bovca do Podbrda. Če se bodo učenci še naprej v čim večjem številu udeleževali krožka prve pomoči, bomo nenazadnje mi vsi ob nezgodah imeli več možnosti, da bo v bližini nekdo, ki nam bo znal pomagati.

T. M.

MEDNARODNA LIKOVNA KOLONIJA ZLATA RIBICA

Tolmin – V četrtek, 27. maja, so v Knjižnici Cirila Kosmača Tolmin svečano odprli razstavo del, ki so nastajala na četrti mednarodni likovni koloniji Zlata ribica. Velikemu številu udeležencev je uvodoma na harfo zaigrala **Vita Kovačič**, učenka tolminske glasbene šole, opis in popotovanje skozi razstavo pa je vodila umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka **Anamarija Stibilj Šajn**. Kot je povedala, so dela 14 avtorjev iz štirih držav, Avstrije, Hrvaške, Italije in Slovenije, popolno izživetje posameznika v skupnem prostoru. Po njenih besedah je bila motivna iztočnica avtopoetika – kompleksni likovni motivi, ki vsebujejo duhovni svet avtorja, njegovo notranjost. Lepo število obiskovalcev si je ogledalo dela, ki so od 23. maja nastajala na turistični kmetiji Pri Kafolu na Prapetnem.

Kolonija je tudi letos svoja vrata odprla mladim ustvarjalcem iz OŠ Dušana Muniha Most na Soči. S skupnimi močmi je tako nastala skupin-

DEL UDELEŽENCEV MEDNARODNE LIKOVNE KOLONIJE ZLATA RIBICA – Dela 14 avtorjev, ki bodo mesec dni na ogled v tolminski knjižnici predstavljajo popolno izživetje posameznika v skupnem prostoru. Foto: **Tatjana Šalej Faletič**

ska slika učencev. Za vse, ki si razstave ne boste utegnili ogledati v tolminski knjižnici, kjer bodo likovna dela razstavljena mesec dni, bo razstava na ogled še v Trdnjavi Kluže in kasneje v mestni galeriji občine Šenčur pri Kranju. Med letošnjimi ustvarjalci lahko najdemo imena, kot so: **Todorče Atanasov**, **Ivan Balažević**, **Silvia Braida**, **Klemen Brun**, **Daniela Cantarutti**, **Susan**

Damej, **Stanka Golob**, **Ernst Gradischnig**, **Tjaša Iris**, **Jože Marinč**, **Domen Slana**, **Tea Paškov Vukojevič** in **Fulvija Zudič**. Kot sta pojasnila glavna organizatorja iz Mavrične hiše direktor **Gregor Maver** in **Jadranka Ferjančič**, je letos poleg likovnih del nastal tudi video zapis, ki spremlja razstavo in je umetniško delo **Nikoline Mudronja**.

T. M.

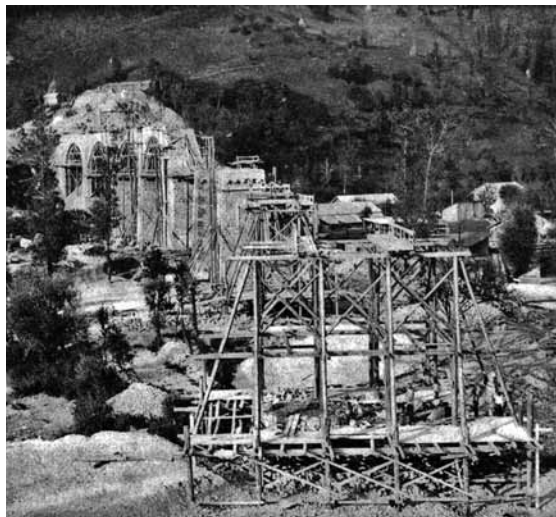
Viadukt Idrijca

V Bači pri Modreju so preko doline Idrijce v začetku 20. stoletja zgradili 258,8 metra dolg viadukt Idrijca, najdaljši na celotni Bohinjski progi, s polmerom loka 300 metrov. Če gledamo iz smeri Baške grape, se začenja s sedmimi loki – dva po 10 metrov in pet po 14 metrov. Sledita dve železni polji, dolgi 51 metrov, konča pa se s 14-metrskim kamnitim lokom. Viadukt spremeni smer proge z juga proti zahodu.

Mateja Kutin

Foto: arhiv študijskega krožka Podmelška fara skozi čas in Mateja Kutin

Vir: PETRONIO, Paolo. (2000). *Transalpina – Bohinjska proga*. Ljubljana: Slovenske železnice. Str. 83 in 187.

Utrinki

ČETIRTO LETO V SPOMIN NA JANEZA VOLFA

Petrovo Brdo – Srmežljivo majsko sonce, ki je po pustih deževnih dneh vendarle razprostrlo nežne žarke nad Baško grapo, je v nedeljo, 9. maja, privabilo lepo število obiskovalcev na Robarjev grič na Petrovem Brdu. Nekateri so se udeležili Volfovega pohoda od Ruscovega slapa v Podbrdu pod vodstvom vodnikov Planinskega društva Podbrdo, drugi pa so prišli peš tudi od planinskega doma na Petrovem Brdu.

Društvo Baška dediščina je že četrto pripravilo srečanje v spomin na domačina, duhovnika in rodoljuba **Janeza Volfa**. Vse življenje se je po napornem delu vračal v rojstni kraj ter iskal počitek in sprostitve v čudovitih razgledih na okoliške gore, ki jih je tako ljubil in še v poznih letih obiskoval. Ko je postal župnik pri Sv. Ignaciju v Gorici, se je namreč začela njegova kariera strmo vzpenjati. Zaupane so mu bile številne odgovorne in visoke naloge. Zlasti

nadškof **Sedej** je kmalu spoznal njegovo izredno delavnost, strokovnost in organizacijske sposobnosti ter ga postavil za upravitelja cerkvenega premoženja.

Pri križu, ki ga je leta 2007 ob 90-letnici njegove smrti postavilo Društvo Baška dediščina, je podbrški župnik **Danilo Kobal** v spomin na Janeza Volfa daroval sveto mašo. S pesmijo jo je obogatil cerkveni pevski zbor iz Podbrda. Obred so kmalu zmotile dežne kaplje, razgledi so se utopili v sivo meglo in hladen veter se je nežno zaganjal v zelenje bližnje breze. Kljub temu so se mnogi zadržali v prijetnem druženju. Ni čudno, da si je prav na tem kraju tudi Volf postavil skromno brunarico, da bi se na stara leta imel kam vrniti. Toda v prvi svetovni vojni je moral iz Gorice bežati v Ljubljano, ki je postala tudi njegov zadnji dom. Z ljubeznijo do domačega kraja nam je lahko zgled tudi v današnjem času, ko se utapljajo osnovne človeške vrednote.

Olga Zgaga, Društvo Baška dediščina

ZADNJI POSTANEK ŠTIRIDNEVNEGA POTEKANJA Z MOTORJI so člani Moto kluba Soča na poti domov naredili v Baški grapi, kjer so obiskali enega od svojih članov. Foto: Alenka Zgaga

Z MOTORJI V PREKMURJE

Tolmin–Prekmurje–Balaton (Madžarska)

Moto klub Soča iz Tolmina, ki združuje ljubitelje jeklenih konjičkov Zgornjega Posočja, deluje četrto leto. Trenutno si s 116 člani prizadeva za večjo varnost in dvig prometne kulture. Kot so zapisali v letošnjem načrtu dela, je med drugim predvideno tudi večdnevno potovanje z motorji. Izpeljali so ga zadnji konec tedna v aprilu, ko se je 26 udeležencev odpravilo na izlet v Prekmurje in naprej do madžarskega jezera Balaton.

Kot je poudaril predsednik moto kluba **Boris Leban**, je bilo vodilo izleta povezovanje z drugimi klubi, navezovanje in utrjevanje stikov, spoznavanje njihovega dela in izmenjava izkušenj v varni vožnji. V Slovenskih Konjicah so motoristom dobrodošlico pripravili člani Moto kluba Pohorski abohi, člani Moto kluba Gronska Strejla iz Gornjih Petrovcev pa so jih gostili kar cel dan. Nato so se skupaj odpeljali na panoramsko vožnjo

po Goričkem. Pokazali so jim, da Prekmurje ni le ravnina, ampak prijazno razgiban svet. Prijaznost pa so občutili tudi pri svojih gostiteljih, ki so jih povabili v Budince, najsevernejšo vas Prekmurja, kjer trenutno pridno urejajo svojo klubsko hišo tik ob madžarski meji. Na značilnem prekmurskem vinotoču so nato postregli s prekmurskim bogračem in gibanico, druženje pa so zaključili na Otoku ljubezni v Ižakovcih. Tu so na edinem še delujočem plavajočem mlinu na Muri začutili vonj po sveže mleti moki. Ker so ob slovesu družno potrdili, da bodo odslej srečanja tradicionalna, se tako eni kot drugi že veselijo jesenskega druženja na Tolminskem.

Zadnji postanek na poti domov je bil v Baški grapi, kjer so obiskali svojega člana **Vilka Šorlija**. Tam so strnili občutke štiridnevnega druženja, ko so v lepem vremenu, s humanu in strpno vožnjo spoznali zanimiv košček Slovenije ter sklenili nova prijateljstva.

Olga Zgaga, Društvo Baška dediščina

V SPOMIN NA DOMAČINA, DUHOVNIKA IN RODOLJUBA JANEZA VOLFA je Društvo Baška dediščina že četrto pripravilo srečanje. Foto: Alenka Zgaga

Kako uspešno smo očistili Zgornje Posočje?

Akcija *Očistimo Slovenijo v enem dnevu*, katere pobudnik je bilo ljubljansko društvo **Ekologi brez meja**, je tudi v Zgornjem Posočju presegla vsa pričakovanja. Poleg številnih prostovoljcev in institucij so za to najbolj zaslužni občinski koordinatorji: **Filip Hrovat** za občino Bovec, **Janko Volarič** za občino Kobarid ter **Barbara Jesenšek** in **Primož Skrt** za občino Tolmin. Že februarja pa smo se tudi drugi koordinatorji odločili, da zaradi istega komunalnega podjetja, lažje logistike in reševanja težav ter nenazadnje večjega medijskega učinka nekatere dejavnosti izvedemo skupaj.

Ker je bilo navodil in dela, ki smo jih dobili od glavnih pobudnikov, pred 17. aprilom kar veliko – celo precej več, kot smo na začetku vsi skupaj pričakovali – so občinski koordinatorji sklicali tri predhodne seitanke. Dogovorili smo se, da se v vseh treh občinah določijo še krajevni koordinatorji, saj se je že v prvem mesecu povabilu na akcijo odzvalo okoli 90 najrazličnejših organizacij. Treba je bilo določiti zbirna mesta prostovoljcev, zbirne točke za odlaganje smeti, zbrati okvirno število udeležencev, popisati črna odlagališča in jih označiti na geopediji¹, naročiti vrečke, rokavice in topel obrok za vse udeležence, vključiti še druge javne institucije in podjetja, ki bi še lahko pomagali na dan akcije (predvsem pri odvozu smeti, varnosti in zaščiti, organizaciji prehrane ...). Pri tem so nam ves čas z nasveti, usmeritvami in izkušnjami pomagali na **Komunali Tolmin** in druge strokovne občinske službe. Komunala je med drugim nekaj dni pred začetkom vsem gospodinjstvom poslala vabilo na akcijo z navodili, kateri odpadki sodi v katero vrečo, in s preglednico o kontaktih. Poleg tega so akcijo dobro spremljali tudi lokalni mediji.

Tudi zaradi izpolnjene želje po sončnem vremenu smo občinski koordinatorji že dopoldan z zadovoljstvom ugotavljali, da smo vsi skupaj presegli zastavljene cilje. Skupaj s krajevnimi koordinatorji smo pričakovali okoli 2.500 prostovoljcev, končna številka pa je na koncu narasla na približno 4.300 udeležencev. Čistili smo tako po kopnem kot tudi Sočo in njene pritoke. Po podatkih Komune Tolmin, ki je odpeljala večino smeti (z nekaterih točk sta odvažala tudi **Cestno podjetje Nova**

Gorica in **Podjetje Dinos**), je količina zbranih odpadkov naslednja:

- V občini Tolmin so do sedaj odpeljali 33.490 kg mešanih komunalnih odpadkov, 43.780 kg kosovnih odpadkov in 1.180 kg avtomobilskih gum; skupno torej kar 78.450 kg.
- V občini Kobarid so doslej odpeljali 22.490 kg mešanih komunalnih odpadkov in 35.960 kg kosovnih odpadkov; vsega skupaj torej 58.450 kg.
- V občini Bovec so do sedaj odpeljali 13.500 kg mešanih komunalnih odpadkov in 37.970 kg kosovnih odpadkov; skupaj torej 51.470 kg.
- **Cestno podjetje Gorica** je odpeljalo okrog 47.000 kg železja in ostalih kosovnih odpadkov in 400 vreč mešanih odpadkov.
- **Podjetje Dinos** je odpeljalo 32.000 kg kovinskih odpadkov.

Medtem ko nas je število in angažiranost prostovoljcev navdušila, pa nas je količina zbranih odpadkov razžalostila in tudi razjezila. Čeprav nas večina meni, da živimo v najlepši dolini, smo si morali tisto soboto priznati, da se žal ne moremo pohvaliti s čistočo. Res je, da smo tokrat čistili tudi tista divja odlagališča, ki že več let kažejo na nemarnost nekaterih, in pobirali smeti tudi v najbolj skritih kotičkih narave. Ob tem smo pristojne ponovno opozorili, da morajo občine sprejeti nove občinske odloke, ki bodo urejali take težave ter tudi omogočili večji nadzor in kaznovanje tistih, ki dobesedno svinjajo naše doline in grape.

Kljub temu, da so čistilne akcije v izvedbi različnih društev in organizacij nekaj povsem običajnega vsaj dvakrat letno, pa je ta akcija dokaz, da s skupnim angažiranjem in odločitvijo za skupen cilj zmoremo več. Nenazadnje podatki organizatorjev kažejo, da so bile vse tri posoške občine po odstotku vključenega prebivalstva med boljšimi v Sloveniji, občinske koordinatorje pa je razveselilo tudi dejstvo, da na dan akcije ni bilo večjih težav. Prave delovne brigade so se zaključile v večernih urah s pikniki po posameznih krajih, kar navsezadnje pozitivno vpliva tudi na medsebojno povezanost in morda nove načrte.

V imenu koordinatorjev zapisala: **Maša Klavžar**, Turistična zveza Gornjega Posočja

Opomba: ¹interaktivni spletni zemljevid

Komisija za podeljevanje nagrad in priznanj Občine Kobarid na podlagi 19. člena Odloka o podeljevanju priznanj in nagrad Občine Kobarid (Ur. list RS 57/98) razpisuje

NATEČAJ ZA PODELITEV OBČINSKIH PRIZNANJ IN NAGRAD ZA LETO 2010.

Občinska priznanja in nagrade – V letu 2010 razpisujemo naslednje nagrade in priznanja **Občine Kobarid**, in sicer praviloma za:

- en naziv častnega občana
- eno plaketo Občine Kobarid
- tri priznanja Občine Kobarid
- eno denarno nagrado Občine Kobarid

Priznanja in nagrade so najvišja priznanja občine za dosežke, ki prispevajo k boljšemu, h kakovostnejšemu in k polnejšemu življenju občanov in dosežkov, ki imajo pomen za razvoj in ugled občine, življenja v njej ter podobe krajev.

Potencialni prejemniki – Priznanja in nagrade se podeljujejo občanom, drugim posameznikom, podjetjem, zavodom, društvom, skupinam, združenjem

in drugim organizacijam ter skupnostim.

Predlagatelji za občinska priznanja in nagrade so lahko občani, politične stranke, krajevne skupnosti, podjetja, društva ter druge organizacije in skupnosti.

Podelitev nagrad in priznanj bo na osrednji prireditvi ob praznovanju občinskega praznika Občine Kobarid v sredini oktobra 2010.

Rok za oddajo – Vaše predloge z obrazložitvijo pošljite do vključno 24. junija 2010 na naslov: **Občina Kobarid, Komisija za podeljevanje priznanj in nagrad Občine Kobarid, Trg svobode 2, 5222 Kobarid**

Komisija za podeljevanje priznanj in nagrad Občine Kobarid

OBJAVLJENI JAVNI RAZPISI IN JAVNI POZIVI OBČINE BOVEC

JAVNI RAZPISI IN JAVNI POZIVI ZA SPODBUJANJE MALEGA GOSPODARSTVA IN TURIZMA

Občina Bovec je 1. junija 2010 objavila javna razpisa ter javne pozive za spodbujanje malega gospodarstva in turizma po *Pravilniku o finančnih intervencijah za ohranjanje in razvoj malega gospodarstva in turizma ter vzpodbujanje projektov inovacij v občini Bovec, vključno s spremembami in dopolnitvami* (Uradno glasilo, št. 7/2004, Uradni list RS, št. 60/2007 in Uradni list RS, št. 42/2009) za leto 2010.

Sredstva za sofinanciranje so razpisana za ukrepe:

- 2.1: nakup, urejanje in opremljanje zemljišč za poslovne namene vključno s pridobivanjem projektne dokumentacije za gradnjo poslovnih prostorov,
- 2.2: nakup, graditev, adaptacija poslovnih prostorov,
- 2.3: nakup opreme – osnovnih sredstev,
- 2.4: posodobitev obstoječih proizvodnih in storitvenih kapacitet,
- 2.5: uvajanje novih proizvodnih in storitvenih kapacitet,
- 2.6: stroški nematerialnih investicij,
- 2.7: svetovalne storitve, nujno potrebne za izvedbo zgoraj navedenih investicij,
- 2.8: sofinanciranje novih zaposlitev,
- 2.10: sofinanciranje strokovnega izobraževanja in usposabljanja,
- 2.12: sofinanciranje nastopov na sejnih in promocijskih prireditvah,
- 2.14: sofinanciranje izdelave promocijskih gradiv in internetnih strani,
- 3.2: izgradnja/izdelava in trženje turistične infrastrukture/programov ter s turizmom povezane proizvodnje in obrti.

Celotno besedilo razpisa in razpisna dokumentacija sta na voljo na občinski spletni strani **obcina.bovec.si**.

JAVNI RAZPISI ZA SPODBUJANJE KMETIJSTVA

Občina Bovec je 1. junija 2010 objavila javne razpise za spodbujanje kmetijstva po *Pravilniku o finančnih intervencijah za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v občini Bovec po Uredbi za skupinske izjeme* (Uradni list RS, št. 52/2007) za leto 2010.

Sofinancerska sredstva so razpisana za ukrepe:

- 1: naložbe v kmetijska gospodarstva,
- 2: varstvo tradicionalne krajine in stavb ter
- 3: zagotavljanje tehnične podpore v kmetijskem sektorju.

Celotno besedilo razpisa in razpisna dokumentacija sta na voljo na občinski spletni strani **obcina.bovec.si**.

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE PROGRAMOV TURISTIČNIH DRUŠTEV

Občina Bovec je 1. junija 2010 objavila Javni razpis za sofinanciranje programov turističnih društev po *Pravilniku o finančnih intervencijah za ohranjanje in razvoj malega gospodarstva in turizma ter vzpodbujanje projektov inovacij v občini Bovec, vključno s spremembami in dopolnitvami* (Uradno glasilo, št. 7/2004, Uradni list RS, št. 60/2007 in Uradni list RS, št. 42/2009) – ukrep 3.3 za leto 2010.

Celotno besedilo razpisa in razpisna dokumentacija sta na voljo na občinski spletni strani **obcina.bovec.si**.

Danijel Krivec, župan Občine Bovec

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Bogastvo podeželja ob smaragdni poti

Posoški razvojni center kot pooblaščen pravna oseba **Lokalne akcijske skupine LAS za razvoj**, Trg svobode 2, 5222 Kobarid (v nadaljevanju LAS) na podlagi:

- Uredbe o ukrepih 1., 3. in 4. osi Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007–2013 (Ur. l. RS, št. 94/07, 73/08 in 17/09) ter Uredbe o ukrepih 1., 3. in 4. osi Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007–2013 v letih 2010–2013 (Ur. l. RS, št. 40/2010),
- Odločbe Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS (MKGP) o dodelitvi statusa delujoče LAS z dne 31. 7. 2008,
- v skladu z Lokalno razvojno strategijo za hribovski del Severne Primorske (LRS), ki jo je LAS sprejela na skupščini dne 14. 2. 2008 ter na podlagi Metodologije za izbor in izbiro projektov objavlja

**JAVNI POZIV ZA ODDAJO PROJEKTHIH PREDLOGOV za
izvajanje Lokalne razvojne strategije za hribovski del
Severne Primorske za leto 2011**

I. PREDMET JAVNEGA POZIVA

Predmet javnega poziva je **nabor projektnih predlogov, ki bodo upravičeni do sofinanciranja sredstev LEADER** iz kvote sredstev 4. osi Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007–2013 za leto 2011, s katero na ravni Severne Primorske upravlja LAS.

Projekti morajo upoštevati načela LEADER in prispevati k uresničevanju razvojne vizije, strateških ciljev, programov in prednostnih nalog LRS.

Strateški cilji so:

1. Vzpostaviti trdna partnerstva in primerno organizacijsko strukturo za izvajanje LRS in drugih skupnih programov na območju LAS, pridobivati znanja, uspešno izvajati LRS ter sodelovati z drugimi LAS-i v regiji, Sloveniji in tujini.
2. Oblikovati nove pridelke, izdelke in storitve ter povečati količine in kakovost obstoječih, povečati število ponudnikov, ustvarjati nova delovna mesta, dvigovati raven znanja, spodbujati inovativnost, podjetnost in naravi prijazno gospodarjenje s prostorom.
3. Zagotoviti ustrezno infrastrukturo tako za gospodarske dejavnosti kot za kakovostno bivanje domačinov in obiskovalcev.
4. Spodbujati delovanje in zagotavljati podpirne storitve za društva, krepiti družjenje, socialne stike in medgeneracijsko sodelovanje, ohranяти kulturno identiteto in spodbujati socialno podjetništvo na podeželju.
5. Varovati okolje in naravo, ohranяти naravno in kulturno dediščino ter jo na primeren način predstaviti in vključiti v ponudbo območja.

Izbrani projekti bodo vključeni v t. i. Letni izvedbeni načrt LAS za leto 2011 (LIN 2011). LAS mora LIN 2011 posredovati na MKGP v dokončno potrditev.

II. OBMOČJE, NA KATEREM SE LAHKO IZVAJAJO PROJEKTI LAS

Projekti se lahko izvajajo na območju
občin Bovec, Cerklje, Idrija, Kanal ob

Soči, Kobarid, Tolmin ter na Trnovsko
- Banjški planoti v Mestni občini Nova
Gorica.

III. OKVIRNA VIŠINA RAZPISANIH SREDSTEV ZA SOFINANCIRANJE PROJEKTOV

Okvirna kvota LEADER sredstev za leto 2011 je 263.000 evrov.

IV. UPRAVIČENI PRIJAVITELJI IN PARTNERJI

Upravičeni prijavitelji in partnerji v projektih LAS so:

- fizične osebe z dejavnostjo (s. p., kmetije, dopolnilne dejavnosti ljudi, osebno dopolnilno delo ipd.) ali kot partnerji tudi brez dejavnosti,
- javne institucije/organizacije,
- pravne osebe (gospodarske družbe),
- nevladne organizacije (ustanove, zasebni in neprofitni zavodi in društva).

Upravičeni prijavitelji in partnerji morajo imeti sedež ali poslovno enoto na območju LAS in za prijavljene aktivnosti niso prejeli sredstev iz občinskih, državnih ali drugih virov Evropske unije.

PARTNERSTVO

V primeru, ko se v projekt povežeta dva partnerja ali več, med seboj izberejo vodilnega partnerja – nosilca projektnega predloga, ki je tudi prijavitelj na javni poziv. Partnerstvo navzgor ni omejeno.

Partnerji morajo imeti zagotovljena sredstva za lastno sofinanciranje projekta (iz lastnih virov, drugih javnih oz. zasebnih virov) ter trajne in zadostne vire financiranja za delovanje organizacije/podjetja v času trajanje projekta. Partnerstvo mora iz prehoda I. faze v II. fazo ostati enako.

Prijavitelj in projektni partnerji z območja LAS lahko prijavijo oz. sodelujejo v več projektih.

V. PREDMET PODPORE

Predmet podpore je dodelitev nepovratnih sredstev za izvajanje projektov v okviru izvajanja LRS.

Prednostne naloge LRS, katerim se daje prednost v letošnjem javnem pozivu so:

- Prednostna naloga 2.2 Krepitev znanja na podeželju
- Prednostna naloga 2.4 Krepitev podjetnosti in podjetništva na kmetijah in na podeželju
- Prednostna naloga 3.1 Infrastruktura opremljenost podeželja
- Prednostna naloga 3.2 Infrastruktura za povezovanje dejavnosti na vasi
- Prednostna naloga 4.1 Društveno in socialno življenje na vasi
- Prednostna naloga 4.2 Varovanje narave in revitalizacija dediščine

VI. UPRAVIČENI STROŠKI PROJEKTOV

Upravičeni stroški projektov so:

- stroški dela pri prijavitelju in projektnih partnerjih, nastali z izvedbo projekta;
- stroški materiala in storitev pri prijavitelju in projektnih partnerjih, nastali z izvedbo projekta;
- stroški zunanjih izvajalcev, nastali z izvedbo projekta;
- stroški investicij do 50 % celotne vrednosti projekta;
- stroški promocije projekta;
- prispevek v naravi po 54. členu Uredbe Komisije (ES) št. 1974/2006, prispevek v naravi lahko predstavlja do vključno 20 % skupne vrednosti projekta,

- drugi splošni stroški, ki so neposredno povezani z izvedbo projekta, kot so honorarji arhitektom, inženirjem in svetovalcem, stroški pridobivanja dokumentacije in dovoljenj, študije izvedljivosti, patenti, licence do višine 10 % upravičenih stroškov.

Stroški so upravičeni:

- če so nujno potrebni za izvedbo projekta in opredeljeni v projektnem predlogu ter so v skladu z vizijo in cilji LRS;
- če so v skladu z dobrim finančnim poslovanjem, zlasti z načelom učinkovitosti in dobrega gospodarjenja;
- če nastanejo in so plačani v času upravičenosti izdatkov (v obdobju izvajanja projekta, ki je natančno določen v pogodbi med LAS in prijaviteljem) in je iz njih razvidno, da se nanašajo na projekt LAEDER LIN 2011 ... (NAZIV PROJEKTA),
- če so vodeni v ločenih računovodskih evidencah in jih dokazujejo izvirni dokumenti,
- če je bil zunanji izvajalec izbran skladno z Zakonom o javnem naročanju (ZJN-2) Ur. l. RS, št. 128/2006, 16/2008, 19/2010. Prijavitelj mora predložiti naslednjo dokumentacijo/dokazila:
 - o postopku javnega naročila,
 - račun za opravljeno storitev/blago/gradnjo,
 - dokazilo o plačilu;
- če upravičenec predloži zahtevana

TEKS LES CENTER

trgovina in storitve d.o.o.

Žnidarčičeva 23
5290 Šempeter pri Gorici

05/393 80 10

V NAŠI PONUDBI NAJDETE:

- notranja vrata
- laminatne pode
- gotove parkete
- kuhinjske pulte
- harmonika vrata
- stenske in stropne obloge
- notranje stopnice
- zaključne letve
- žaluzije
- vitražne palice
- PVC zunanje ograde

Obiščete nas lahko vsak dan od 8.–12. ure in 13.–18. ure, ob sobotah od 8.–12. ure

vsebinska in finančna poročila v rokih, ki jih določi LAS skupaj z zahtevanimi dokazili (originalni računi, pogodbe, dokazila o javnem naročanju ...);

- če je pri promociji projekta in sofinancerjev prijavitelj sledil določbam **Priročnika za obveščanje javnosti in označevanje projektov v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007–2013** in določbam pogodbe z LAS o navajanju sofinancerjev LAS.

Podpore se ne delijo za:

- stroške materiala in storitev za zasebno rabo,
- naložbe v prostore za zasebno rabo,
- plačilo davkov, vključno z DDV, carin in dajatev pri uvozu,
- bančne stroške in stroške garancij,
- nakup rabljene opreme,
- naložbe v sektorjih ribištva in ribogojstva,
- prevozna in transportna sredstva za zasebno rabo.

VII. VIŠINA IN DELEŽ SREDSTEV ZA SOFINANCIRANJE PROJEKTOV

Pri izračunu sofinanciranja upravičenih stroškov se upošteva delež podpore LEADER:

- za izvedbene projekte do vključno 85 %.

Razliko do 100 % upravičenih stroškov ter neupravičene stroške krije prijavitelj in projektni partnerji iz lastnih sredstev.

VIII. VIŠINA SOFINANCIRANJA UPRAVIČENIH STROŠKOV PROJEKTA

Najnižji delež podpore za posamezni projekt je 3.000,00 EUR, najvišji pa 50.000,00 EUR.

IX. ČAS IZVAJANJA PROJEKTOV TER OBDOBJE UPRAVIČENOSTI DO SOFINANCIRANJA

Upravičeni stroški projekta se štejejo od datuma začetka projekta, navedenega v pogodbi s prijaviteljem projekta in LAS. Začetek izvedbe projekta je po tem, ko LAS prejme odločbo o potrditvi LIN z listo izbranih projektov s MKGP. Izjemoma LAS lahko odobri začetek projekta pred potrditvijo LIN. LAS ne prevzame nobenih vsebinskih in finančnih obveznosti za projekte, ki jih prijavitelj in projektni partnerji pričnejo pred potrditvijo LIN s strani MKGP.

Projekt se zaključi, ko projektni partnerji izvedejo zadnje plačilo. V vsakem primeru morajo biti projekti zaključeni najkasneje do 30. 6. 2015.

Prijavitelji so upravičeni do sofinanciranja projektov samo ob pogoju, da je projekt uvrščen v LIN za leto 2011 in da MKGP potrdi LIN za leto 2011.

Projekt mora biti izveden v skladu z veljavnimi navodili ter mora biti potrjen s strani kontrolnega organa.

Kriteriji:	Možno št. točk
I. del	65
Prednostne vsebine	9
Vključenost lokalne skupnosti	7
Inovativnost projekta	10
Projektno območje	10
Izkušnje prijavitelja	5
Trajnostna naravnost projekta	22
Ostalo	2
II. del	35
Financiranje	10
Uresničljivost izvedbe projekta	20
Sodelovanje več partnerjev pri izvedbi projekta	5
SKUPAJ:	100

Dodatni kriteriji	7
Projekt vpliva na vključevanje posebnih ciljnih skupin	4
Prenosljivost projekta na druga območja/področja	3

X. RAZPISNA DOKUMENTACIJA

a) Prijavitelj mora na I. fazo izbora projektov predložiti:

- izpolnjeno vlogo za I. fazo izbora projektov za leto 2011 (vloga mora biti oddana v pisnem izvodu in v elektronski obliki),
- izpolnjeno partnersko izjavo,
- dokazilo o registraciji prijavitelja – za pravne osebe,
- investicijsko tehnična dokumentacija za investicijske projekte, kjer so predvidena gradbena dela, iz katere so razvidni,
- izpolnjeno izjavo, da prijavitelj za projektne aktivnosti še ni prejel sredstev iz državnega proračuna Republike Slovenije ali sredstva Evropske unije.

b) Prijavitelj mora na II. fazo izbora projektov predložiti:

- izpolnjeno vlogo za II. fazo izbora projektov za leto 2011 (vloga mora biti oddana v pisnem izvodu in v elektronski obliki),
- izpolnjeno izjavo partnerjev o sofinanciranju in višini sofinanciranja projekta,
- soglasje lastnikov pri posegih v prostor ali pri urejanju objektov (samo v premeru, če je to potrebno),
- ostale izjave, za katere lahko naknadno določi ocenjevalna komisija.

XI. NAČIN PREDLOŽITVE VLOGE

Rok za oddajo vloge na naslov **Posoški razvojni center (LAS za razvoj), Ulica Padlih borcev 1b, 5220 Tolmin** je:

- priporočeno po pošti vključno do 1. 7. 2010 ali
- osebno v pisarno Posoškega razvojnega centra, Ulica Padlih borcev 1b, 5220 Tolmin najkasneje do 1. 7. 2010 do 12. ure.

Vloga na poziv mora biti oddana v skladu z objavljenimi navodili, in sicer v zaprti ovojnici in opremljena z obrazcem **oprema kuverte**.

Vse vloge, ki bodo oddane na pošto po predpisanem datumu oziroma osebno oddane po predpisani uri, bodo zavržene in neodprte vrnjene pošiljatelju.

Vloga mora biti napisana v slovenskem jeziku, finančni izračuni pa morajo biti v evrih (EUR).

Vloga mora biti v skladu z zahtevami tega poziva izpolnjena, podpisana in žigosana, kjer je to zahtevano.

Prijave na javni poziv sprejema za LAS Posoški razvojni center. Rok za odpiranje vlog je 7. 7. 2010. Odpiranje prijav ni javno.

XII. POSTOPEK PREVERJANJA UPRAVIČENOSTI IN IZBIRA PROJEKTOV

Postopek izbora projektov bo potekal v dveh fazah, in sicer na sledeč način:

Prva faza:

- Projekte se bo ocenjevalo samo v I. fazi.
- Ocenjevalna komisija bo odpirala in obravnavala vloge v skladu z merili in kriteriji za ocenjevanje projektov.
- Najkasneje v osmih koledarskih dneh po odpiranju vlog LAS pisno pozove tiste vlagatelje, katerih vloge niso bile popolne, da jih dopolnijo. Rok za dopolnitev je osem koledarskih dni od datuma prejema poziva na dopolnitev.
- Nepopolne vloge, ki jih vlagatelji v navedenem roku ne dopolnijo, se zavržejo, neustrezno dopolnjene pa zavrnejo.
- Popolne vloge bo obravnavala ocenjevalna komisija na podlagi meril in kriterijev. Pri ocenjevanju projektnih predlogov po splošnih kriterijih je največje število možnih točk 100. Projekt mora po splošnih kriterijih zbrati najmanj 50 točk.
- V II. fazi bodo pozvani prijavitelji, ki bodo imeli najboljše ocenjene projekte oz. do porabe sredstev. (Glej tabelo zgoraj)

Druga faza:

- Na podlagi obvestila o uvrstitvi projekta na poziv II. faze izbora LAS prijavitelje pozove, da pripravijo končno vlogo z dodatnimi zahtevanimi za II. fazo prijave.
- Prijavitelji predložijo končne vloge v roku, ki ga določi LAS.
- Za vse prijavitelje, ki bodo uvrščeni v II. fazo ocenjevanja, bo pisarna LEADER LAS pripravila delavnico za pomoč pri izpolnjevanju finančne konstrukcije na projektu. LAS si pridržuje pravico, da v primeru dodatnih navodil MKGP ali odločitev organov LAS spremeni II. del prijavnice.
- Skupna vrednost projekta za prijavljene aktivnosti se lahko iz I. faze v II. fazo spremeni, vendar LEADER sredstva morajo ostati enaka. Aktivnosti v projektu se pri prehodu iz I. faze v II. fazo ne smejo spreminjati.

XIII. KRAJ, ČAS IN OSEBA, PRI KATERI LAHKO ZAINTERESIRANI DVIGNEJO RAZPISNO DOKUMENTACIJO

Javni poziv in dokumentacija za prijavo projektov bo od dneva objave javnega poziva na voljo na spletnih straneh Posoškega razvojnega centra (LAS za razvoj) www.prc.si.

Dodatne informacije o javnem pozivu LAS daje strokovno administrativno telo LAS, kontaktna oseba je **Greta Pavšič**, tel.: 05/38-41-507, GSM: 031-345-868 ali po e-pošti: greta.pavsic@prc.si.

Ostale kontaktne osebe po posameznih območjih:

- Idrijsko-Cerkljansko območje:
Darja Lahajnar, ICRA d.o.o. Idrija, tel.: 05/73-43-914 ali po e-pošti: darja.lahajnar@icra.si.
- območje Trnovsko - Banjske planote v Mestni Občini Nova Gorica:
Boris Kante, Fundacija BIT Planota, tel.: 041/655-789 ali po e-pošti: boris.kante@siol.net.

XIV. SPREMEMBA JAVNEGA POZIVA

V primeru spremembe javnega poziva, prijavnega obrazca ali navodil prijaviteljem pred zaključkom javnega poziva bodo spremembe objavljene na spletni strani Posoškega razvojnega centra.

XV. DRUGE DOLOČBE

Rezultati tega javnega poziva predstavljajo informacije javnega značaja ter bodo po podpisu pogodb o sofinanciranju z izbranim prijavitelji objavljeni na spletni strani www.prc.si.

Številka: 07.05.04.4-10,
Datum: 1. 6. 2010

Predsednik programskega odbora **Boris Kante**, LAS za razvoj in direktor Posoškega razvojnega centra, pooblaščen pravne osebe LAS, mag. **Roman Medved**

EPIcenter

EPIcenter skupaj z Občino Tolmin objavlja

NAGRADNI NATEČAJ PRIDELANO IN PRODANO DOMA za lepo urejene, pisane in raznovrstne vrtove (zelenjavne, zeliščne, cvetlično-zelenjavne, itd.) ter vaše najljubše recepte

V želji, da bi sledili smernicam projekta *Pridelano in prodano doma*, od vas tudi tokrat ne bomo zahtevali, da boste svoje pridelke prodajali. Želimo vas zgolj nagraditi za čas, ki ga vlagate v svoj vrt oziroma pridelke.

Trajanje natečaja: od objave natečaja v EPIcentru do 1. septembra 2010.

Od vas pričakujemo: da izpolnite priloženi obrazec in skupaj z njim pošljete še fotografijo klasičnega formata ali fotografijo v elektronski obliki (jpg, tiff, gif) svojega vrta in vaš najljubši recept tistih jedi, za pripravo katerih uporabljate pridelke iz domačega vrta. Lahko so to že preizkušeni recepti, lahko pa tudi povsem vaši – v tem primeru nas na to posebej opozorite.

Nagrade: Izmed sodelujočih na natečaju bo tričlanska komisija v sestavi člana uredništva EPIcentra, člana *Posoškega razvojnega centra* in člana Občine Tolmin v začetku septembra izžrebala šest prejemni-

kov lesenih kompostnikov iz macesnovine *Mizarstva Jermol*.

Splošni pogoji sodelovanja v nagradnemu natečaju

Nagradni natečaj poteka na območju, ki ga pokriva *Komunala Tolmin* (občine Bovec, Kobarid in Tolmin), in sicer v okviru projekta *Pridelano in prodano doma*, ki ga sofinancira Občina Tolmin.

Sodelovanje – Na nagradnemu natečaju lahko sodelujejo lastniki zelenih površin na omenjenem območju, ki lahko omogočijo postavitev hišnega kompostnika najmanj 5 m od sedanjih stanovanjskih stavb ali javnih površin. V nagradnem natečaju ne morejo sodelovati tisti občani, ki so kompostnike v okviru projekta *Pridelano in prodano doma* že prejeli.

Potek nagradnega natečaja – Nagradna igra poteka od objave natečaja v EPIcentru do vključno 1. septembra 2010. Fotografij in receptov, poslanih po tem datumu, pri žrebanju ne bomo upoštevali. Organizator ne odgovarja za napake na spletni str-

ni, izgubljene prijave na nagradni natečaj in ostale napake, ki se lahko pojavijo zaradi napak tehnologije.

Žrebanja, nagrade in nagrajen-
ci – Nagrajenec, ki bodo o nagradi obveščeni pisno po pošti, morajo nagrado prevzeti v 30 dneh po žrebanju. Če nagrade ne bodo prevzeli v tem roku, se je ne bo podelilo. Poimenski seznam nagrajencev bo objavljen v septembrski številki EPIcentra in na spletni strani organizatorjev. Nagrajenec je zavezanec za akontacijo dohodnine.

Varstvo osebnih podatkov – Vsi osebni podatki sodelujočih bodo namenjeni izključno za namene nagradne igre. Organizatorji se obvezujemo, da bomo vse vaše podatke, ki nam jih boste poslali z vašo prijavo na nagradno igro, brezpogojno varovali ter z njimi ravnali v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov.

Več o pogojih in nagradi na spletni strani www.prc.si.

Uredništvo EPIcentra

P R I J A V N I C A ZA SODELOVANJE NA NAGRADNEM NATEČAJU PRIDELANO IN PRODANO DOMA

ime in priimek:

naslov stalnega bivališča:

tel. številka:

e-naslov:

priloge (ustrezno označi):

☐ fotografija

☐ e-fotografija

☐ recept

Izjavljam, da se strinjam s pogoji sodelovanja v nagradnem natečaju.

datum:

podpis:

Obrazec pošljite na naslov: Uredništvo EPIcentra, Ulica padlih borcev 1b, 5220 Tolmin

Na podlagi 24. člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list Republike Slovenije, št. 45/2008 – ZK-me-1), Odloka o proračunu Občine Tolmin

za leto 2010 (Uradni list Republike Slovenije, št. 24/2009, 14/2010) in Pravilnika o dodeljevanju pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter podeželja v občini Tolmin (Primorske novice Uradne objave, št. 34/2007, 21/2008) Občina Tolmin objavlja

JAVNI RAZPIS o dodeljevanju pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter podeželja v občini Tolmin v letu 2010

I. NAZIV IN SEDEŽ NAROČNIKA
OBČINA TOLMIN, Ulica padlih borcev 2, 5220 Tolmin

II. PREDMET JAVNEGA RAZPISA
Predmet javnega razpisa je dodelitev nepovratnih finančnih sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter podeželja v občini Tolmin v letu 2010 po shemi državnih pomoči v kmetijstvu, skladno z Uredbo Komisije (ES) št. 1857/2006, in Uredbo Komisije (ES) št. 800/2008 in po shemi »de minimis« pomoči, skladno z Uredbo Komisije (ES) št. 1998/2006. Sredstva se dodelijo za naslednje namene (vrste pomoči in ukrepov):

- A) Pomoči na področju primarne pridelave kmetijskih proizvodov, dodeljene po Uredbi za skupinske izjeme:
 1. Naložbe v kmetijska gospodarstva za primarno proizvodnjo
 2. Zagotavljanje tehnične podpore v kmetijskem sektorju
- B) Pomoči »de minimis« na področju predelave in trženja kmetijskih proizvodov:
 3. Naložbe za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetijah
 4. Pokrivanje operativnih stroškov transporta iz oddaljenih krajev

III. VIŠINA RAZPISANIH SREDSTEV ZA POSAMEZEN UKREP, UPRAVIČENCI, UPRAVIČENI STROŠKI, POGOJI IN KRITERIJI ZA PRIDOBITEV SREDSTEV, OMEJITVE, FINANČNE DOLOČBE, ZAHTEVANA DOKUMENTACIJA TER MERILA ZA OCENJEVANJE VLOG

Višina razpisanih sredstev proračuna Občine Tolmin je omejena in znaša 34.317,15 EUR. V primeru ostanka razpisanih sredstev, namenjenih za posamezen ukrep, se le-ta na predlog občinskega Odbora za kmetijstvo, turizem in pospeševanje poseljenosti podeželja lahko prerazporedijo za druge ukrepe, določene v tem javnem razpisu.

Prijave na razpis bodo ovrednotene na podlagi naslednjih meril, ki bodo upo-

števane pri razdeljevanju proračunskih sredstev:

A) POMOČI, DODELJENE PO UREDBI ZA SKUPINSKE IZJEME

1. NALOŽBE V KMETIJSKA GOSPODARSTVA ZA PRIMARNO PROIZVODNJO

Višina razpisanih sredstev znaša:

- posodabljanje kmetijskih gospodarstev 20.580,00 EUR,
- urejanje pašnikov, kmetijskih zemljišč in dostopov 2.058,00 EUR.

Predmet pomoči:

Predmet pomoči je sofinanciranje naložb v lastno primarno pridelavo kmetijskih proizvodov, ki jih opredeljuje Priloga I k Pogodbi o ustanovitvi Evropske Skupnosti (v nadaljevanju: Pogodba). Podpore se dodeljujejo za naložbe v kmetijska gospodarstva, ki so namenjene za:

1.1 Posodabljanje kmetijskih gospodarstev z živinorejsko in rastlinsko proizvodnjo:

- naložbe v posodobitev hlevov s pripadajočo notranjo opremo za prirejo mleka, mesa in jajc,
- naložbe v skladišča za krmo s pripadajočo opremo,
- naložbe v pomožne živinorejske objekte, vključno s pripadajočo opremo,
- nakup kmetijske mehanizacije in opreme, vključno z računalniško programsko opremo,
- nakup kmetijskih zemljišč za kmetijsko izrabo za namen rastlinske pridelave oziroma za namen živinoreje v vrednosti do 10 % celotne naložbe, če je nakup kmetijskih zemljišč sestavni del celotne naložbe,
- prva postavitve ekstenzivnih travniških sadovnjakov ter prva postavitve oziroma prestrukturiranje intenzivnih trajnih nasadov sadovnjakov,
- nakup in postavitve rastlinjakov in plastenjakov za rastlinsko pridelavo, vključno s pripadajočo opremo,
- nakup in postavitve mrež proti toči.

1.2 Urejanje pašnikov, kmetijskih zemljišč in dostopov:

- naložbe v urejanje pašnikov za nadzorovano pašo domačih živali in obor za rejo gojene divjadi,
- naložbe v urejanje kmetijskih zemljišč in dostopov na kmetijskih gospodarstvih (poljske poti, dovozne poti, poti v trajnih nasadih na kmetiji).

Upravičenci:

Upravičenci do dodelitve pomoči so kmetijska gospodarstva – pravne in fizične osebe, ki se uvrščajo med majhna in srednje velika podjetja, kot je opredeljeno v Prilogi 1 Uredbe Komisije (ES) št. 800/2008, se ukvarjajo s primarno pridelavo kmetijskih proizvodov, opredeljenih v Prilogi I k Pogodbi, in so vpisane v register kmetijskih gospodarstev (v nadaljevanju: **kmetijska gospodarstva**), in sicer:

- za naložbe v posodabljanje kmetijskih gospodarstev z živinorejsko in rastlinsko proizvodnjo kmetijska gospodarstva, ki imajo naslov oziroma sedež v občini Tolmin ter imajo v lasti oziroma v zakupu kmetijska zemljišča na območju občine Tolmin;
- za urejanje pašnikov, kmetijskih zemljišč in dostopov kmetijska gospodarstva, ki imajo v lasti oziroma v zakupu kmetijska zemljišča na območju občine Tolmin.

Pogoji in omejitve so natančneje opredeljeni v Uradnem listu RS, št. 42/2010, in na www.obcina.tolmin.si.

Višina sofinanciranja in upravičeni stroški:

Bruto intenzivnost pomoči:

- do 50 % upravičenih stroškov naložbe na območjih z omejenimi možnostmi,
- do 40 % upravičenih stroškov naložbe na ostalih območjih,
- če naložbo izvajajo mladi kmetje v petih letih od vzpostavitve kmetijskega gospodarstva, se intenzivnost pomoči poveča za 10 % (te naložbe morajo biti opredeljene v poslovnem načrtu o razvoju kmetijske dejavnosti kot je določeno v členu 22 (c) in izpolnjeni morajo biti pogoji iz člena 22 Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005).

Najmanjši znesek dodeljene pomoči je 200,00 EUR, najvišji znesek pa 3.500,00 EUR na kmetijsko gospodarstvo na leto.

Upravičeni stroški so naslednji:

- stroški posodobitve hlevov (nakup materiala, gradbena in obrtniška dela, oprema stojišč, ležišč, privezov in boksov, električna oprema, prezračevalni sistemi, napajalni sistemi ...);
- stroški nakupa in montaže nove tehnološke opreme (za krmljenje, mlo, izločke ...);
- stroški nakupa materiala, opreme in stroški novogradnje oziroma adaptacije pomožnih živinorejskih objektov in skladišč za krmo (objekti za shranjevanje kmetijske mehanizacije, silosi ...), razen obnove ali rekonstrukcije gnojnih jam in gnojišč zaradi izpolnjevanja standarda Nitrarna direktiva;
- stroški nakupa kmetijske mehanizacije in opreme, vključno z računalniško programsko opremo;
- stroški nakupa kmetijskih zemljišč, ki ne presegajo 10 % upravičenih stroškov celotne naložbe;
- stroški prve postavitve ekstenzivnih trajnih nasadov ali postavitve oziroma prestrukturiranja (zamenjave sort) obstoječih intenzivnih trajnih nasadov (priprava izvedbenega načrta za zasaditev novega trajnega nasada, priprava zemljišča, nakup in postavitve opore, nakup mreže za ograjo, nakup večletnega sadilnega materiala, nakup in postavitve mrež proti toči ...);

- stroški nakupa in postavitve rastlinjaka ali plastenjaka s pripadajočo opremo;
- stroški nakupa in postavitve mrež proti toči;
- stroški postavitve oziroma ureditve pašnikov in obor (nakup opreme za ograditev pašnika in pregraditev pašnika na pašne čredinke, pašni aparat, nakup opreme za ureditev napajališča za živino, strojne storitve ...);
- stroški izvedbe agromelioracijskih del pri urejanju kmetijskih zemljišč in dostopov (stroški odstranjevanja zarasti, skal, planiranja oz. ravnanja zemljišča, analize zemlje, gnojilnega načrta, založnega gnojenja vključno z apnenjem, nakup in sejanje travnega semena ...), razen drenažnih del in materiala za drenažo;
- splošni stroški, povezani s pripravo in izvedbo investicije (izdelava projektne dokumentacije, honorarji arhitektov, inženirjev in svetovalcev, stroški študij izvedljivosti, nakup patentov in licenc ...).

Davek na dodano vrednost in lastno delo se ne upoštevajo kot upravičeni stroški.

Najvišji znesek dodeljene pomoči posameznemu podjetju (kmetijskemu gospodarstvu) ne sme preseči 400.000,00 EUR v katerem koli obdobju treh proračunskih let oziroma 500.000,00 EUR, če je podjetje (kmetijsko gospodarstvo) na območjih z omejenimi možnostmi, in sicer ne glede na to, iz katerih javnih virov so sredstva dodeljena.

Dodatna merila za ocenjevanje:

- usmerjenost kmetijskega gospodarstva v ekološko kmetovanje,
- število izvajanih ukrepov iz programov SKOP in KOP,
- velikost kmetijskega gospodarstva,
- tržna orientiranost kmetije,
- starost nosilca kmetijskega gospodarstva.

2. ZAGOTAVLJANJE TEHNIČNE PODPORE V KMETIJSTVU

Višina razpisanih sredstev znaša:

2.058,00 EUR

Predmet pomoči:

- izobraževanje in usposabljanje kmetov in delavcev na kmetijskih gospodarstvih, svetovalne storitve, organizacije forumov, tekmovanj, razstav in sejmov ter sodelovanje na njih, publikacije in spletišča.

Cilji ukrepa:

- povečati učinkovitost in konkurenčnost ter zagotoviti dolgoročno sposobnost preživetja kmetijskih gospodarstev s pomočjo strokovnega izobraževanja in usposabljanja ter promocijsko informativnih akcij.

Upravičenci:

Upravičenci do dodelitve pomoči so izvajalci tehnične podpore, in sicer:

1. organizacije, ki so registrirane za opravljanje storitev na področju kme-

tijstva, gozdarstva in razvoja podeželja (v nadaljevanju: **registrirani izvajalci**);

2. registrirana stanovska in interesna združenja in zveze, ki delujejo na področju kmetijstva, gozdarstva in prehrane na območju občine ali regije (v nadaljevanju: **društva in združenja**).

Pogoji in omejitve so natančneje opredeljeni v Uradnem listu RS, št. 42/2010, in na www.obcina.tolmin.si.

Višina sofinanciranja in upravičeni stroški:

Bruto intenzivnost pomoči:

- pomoč lahko krije do 100 % upravičenih stroškov,
- pomoč se dodeli v obliki subvencioniranih storitev in ne sme vključevati neposrednih plačil v denarju proizvajalcem.

Najvišji znesek dodeljene pomoči na posameznega upravičenca v letu 2010 znaša 2.000,00 EUR.

Upravičeni stroški so naslednji:

- Na področju izobraževanja in usposabljanja kmetov in delavcev na kmetijskem gospodarstvu se pomoč dodeli za kritje stroškov organiziranja programov za usposabljanje (predavanja, informativna izobraževanja, krožki, tečaji, prikazi, strokovne ekskurzije...).
- Na področju svetovalnih storitev, ki jih opravijo tretje strani, se pomoč dodeli za kritje honorarjev za storitve, ki ne spadajo med trajne ali občasne dejavnosti niti niso v zvezi z običajnimi operativnimi stroški podjetja.
- Na področju organizacije forumov za izmenjavo znanj med gospodarstvi, tekmovanj, razstav in sejmov ter sodelovanje na njih se pomoč dodeli za kritje:
 - stroškov udeležbe,
 - potnih stroškov,
 - stroškov publikacij,
 - najemnin razstavnih prostorov.
- Na področju publikacij (katalogov, spletišč), ki predstavljajo dejanske podatke o proizvajalcih iz dane regije ali proizvajalcev danega proizvoda, če so informacije in predstavitev nevtralne in imajo zadevni proizvajalci enake možnosti, da se predstavijo v publikaciji, se pomoč dodeli za kritje:
 - stroškov priprave in tiska katalogov,
 - stroškov vzpostavitve internetne strani.

Davek na dodano vrednost in lastno delo se ne upoštevajo kot upravičeni stroški.

Dodatna merila za ocenjevanje:

- prispevek programa k funkcionalnosti znanj udeležencev in uporabnost pridobljenih znanj v praksi,
- število upravičenih udeležencev programa,
- obseg programa (število ur, obseg in naklada publikacije ...).

B) POMOČI »DE MINIMIS«**3. NALOŽBE ZA OPRAVLJANJE DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJAH**

Višina razpisanih sredstev znaša:
4.116,00 EUR

Predmet pomoči:

Predmet podpore so naložbe za sledeče vrste namenov:

- predelava kmetijskih proizvodov, opredeljenih v Prilogi 1 Pogodbe (mesa, mleka, vrtnin, sadja, mlevskih in škrobnih izdelkov, rastlinskih in živalskih olj in maščob, pripravljenih krmil za živali, drugih živil, pijač, le-sa), medu in čebeljih izdelkov, zelišč, gozdnih sadežev in gozdnih sortimentov);
- neposredna prodaja kmetijskih proizvodov na kmetijah;
- neposredna prodaja kmetijskih proizvodov izven kmetije;
- turizem na kmetiji (gostinska in negostinska dejavnost – ogled kmetije in njenih značilnosti in ogled okolice kmetije, prikaz vseh del iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti, prikaz vseh del iz ostalih vrst dopolnilne dejavnosti na kmetiji, turistični prevoz potnikov z vprežnimi vozili, ježa živali, žičnice, vlečnice, sedežnice, oddaja športnih rekvizitov, oddajanje površin za piknike);
- dejavnost (storitve in izdelki), povezana s tradicionalnimi znanji na kmetiji (oglarstvo, tradicionalno krovstvo s slamo, škodlami in skriljem, peka v kmečki peči, izdelava drobnih galanterijskih izdelkov iz lesa, zbirke, izdelava podkev, podkovno kovaštvo, tradicionalni izdelki iz zelišč in dišavnic);
- pridobivanje in prodaja energije iz obnovljivih virov na kmetiji;
- storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo, opremo, orodji in živalmi ter oddaja le teh v najem;
- izobraževanje na kmetijah, povezano s kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnostjo na kmetiji;
- zbiranje in kompostiranje organskih snovi;
- aranžiranje ter izdelava vencev, šopkov ipd. iz lastnega cvetja in drugih okrasnih rastlin.

Upravičenci:

Upravičenci do dodelitve pomoči so nosilci kmetijskih gospodarstev ter njihovi družinski člani, ki so ali se bodo registrirali za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetijskem gospodarstvu, ki je vpisano v register kmetijskih gospodarstev (v nadaljevanju: **nosilci dopolnilnih dejavnosti**). Nosilci dopolnilnih dejavnosti morajo imeti naslov oziroma sedež na območju občine Tolmin.

Pogoji in omejitve so natančneje opredeljeni v Uradnem listu RS, št. 42/2010, in na www.obcina.tolmin.si.

Višina sofinanciranja in upravičeni stroški:

Bruto intenzivnost pomoči:

- do 50 % upravičenih stroškov naložbe.

Najmanjši znesek dodeljene pomoči znaša 500,00 EUR, največji pa 5.000,00 EUR na kmetijsko gospodarstvo na leto.

Upravičeni stroški so:

- stroški izgradnje ali obnove objektov/prostorov (za skladiščenje, pravo proizvodov za trg, prodajo ...) za potrebe dopolnilne dejavnosti (nakup materiala in pripadajoče opreme, gradbena in obrtniška dela ...);
- stroški nakupa nove oziroma rabljene opreme in naprav, vključno z računalniško programsko opremo, za potrebe dopolnilne dejavnosti;
- stroški promocije in trženja dopolnilne dejavnosti (publikacije - katalogi in spletišča, udeležba na forumih, tekmovanjih, sejnih, razstavah, ekotržnicah in podobno, svetovalne storitve, tržne raziskave ...);
- stroški udeležbe na izobraževanjih in usposabljanjih, povezanih z dopolnilnimi dejavnostmi;
- splošni stroški, povezani s pripravo in izvedbo projekta (izdelava projektne dokumentacije, honorarij arhitektov, inženirjev in svetovalcev, stroški študij izvedljivosti, nakup patentov in licenc ...).

Davek na dodano vrednost in lastno delo se ne upoštevajo kot upravičeni stroški.

Skupna pomoč »de minimis«, dodeljena kateremu koli podjetju, ne sme presegati 200.000,00 EUR bruto v kate-

rem koli obdobju treh proračunskih let.

Dodatna merila za ocenjevanje:

- prispevek dopolnilne dejavnosti k prepoznavnosti in ohranjanju ter promociji tradicionalnih značilnosti območja občine,
- usmerjenost kmetijskega gospodarstva v ekološko kmetijstvo,
- zaposlenost nosilca dopolnilne dejavnosti,
- starost nosilca dopolnilne dejavnosti.

4. POKRIVANJE OPERATIVNIH STROŠKOV TRANSPORTA IZ ODROČNIH KRAJEV

Višina razpisanih sredstev znaša:
5.505,15 EUR

Predmet pomoči:

- financiranje stroškov prevoza za prevoze, ki niso ekonomsko upravičeni.

Upravičenci:

- zadrage, ki opravljajo dejavnost transporta med kmetijskimi gospodarstvi na območju občine Tolmin in izpolnjujejo vse pogoje, določene s tem razpisom (v nadaljevanju: **prevoznik**).

Pogoji in omejitve so natančneje opredeljeni v Uradnem listu RS, št. 42/2010, in na www.obcina.tolmin.si.

Višina sofinanciranja in upravičeni stroški:

Bruto intenzivnost pomoči:

- do 70 % upravičenih stroškov tovarnega transporta.

Najmanjši znesek dodeljene pomoči znaša 200,00 EUR, največji pa 5.000,00 EUR na prevoznika na leto.

Upravičeni stroški so:

- operativni stroški tovarnega prevoza/kilometer v odročnih krajih, opravljeni v času od 1. 1. 2010 do 30. 11. 2010 na območju:
 - Poljubinja in Ljubinja;
 - Kneže, Temljini in Kneških Raven;
 - Baške grape.

Davek na dodano vrednost in lastno delo se ne upoštevajo kot upravičeni stroški.

Skupna pomoč »de minimis«, dodeljena kateremu koli transportnemu podjetju, ne sme presegati 100.000,00 EUR bruto v katerem koli obdobju treh proračunskih let.

Dodatna merila za ocenjevanje:

- dejavnost transporta, je glavna dejavnost prevoznika;
- frekvenca transportov na posameznem odročnem območju, kot je definirano s tem razpisom;
- skupno število kilometrov, ki jih prevoznik opravi na odročnih območjih, kot so definirana s tem razpisom, v obdobju od 1. 1. 2010 do 30. 11. 2010, in ki jih lahko izkaže z verodostojnimi knjigovodskimi listinami;
- število odročnih območij, kot so definirana s tem razpisom, na katerih prevoznik opravlja dejavnost transporta.

Utrinki

NA PREDVEČER PRVEGA MAJA so tudi po Baški grapi zagoreli kresovi. **Foto: Alenka Zgaga**

KRESOVI ZAGORELI V OBJEMU GORA

Baška grapa – Na predvečer prvega maja so tudi v zatrepu Baške grape zagoreli kresovi. Prav prijetna je bila večerna vožnja skozi njene vasi, saj so kresovi plameneli v Hudajž-

ni, v podnožju Znojil, kar dva sta švigala iskre v noč na Petrovem Brdu. Posebej so se potrudili mladi v Podbrdu. Več dni so kres postavljali na prijetni gozdni jasi Ava ob potoku Bača. Na pomoč jim je priskočil prevoznik **Albin Poljanec** iz Podbrda, za varnost in razsvetljavo pa so po-

skrbeli prizadevni člani Prostovoljnega gasilskega društva Podbrdo. Presenetljiva udeležba domačinov je razveselila organizatorje, saj je bil namen ohranjanja tradicije kresovanja dosežen. Mnogim je ob igri plamenov spomin zaplaval nekaj desetletij v preteklost, ko so kresovi goreli na številnih gričih, ki takrat še niso bili poraščeni.

Olga Zgaga, Društvo Baška dediščina

KOŠARKA NA TOLMINSKEM IMA 60-LETNO TRADICIJO

Tolmin – Košarkarski klub (KK) Tolmin je 22. maja praznoval 60. obletnico aktivnega igranja košarke v Tolminu. Na prireditvi, ki je potekala na tolminski Brajdi, se je zbralo lepo število ljubiteljev košarke. Na srečo organizatorjev je vreme kljub manjši plohi zdržalo, tako da prireditve ni bilo treba seliti v dvorano, kjer vzdušje gotovo ne bi bilo tako prijetno, kot je na prostem. Prve tekme najmlajših so se začele že opoldan. Program se je nadaljeval s tekmami različnih kategorij veteranov, zaključil pa (igralni del) s tekmo med član-

IV. ROK ZA PREDLOŽITEV PRIJAV IN NAČIN PREDLOŽITVE

Razpis je **odprt od dneva objave v Uradnem listu Republike Slovenije do vključno 18. junija 2010 do 12. ure.**

Vlagatelji oddajo vlogo, ki vsebuje:

- **izpolnjene prijavne obrazce** (za ukrep, na katerega se vlagatelj prijavlja),
- **obvezne priloge**, ki so navedene pri posameznem prijavnem obrazcu,
- **podpisan** (in v primeru pravne osebe tudi žigosan) **vzorec pogodbe**, ki je priložen posameznemu prijavnemu obrazcu.

Vloge morajo biti **poslane s priporočeno pošto ali oddane osebno v zaprti kuverti, opremljeni z naslovom pošiljatelja in označeni z ustreznim oznako ukrepa:**

»NE ODPIRAJ, JAVNI RAZPIS – KMETIJSTVO 2010: Naložbe v kmetijska gospodarstva«,

»NE ODPIRAJ, JAVNI RAZPIS – KMETIJSTVO 2010: Tehnična pomoč«,

»NE ODPIRAJ, JAVNI RAZPIS – KMETIJSTVO 2010: Naložbe v dopolnilne dejavnosti na kmetijah«,

»NE ODPIRAJ, JAVNI RAZPIS – KMETIJSTVO 2010: Transportni stroški«,

na naslov: **Občina Tolmin, Ulica padlih borcev 2, 5220 Tolmin.** Ne glede na način vložitve, morajo **vloge prispeti na Občino Tolmin najkasneje do 18. junija 2010 do 12. ure.**

V primeru, da upravičenec pošilja več vlog za več namenov, mora biti vsaka

vloga v svoji kuverti.

V. OBRAVNAVANJE VLOG

Prispele vloge bo po izteku prijavnega roka obravnavala strokovna komisija za kmetijstvo (v nadaljevanju: komisija), ki jo imenuje župan Občine Tolmin. Odpiranje vlog bo potekalo 22. junija 2010 ob 9. uri. Odpiranje vlog ne bo javno.

Komisija bo opravila pregled vlog ter jih obravnavala in ocenila na podlagi pogojev in meril, določenih v javnem razpisu. Komisija lahko preveri utemeljenost in realnost v vlogi navedenih upravičenih stroškov prijavljenih investicij oziroma aktivnosti ter v ta namen zahteva dodatna dokazila in pojasnila. Prepozno prispele vloge in vloge, vložene v nepravilno opremljenih ovojnica, bo komisija zavrgla. Neutemeljene vloge, ki ne bodo izpolnjevale razpisnih pogojev in kriterijev upravičenosti do dodelitve sredstev, bo komisija zavrgla. Vlagatelje, katerih vloge bodo nepopolne, bo komisija v roku osmih (8) dni od odpiranja vlog pisno pozvala, da vloge dopolnijo. Rok za dopolnitev vlog bo osem (8) dni od dneva vročitve poziva za dopolnitev.

Po preteku roka za dopolnitev nepopolnih vlog bo komisija vloge ponovno obravnavala. Če pozvani vlagatelji v zahtevanem roku nepopolnih vlog ne bodo dopolnili ali pa jih bodo dopolnili neustrezno, bo komisija vloge zavrgla kot nepopolne. Vse popolne in upravičene vloge pa bo komisija točkovala v skladu z merili za ocenjevanje vlog,

določenih v javnem razpisu, ter pripravila predlog razdelitve sredstev.

Na podlagi predloga komisije o razdelitvi sredstev bo pristojni organ občinske uprave izdal upravičencem sklepe komisije o višini dodeljenih sredstev in višini upravičenih stroškov za posamezen ukrep in namen oziroma bo izdal sklepe o zavrnitvi ali zavrnjenju, v skladu z odločitvami komisije.

Prijavitelji bodo o izidu javnega razpisa s sklepom komisije pisno obveščeni najpozneje v roku 30 dni od datuma odpiranja vlog.

V primeru ukrepov, razpisanih na področju primarne pridelave kmetijskih proizvodov, upravičenec pred izdajo sklepa o odobritvi sredstev ne sme pričeti z aktivnostmi oziroma naložbo, za katera so sredstva namenjena.

Zoper odločitev komisije lahko upravičenec vložiti pritožbo županu v roku osmih (8) dni od dneva vročitve sklepa upravičencu. Odločitev župana je dokončna.

S kandidati, izbranimi na razpisu, bodo sklenjene pogodbe, v kateri bodo urejene medsebojne pravice in obveznosti med Občino Tolmin in upravičencem ter podrobnejši pogoji koriščenja odobrenih sredstev.

VI. NADZOR IN SANKCIJE

Nadzor nad namensko porabo sredstev, dodeljenih po tem razpisu, opravi pristojni organ občinske uprave in komisija, namenskost in smotrnost porabe pa lahko ugotavlja tudi Nadzorni odbor Občine Tolmin.

V primeru nenamenske porabe sredstev bo prejemnik sankcioniran v skladu z določili 21. člena Pravilnika o dodeljevanju pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter podeželja v občini Tolmin.

Komisija bo po odpiranju vlog resničnost podatkov vzorčno preverila na terenu.

VII. KRAJ, ČAS TER KONTAKTNA OSEBA, PRI KATERI LAHKO PREDLAGATELJI DVGNEJO RAZPISNO DOKUMENTACIJO IN DOBIJO DODATNA POJASNILA O JAVNEM RAZPISU

Brezplačna razpisna dokumentacija je od dneva objave razpisa do izteka prijavnega roka dosegljiva na spletni strani Občine Tolmin (www.tolmin.si) ali pa jo v tem roku vlagatelji lahko dvignejo v tajništvih Občine Tolmin, Ulica padlih borcev 2, 5220 Tolmin. Dodatne informacije in pojasnila v zvezi z javnim razpisom lahko zainteresirani dobijo pri Janji Bičič, na telefonski številki 05/38-19-530, vsak delovni dan, od 8. do 14. ure, ali na elektronskem naslovu janja.bicic@tolmin.si.

Številka: 330-0001/2010

Datum: 20. maj 2010

Občina Tolmin

Uroš Brežan, župan Občine Tolmin

Besedilo celotnega javnega razpisa je objavljeno v Uradnem listu RS, št. 42/2010, in na spletni strani Občine Tolmin (www.obcina.tolmin.si). Na spletni strani so objavljeni tudi prijavni obrazci.

Utrinki

sko ekipo KK Tolmin in Kraškim Zidarjem iz Sežane, ki tekmuje v 1. b slovenski ligi. Kljub sproščenemu in prijateljskemu vzdušju je bilo na vseh tekmah veliko tekmovalnega naboja, saj športnikom, ki so tekmovali ali tekmujejo, želja po zmagi ostane v krvi. Vrhunec vsega je bila članska tekma, v kateri so člani KK Tolmin igrali zelo dobro, a na žalost za osem točk izgubili proti nasprotnikom ter jim na koncu tudi športno čestitali. Seveda se je veselica za nekatere zavlekla še pozno v noč.

In kako se je vse skupaj pred 60 leti pravzaprav začelo? V Tolminu so začeli košarko igrati leta 1950 v okviru Telovadnega društva (TVD) Partizan. Sprva ni bilo veliko organiziranih tekmovalnih (prvenstev, lige, turnirji ...), tako da so se vse tekmovalne dejavnosti odvijale med TVD Partizan in garnizonom JLA iz Tolmina. Kasneje se je pridružil še športni aktiv učiteljskega Tolmin. Leta 1955 je moštvo odigralo prvo tekmo zunaj Tolmina, in sicer s Kobaridom, v naslednjem letu pa je že začelo nastopati v prvenstvu Primorske, kjer je v kasnej-

PRVE TEKME NAJMLAJŠIH SO SE ZAČELE ŽE OPOLDAN. Program se je nadaljeval s tekmami različnih kategorij veteranov (na fotografiji), igralni del pa zaključil s tekmo med članskim moštvom KK Tolmin in Kraškim Zidarjem iz Sežane, ki tekmuje v 1. b slovenski ligi. **Foto: Tatjana Šalej Faletič**

ših letih osvojilo veliko naslovov v raznih kategorijah. S formacijo ligaškega tekmovalja na območju s everne Primorske leta 1962 se je v Tolminu začel pravi razmah košarke. Že naslednje leto je članska ekipa končala kot zmagovalka lige in si pridobila pravico do nastopa v 2. slo-

venski košarkarski ligi (SKL). V letih 1968 in 1970, 1983/84 je članska ekipa nastopala v 1. SKL. V sezoni 1995/96 je klub izpadel v 3. SKL, a se je vrnil v 2. SKL že po sezoni 1998/99. Odtlej KK Tolmin nastopa v 2. SKL zahod. Danes v njem deluje kar sedem selekcij: od najmlajših U-7

in U-8, dve pionirski ekipi, kadetska, ki je v letošnji sezoni nastopala v 1. SKL, in mladinska, ki se bo v naslednjih dneh skušala prebiti v 1. SKL, ter člansko moštvo, ki bo v naslednji sezoni skušalo naskakovati vrh 2. SKL. Oktobra 2009 so člani na občnem zboru izvolili tudi nov devetčlanski upravni odbor pod vodstvom **Danijela Krivca**, ki v teh težkih časih dela dobro, zato v klubu z optimizmom zrejo v naslednje sezone.

V tem času je v članski ekipi kluba igralo prek 170 igralcev, zvrstilo se je 21 trenerjev, izučilo devet sodnikov ter zamenjalo 16 predsednikov kluba. Kakšna je natančna številka vseh igralcev košarke v zgodovini kluba, težko ocenimo, a glede na to, da v člansko ekipo pridejo največ dva do trije igralci na generacijo, lahko upravičeno sklepamo, da je do sedaj košarko v Tolminu aktivno igralo blizu 2.000 igralcev.

Upravni odbor KK Tolmin je v začetku marca k sodelovanju povabil nekatere nekdanje člane kluba (**Marka Janeža, Darka Likarja, Pavla Rutarja, Zvonka Mraka ...**), in sicer z

Datum	Kraj	Prireditev	Informacije
vsaka sobota v maju in juniju	TOLMIN , Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Otroci sveta Otroške ustvarjalne delavnice	Društvo Zlatorog: 031-585-497, drustvo.zlatorog@gmail.com
4. 6. (18.00)	IDRSKO	Odkritje spomenika ob 95-letnici poboja talcev pri Idrskem	Društvo TIGR Primorske
4. 6. (20.00)	TOLMIN , Tolminski muzej	Odprtje fotografske razstave Brez fleša ni fleša	PUM: 05/38-41-513
5. 6. (19.30)	TRENTA , Dom Trenta	TuJerodne vrste – prezrta grožnja in strokovno predavanje dr. Simone Strgulc Krajšek , odprtje razstave in predavanje	Dom Trenta: 05/38-89-330
6. 6.	DOBROVO	Pohod od češnje do češnje	PD Tolmin, Slavica Boljat: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17–19h), 051-622-962
6. 6. (9.00)	TRDNJAVA KLUŽE	Tradicionalen sejem vojaških in drugih zanimivih starin	Društvo 13 13, Miloš Domevšek: 041-507-445
9. 6. (19.00)	TOLMIN , Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Prireditev ob začetku projekta Primorci beremo	Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin: 05/38-11-526
10. 6. (10.00)	TOLMIN , Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Znanje starejših za lokalni razvoj Ustanovitev Univerze za tretje življenjsko obdobje	Društvo Zlatorog: 031-585-497, drustvo.zlatorog@gmail.com
10. 6. (19.00)	KOBARID , telovadnica	Zaključna produkcija plesne šole Urška Tolmin	Suzana Brešan: 041-371-223, info.tolmin@urska.si
11. 6. (20.00)	SLAP OB IDRIJCI , dvorana kulturnega doma	Koncert zborov idrijske doline Tiho Idrijca šumi	Matej Kavčič: 031-507-724
11. in 12. 6.	KOBARID , trg pred cerkvijo	Kobariški sejem	Darja Hauptman: 031-608-389
12. 6. (9.00)	LOG POD MANGARTOM , pri Štolnu	5. tradicionalni pohod v okolico vasi – Priporočamo primerno obutev in oblačila. Pohod primeren za vse generacije.	TD Log pod Mangartom, Peter Mlekuz: 041-748-585
12. 6. (9.00)	BOVEC , start pred Hotelom Kanin	Bovec Trek Race 2010	AO Bovec: www.treking.si
12. 6.	KAMNO-TOLMIN	Voda za vedno – Spust s plovili za osveščanje in varovanje naravnega bogastva in čistost slovenskih rek	Ana Podobnik: 031-605-990, 05/38-85-308, info@xpoint.si, www.xpoint.si
12. 6. (13.00)	KANALSKI LOM	Košarkarski turnir trojk in zabava z bendom	Matjaž Žbogar: 041-625-803, zbogar_matjaz@yahoo.com

Utrinki

- namenom, da bi pokrili čim več generacij nekdanjih članov. Cilj organizacijskega odbora (OO) je bil, da bi se na Brajdi zbrali vsi nekdanji in sedanjí rodovi, ki bi ob igranju košarke obudili obilo prelepih spominov in preživeli lep dan. Zaradi finančnih težav prireditev sicer ni bila taka, kot so si člani OO sprva zamislili. Bili so že tudi pred tem, da bi jo odpovedali, a sta jih teža dogodka in dobra volja nekaterih posameznikov prisilili, da so jo izpeljali, pa čeravno malce skromneje, kot so sprva predvidevali.

Tomi Murovec

V ZNAMENJU RDEČE-BELIH

Tolmin – Pa se je zgodilo. Klub malega nogometa Oplast iz Kobarida je postal slovenski državni prvak v futsalu, potem ko je bil po štirih odigranih tekmah boljši s 3:1 v zmagah od večnega in mogoče največjega rivala Puntarja iz Tolmina. Tudi zadnjo tekmo so odločale šestmetrovke, saj je bil izid po rednem delu 3:3. Zaslužen ali ne, o tem ima verjetno vsak svoje mnenje.

V torek, 18. maja, je bila dvorana že uro pred začetkom tekme skoraj polno zasedena. Levi del tribune je bil obarvan rdeče-belo – tu so bile Soške bombe, zvesti privrženci

PO ZADNJI ZASTRELJANI ŠESTMETROVKI PUNTARJEV SE JE ZAČELO SLAVJE. Na obrazih igralcev Oplasta je bila nepopisna sreča in veselje. Ponoreli so tudi njihovi privrženci. Dvorana se je obarvala v rdeče-belo.

Oplasta. Desni del je pripadal Tminskim grafam, ki so vzpodbujali domačine. Vzdušje je bilo odlično, celo naelektreno, vesel bi ga bil vsak klub v Sloveniji. Oboji so se trudili, priznati pa je treba, da so bili pristaši Oplasta glasnejši. S tribun je priletele marsikatera »sočna«, predvsem na račun sodnikov, ki pa v celoti gledano niso vplivali na končen izid.

Po zadnji zastreljani šestmetrovki Puntarjev se je začelo slavlje. Na obrazih igralcev Oplasta je bila nepopisna sreča in veselje. Ponoreli so tudi njihovi privrženci. Dvorana se je

obarvala v rdeče-belo. Seveda je bila slika prav nasprotna pri Puntarjih in njihovih navijačih. Vseeno pa lahko pohvalimo igralce obeh klubov za trud in vloženo delo, zato, ker so nam v Zgornje Posočje prinesli spektakel, kakršnega doživimo le redko. Tudi o organizaciji ne moremo najti slabih besed. Želimo si lahko le, da bi se kaj takega pri nas ponovilo; igralce, vodstvi obeh klubov ter vse, ki zraven sodelujejo in pomagajo, pa lahko samo pohvalimo in jim zaželimo veliko sreče ter uspehov še naprej.

Besedilo in foto: **Tomi Murovec**

► POSTANITE NAROČNIK e-EPICentra

Vse, ki želite postati naročniki **e-EPICentra**, vabimo, da nam na **mateja.kutin@prc.si** sporočite svoj e-naslov, na katerega vam bomo pošiljali povezavo na naše spletno glasilo.

► IZID NASLEDNJE ŠTEVILKE EPICentra

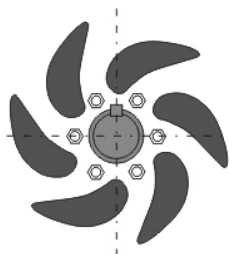
Bralke in bralce obveščamo, da bo naslednja številka **EPICentra** predvidoma izšla **23. julija 2010**. Vsi, ki boste v našem glasilu želeli objaviti prispevek, nam ga **najkasneje do 5. julija 2010** pošljite na e-naslov **epicenter@prc.si**. Neaktualnih vsebin in vsebin, ki jih bomo prejeli po tem datumu, žal ne bomo mogli upoštevati. Besedila naj ne bodo daljša od **2.000 znakov** (s presledki), saj le na tak način lahko zagotovimo objavo večjega števila vaših člankov. Več informacij glede objav najdete tudi na naši spletni strani **www.prc.si/epicenter**.

Uredništvo

Datum	Kraj	Prireditev	Informacije
13. 6.	BAVŠICA	Pohod na Bavh (2.186 m)	PD Tolmin, Jelko Flajs: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17–19h)
13. 6. (19.00)	TOLMIN, telovadnica ŠC Tolmin	Zaključna produkcija plesne šole Urška Tolmin	Suzana Brešan: 041-371-223, info.tolmin@urska.si
sredi junija (19.00)	TOLMIN, knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Prireditev ob 30-letnici Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin	Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin: 05/38-11-526
17. 6. (20.00)	TOLMIN, atrij Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin	Koncert skupine Tristan – Akustična glasba od folka prek balkanske in irske glasbe do jazz	Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin: 05/38-11-526
19. 6.	DREŽNIŠKE RAVNE	Pohod na Krnčico (2.142 m)	PD Tolmin, Slavica Boljat: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17–19h), 051-622-962
18. do 20. 6.	BOVEC, TRNOVO OB SOČI	WW World Cup Soča – Svetovni pokal v spustu; 18. 6. Odprtje na Bovškem trgu; 19. 6. (12.30) klasična preizkušnja na trnovem, 20. 6. (10.30) sprint preizkušnja na Trnovem	Kajakaška zveza Slovenije in KKSE, Andrej Humar: 031-371-644
20. 6. (10.00)	BOVEC, A postaja žičnice Kanin	Slovenija kolesari na Bovškem	Kaninski center, Fabiola Komac: 031-370-885, Alenka Čopi: 041-728-614
20. 6. (10.30)	LIVEK, športno igrišče	Srečanje z zamejci iz Topolovega in odprtje informacijskega panoja o Livškem	KS Livek, Klavdija Uršič: 041-426-762
24. do 26. 6.	BOVEC in TOLMIN	Mednarodni folklorni festival – 24. 6. (20h) v Bovcu, 25. 6. (20h) v Bovcu in Tolminu, 26. 6. (19h) v Bovcu	Folklorna skupina Bc, Jure Klavara: 041-906-214
25.–27.6.	SLOVENJ GRADEC	Kope – Smrekovc (Pohorje)	PD Tolmin, Darij Kenda: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17–19h), 041-774-631
26. 6. (18.00)	PERATI nad Livkom	Praznovanje svetega Petra – Tekmovanje v morru in zabava	KS Livek, Klavdija Uršič: 041-426-762
27. 6. (12.00)	PERATI nad Livkom	Praznovanje svetega Petra – Sveta maša, gledališka predstava in ples	KS Livek, Klavdija Uršič: 041-426-762
2. do 5. 7.	BOVEC, središče, trdnjava Kluže	Festival Kluže – 2. 7. (20h) Ko sem bil mrtev; 3. 7. (11h) Klovnbufova vesela kavarna; 4. 7. (11h) Mini cirkus Bufeto, (21h) Kaotični Odisej; 5. 7. (21h) Kasandra	Kulturno društvo B-51: 01/42-69-405
3. 7. (9.00)	LEPENA	Tradicionalni pohod 7 dni 7 poti	TD Soča-Lepena, Božidar Kavčič: 031-568-142
3. 7.	BOVEC, središče kraja	Tradicionalna prireditev. 6. Buški dan – Na predvečer praznika Ulični tek za Veliko nagrado Bovca (start 19.30)	TD Bovec: 040-348-160
4. 7.	PLANINA PECOL	Pohod na Špik Hude police (2.420 m)	PD Tolmin, N. Gaberšček: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17–19h), 031-876-010
5. do 10. 7.	TOLMIN, Sotočje	Metalcamp 10	www.metalcamp.com
8. 7. (20.00)	BOVEC, središče kraja	Bovški četrtkovi večeri	TIC Bovec: 05/38-96-444
9. 7. (20.00)	BOVEC, središče kraja	Folklorni večer – Predstavila se bo Folklorna skupina Bc	TIC Bovec: 05/38-96-444
11. 7.	DOLINA ZADNJICA	Pohod na Bovški Gamsovec (2.392 m)	PD Tolmin, D. Gaberšček: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17–19h), 031-868-031
15. 7. (20.00)	BOVEC, središče kraja	Bovški četrtkovi večeri	TIC Bovec: 05/38-96-444
16. 7. (20.00)	BOVEC, središče kraja	Folklorni večer – Predstavila se bo Folklorna skupina Bc	TIC Bovec: 05/38-96-444
17. 7. (18.00)	ČEZSOČA	Kmečke igre	TD Čezsoča, Vasja Vitez
18. 7.	PLANINA RAZOR	Tradicionalno srečanje planincev s kulturnim programom	PD Tolmin, Milena Brešan: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17–19h)
22. 7. (9.00)	TRENTA, koča pri izviru Soče	Vodenje po Soški poti	Dom Trenta: 05/38-89-330
22. 7. (20.00)	BOVEC, središče kraja	Bovški četrtkovi večeri	TIC Bovec: 05/38-96-444
23. 7. (20.00)	TRENTA, Dom Trenta	Gledališka predstava Moja briljantna ločitev v izvedbi akademske igralka Irene Mihelič	Dom Trenta: 05/38-89-330
23. 7. (20.00)	BOVEC, središče kraja	Folklorni večer – Predstavila se bo Folklorna skupina Bc	TIC Bovec: 05/38-96-444
24. 7.	POSTAJA ŽIČNICE KRVAVEC	Pohod na Krvavec – Vrh Korena (1.999 m)	PD Tolmin, Simon Gorjup: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17–19h) ali 031-344-967
24. 7. (15.00)	TRENTA, Dom Trenta	Trentarski senjem – Ekološka tržnica, delavnica, otroške igre, kegljanje za pejske, kulturni program (Bakalina), razstava (Jaka Čop), predavanje (Jože A. Mihelič), koncert (Klarisa Jovanovič, Luka Ropret)	Dom Trenta: 05/38-89-330
24. 7. (17.00)	TRENTA, kegljišče	Tekmovanje v kegljanju posamezno za pejske	Kegljaški klub Trenta, Janko Zorč: 051-206-339

Informacije za *Koledar prireditev* za naslednjo številko **EPIcentra** lahko do 12. julija posredujete Mateji Kutin na telefon 05/38-41-502 ali e-naslov **mateja.kutin@prc.si**. Objavili bomo prireditve oziroma dogodke, ki se bodo zgodili med 23. julijem in 24. septembrom.

Objava v Koledarju prireditev je **brezplačna** in je namenjena informiranju prebivalcev Zgornjega Posočja, ne pa oglaševanju prireditev ali organizatorjev oziroma podjetij. Objavljamo naslednje podatke: datum in uro, ime prireditve, kontakt organizatorja ter telefonsko številko, e-naslov ali spletno stran. Če želite v EPIcentru objaviti članek o vaši prireditvi, oglas ali oglasno sporočilo, pa so vam informacije na voljo na naši spletni strani **www.prc.si**.

RE-MONT-ING

POOBLAŠČENA MONTAŽA IN SERVIS
TOPLLOTNE TEHNIKE VISSMANN

strojne instalacije,
ključavničarstvo
Benjamin Eržen s.p.
5283 Slap ob Idrijci 36/e

Tel.: (05) 3809 030
Gsm: 041 774 236
E-mail: remonting@volja.net
Splet: <http://users.volja.net/remonting>

Izvrstno timsko delo: Vitoligno 100-S in Vitosol 200-F.

Učinkovita in cenovno ugodna sistemska tehnika:
Viessmannov kotel na lesna polena Vitoligno 100-S,
sončni kolektor Vitosol 200-F in multivalentni hranilnik
ogrevalne vode z integrirano funkcijo priprave
sanitarne vode Vitocell 340-M. Prednosti te do
potankosti usklajene kombinacije: donosnost,
prijaznost okolju, učinkovitost.

Akcija:
v juniju in juliju 2010 **10% popust**
na vso toplotno tehniko Viessmann.

Popusti ne veljajo za paketni cenik.

VISSMANN

